BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONDICĂ CRIMINALICEASCĂ

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ "IOAN ALEXANDRU"

IAŞI 1826

B.U. Cluj

B. R. V. 1272

Condica criminalicească.
Partea întâiu și a doua ...
Iași, 1826. 8°

Inv. Nr. 139/1923

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ПАРТЕ А ТЪЖЮ
ШИ А ДОСОА

ЯКОНДИЧИЙ КРИМИНАЛИЧЕЩИЙ
Чесаъ алкътуит дскурт пеитръ
мулта фелюриме а фаптелор
Криминалїчещий.

Дачъ ътипарю а зилеле пре
Луминатулуй Домн,

ІОАНИ САНДУЛА
СТУРЗА ВОЕВОД.

ши апре ѡ Сфинцитулуй
Архїепіскоп ши Митрополіт
ал Молдавїей,

КУРІЪ КУР ВЕНІАМИН
ътипограф: С: М: ъ ий.
Анїй дела Хс: 1826.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DONATIUNEA G. SION

B. R. U.
1272 ~~1171~~

Стíхурй асупра Печецїй Прѣ ѧнѣлцатулуй ши Бине Кредничосулуй Домнулуй нострु,

ІСОА́Н САНДУЛ

СТУ́Р ЗА

ВВО́Д ДО́МН

ЦЪРІЙ МОЛДА́В:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Бо́урул че ѧпечѣ́те са́у ѧсемиа́т,
Домнулуй Іша́н Сту́рза,
И сау ѧкреднца́т.
Сл҃вїа ши Бъздуганул,
Че дѣсу́пра съ ивéск,
Домн църїй молда́вїей ѧл адеберéск.

ROMÂNIA Biblioteca Universității din Cluj

Скаръ

Ăкăпителѡр, че съ ăфлъ ѧтрȣ ăчăстъ кѡндикъ Криминаличăскъ.

Партѣ ѧтѫю.

Правиличéщиле ѡрѫндȣѫле, ѧтрȣ черчетăрѣ фăптелѡр Криминаличéщи.

Кăп ѧтѫю.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Пéнтрȣ юрисдикцїа Криминаличăскъ. Дела §. 1. пѫнъ ла 35.

Кăп ăлдоилѣ.

Пéнтрȣ черчетăрѣ ши дескоперирѣ фăптїи Криминаличéщи. Дела §. 36. пѫнъ ла: 60.

Кăп ăлтрéилѣ.

Пéнтрȣ правиличăска пѫръ сăȣ ѧвиновъцире. Дела §. 61. пѫнъ ла. 77.

Кăн ăлпăтрȣлѣ.

Пéнтрȣ приндерѣ ши черчетăрѣ чéлȣи ѧвиновъцит.

дела

Дела §. 78. пѫнъ ла. 95.

КА́П АЛ ЧИ́НЧИЛЕ.

Пе́нтрꙋ оурма́рѣ жꙋдекѣцїи криминалꙋлꙋй, ѧ̂трꙋ черчета́рѣ виновацилѡр. Дела §. 96. пѫнъ ла 101.

КА́П А̂Л ША́СЕЛЕ.

Пе́нтрꙋ черчета́рѣ ма́ртꙋрилѡр. Дела §. 102. пѫнъ ла 114.

КА́П А̂Л ША́ПТЕЛЕ.

Пе́нтрꙋ ѧ̂фѫцоша́рѣ че́лꙋй ѧ̂виновѫцит, кꙋ ма́ртꙋрїи. Дела §. 115. пѫнъ ла 120.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КА́П А̂Л ОПТЕЛЕ.

Пе́нтрꙋ правилїча́ска пꙋтѣ́ре а̂довѣ́зилѡр. Дела §. 121. пѫнъ ла 145.

КА́П А̂Л НО́ЛЪЛЕ.

Пе́нтрꙋ правїлича́ска хѡтърѫ́ре а̂причи́нїй криминаличе́ѡй. Дела §. 146. Пѫнъ ла 151

КА́П А̂Л ЗЕ́ЧЕЛЕ.

Пе́нтрꙋ сѫвѫ́ршѝрѣ шѝ пꙋ́нерѣ ѧ̂лꙋкра́ре а̂ хѡтърѫ́рїи. Дела §. 152. Шѝ 153.

КА́П А̂Л ОУНСПРЕЗЕ́ЧЕЛЕ.

Пе́нтрꙋ

Пéнтрꙋ чѣ де ѝзно́авъ черчета́ре а̂ оу́нїй причи́нї Криминалїчéщї. Дела §. 154. пѫ́нъ ла 161.

КА́П А̂Л ДО́ЙСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ оурма́рѣ ѧ̂протива чéлѡр ѧ̂стреина́цї, шѝ чéлѡр фꙋци́цї, че са́ꙋ ѧ̂виновѣци́т пéнтрꙋ ѡ̂ фа́птъ Криминалча́скъ. Дела §. 162. пѫ́нъ ла 166.

ПА́РТЕ А̂ ДОА.

Пéнтрꙋ фа́пте́ле Криминалчéщї шѝ педѣ́ꙋнле лꙋ́и.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КА́П А̂Т ЖЮ.

Пéнтрꙋ фа́пте́ле Криминалчéщї де ѡ̂бще. Дела §. 167. пѫ́нъ ла: 172.

КА́П А̂Л ДО́ЙЛѢ.

Пéнтрꙋ педѣ́ꙋнле фа́пте́лѡр криминалчéщї де ѡ̂бще. Дела §. 173. пѫ́нъ ла 184.

КА́П А̂Л ТРЕ́ИЛѢ.

Пéнтрꙋ фа́пте́ле Криминалчéщї де ѡ̂сѣбит. §. 185. шѝ 186.

КА́П А̂Л ПА́ТРУЛѢ.

Пéн-

Пéнтрꙋ фáпте Криминаличéщій, че прівéск ѧ-протúва стъпѫнúрїй шѝ ѧпротúва Пáтрїей. Дела §. 187. пѫнъ ла 193.

КАП ѦЛУНИЧИЛѢ.

Пéнтрꙋ ѡбщѣéска сѫлничіе. Дела §. 194 пѫнъ ла 199.

КАП ѦЛ ШАОЕЛѢ.

Пéнтрꙋ не ѧплинúрѣ, сáꙋ рѣ ѧплинúрѣ ѧтрꙋ слꙋжба ѡбщѣéскъ. Дела §. 200. Пѫнъ ла 203.

КАП ѦЛ ШАПТЕЛѢ.

Пéнтрꙋ сѫлника слобозúрѣ виновáцилѡр. §. 205. шѝ 206.

КАП ѦЛ ѠПТЫЛѢ.

Пéнтрꙋ тупърúре, сáꙋ тъѫрѣ де монéдъ. Дела §. 207. пѫнъ ла. 209.

КАП ѦЛ НѠАЪЛѢ.

Пéнтрꙋ оучúдере. дела §. 210. пѫнъ ла. 219.

КАП ѦЛ ЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ сѫлника пїáрдерѣ прꙋнкꙋлꙋй зъмислúт. Дела §. 220. пѫнъ ла 222.

КАП ѦЛ ОУНСПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ рзнúре, сáꙋ áлтъ трꙋпѣéскъ вътъмáре, причи-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

причинуйтъ дин оуръ, пи́змъ, са́ѹ сфа́дъ. Дела §. 223. Шѝ 224.

КА́ПА́ЛДОЙСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ рѫпи́рѣ фечорі́еи шѝ прѣ кѹрві́е. Дела §. 225. Пѫ́нъ ла 233.

КА́ПА́ЛТРЕ́ЙСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ пѹ́нерѣ де фо́к, са́ѹ а́приндерѣ. Дела §. 234. Пѫ́нъ ла 236.

КА́ПА́ЛПАТРУ́СПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ фѹртиша́г шѝ тѫйнѹи́рѣ лѹкрѹрилшр фѹра́те. Дела §. 237. Пѫ́нъ ла 244.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КА́ПА́ЛЧИ́НЧИСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ І́кѡномико́сѹл фалїме́нт. Дела §. 245. Пѫ́нъ ла 247.

КА́ПА́ЛША́СЕСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ прѫдѫчю́не кѹ цинѣ́рѣ дрѹ́мѹрилшр. Дела §. 248. Пѫ́нъ ла 252.

КА́ПА́ЛША́ПТЕСПРЕЗѢ́ЧЕЛѢ.

Пе́нтрѹ пластѡгра́фїе, жѹрѫмѫ́нтѹл минчино́с, шѝ мѫртѹрі́е минчино́асъ шѝ виклѣ́нъ. §. 253. Шѝ 264.

КАП

КАПАЛ ѲПТСПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ ѧдоитъ кꙋнꙋніе кꙋ цинѣрѣ ѧдóлъ фъмéй. Дела §. 255. Пѧнъ ла 258.

КАПАЛНОЛѲСПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ клеветúре, ѡкáръ, ши вѣтъмáрѣ чинстїй ѧлтꙋѧ. Дела §. 259. Пѧнъ ла 262.

КАПАЛДОЛЪЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрꙋ параграфи ѧ фáптелѡр Криминалїчéши ши ѧпедéѱилѡр. §. 263.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

НОЙ ІѢОАН САНДУЛ СТУРЗА

В: ВѢОД КЪ МИЛА ЛЪЙ ДМНЕЗЕѢ ДОМН ЦЪРІЙ МЕОДАВІЕЙ.

Четиндусъ анафораша ачаста анаинтѣ Донієй мѣле, ши възиндусъ атѫт акрединцарѣ че фак думнѣлшр бшерїй искълицй, и адекъ Ѳеѡрисинд арътата кондекъ дин анул: 1820: ахотърѫреи педѣчилшр пенру фаптеле криминаличещи, аў афлатш оурмътоаре бунеи рѫндуѫле, ши потревитъ ку правелиле, ши шбичѣюриле църїй, прекум ши сокотинца де асъ да атупарю спре шїинца де шбщїе ши прела алте жудекъторїй. Ши де кувїинцъ гъсин ши Донїм мѣ ачастъ адумилшрсале сокотинцъ, порунчим ка атокмай съ се оурмезе, скрїиндусъ цидула Донїей мѣле къторъ Духовническул нѡстру Пъринте, Прѣѡсфинцїѧсă Пъринтѣле Митрѡполїт ацърїй, касъ шрѫндуѫскъ асъ да атупарю, оун адестулат нумър де арътатул фелю де кѡндечй, спре асъ апърцй, дупре кум саў маи зис, ши пре ла челелалте жудекъторїй, ши цинутурй.

Ла 31: Авгт: 1825.

ІЛП

Прѡчй Кѹза Вѡрник

ПРѢ АНЪЛЦАТЕ ДОАНЕ

Дупъ а анълцимей тале Донѣескъ цидулъ, порунчитоаре, къ бине воинд анълцимѣ та, спре асъ

але́це шѝ а̑съ канонисѝ ѧ̑ жꙋдекъторі́ѧ департаме́нтꙋлꙋй криминал, ѡ̑ кѡ́ндекъ правилича́скъ дꙋпъ ка́рѣ съ се оу̑рме́зе хотърѫ́риле ѧ̑ фа́птеле де виновъці́е. Ѡ̑рѫндꙋе́щй ѧ̑нъцимѣ та̀ касъ черчете́зи а̑лкътꙋи́рѣ де пра́келе криминаличе́щй че са́ꙋ фъкꙋ̑ дела а̑нꙋл, 1820: дин порꙋ́нкъ До̑нѣ́скъ де къ̑ръ кое́рїи кꙋ цїи́ницъ де пра́велиле криминаличе́щй шѝ де рѫндꙋе́лиле шѝ ѡ̑бичéю пъмѧ́нтꙋлꙋй. Ка̀рѣ а̑чѣ а̑лкътꙋи́ре фїи́нд деспърци́тъ ѧ̑ до́аъ пъ́рцй: Па́ртѣ ѧ̑тъ́й че ѩ̑сте кꙋпринъто́аре де́ ѡ̑рѫндꙋе́лиле правилич́е́щй ѧ̑трꙋ черчета́рѣ фа́птелѡр де виновъці́е, де а̑тꙋ́нчѣ са́ꙋ шѝ да̀т ѧ̑тꙋпа́рю̑. Ѩ̑ръ па́ртѣ а̑л дѡ́илѣ фїи́нд кꙋпринъто́аре де лецюи́теле педе́ѱй а̑фа́птелѡр криминаличе́щй, ѩ̑ръ́щй де а̑тꙋ́нчѣ са́ꙋ фо́ст да́т ѧ̑ черчета́ре прен цидꙋ́лъ До̑нѣ́скъ, рѫндꙋи́ндꙋсъ пе дꙋ̑нѣлꙋ́й Би́в Ве́л Логофъ̑ Ішрда́кй Ка́нта Кѡзоно̀, пе дꙋ̑нѣлꙋ́й Би́в Ве́л Лѡгофъ́т Григѡра́шй Отꙋ́рза, шѝ пе дꙋ̑нѣлꙋ́й Би́в Ве́л Ви́ст Ішрда́кй Рѡ́сет. Ка́ре а̑че́щй Бѡе́рй дꙋпъ порꙋ́нкъ Ѳеѡрисѝндꙋѡ шѝ възѝндꙋѡ оу̑рмъто́аре кꙋ бꙋ́нъ рѫндꙋа́лъ дꙋпъ пра́виле шѝ ѡ̑бичéюриле цъ́рїй, а̑ꙋ а̑деверѝтѡ кꙋ а̑дꙋмилѡрса́ле и̑скълитꙋ́рй.

А̑кꙋм да́ръ шѝ нѡ́й дѝн порꙋ́нка ѧ̑нъцимей та́де де и̑зно́авъ Ѳеѡрисѝнд а̑ча́стъ а̑л до́илѣ па́рте, кꙋпринъто́аре де фа́птеле криминаличе́щй шѝ де педе́ѱиле лѡ́р, шѝ лꙋ́нд са́ма чꙋтꙋро́р ка́петилѡр де пра́велъ, ле гъсѝ а̑лкътꙋи́те кꙋ бꙋ́нъ кꙋвїи́нцъ шѝ дрепта́те шѝ потреби́те кꙋ ѡ̑бичéюриле шѝ рѫндꙋе́-

диле пъмѫнтулуй, ши пре кум ши чеѫланцй фрацй
май сус нумицй боерй, лѣ ăдеверит ку ăдумнилорсале искълитурй, ăсъминѣ ши ишй ăдиверим, къ сѫнт ку бунъ рѫндулъ ăлкътуите ши ăкувїинцате де ăсъ пуне ăлукраре ă департаменту ăл криминалулуй. Дѫндусъ ши ăтупарю, ши ăпърциндусъ пе ла тоате жудекъторїиле касъ фіе кунескуте тутурор, ши ăщїинцъм.

1825: Ăвгу 3.

Ă ăнълцимей тале,

прѣ плекате слуцй,

Ѳеодор Балш Лог: Ăдрс: Дс: Вел Лог:

Костадин Аслан Вел Вор: Іоа Гречѣ Вел Вор:

Іоа тъу Вор:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ПАРТЕ А ТРЕЮ

Правиличе́ще ѡ҆рѫндуе́лѝ а҆тру чер-четáрѣ фáптелѡр Криминаличе́щѝ.

КАП А ТРЕЮ.

Пéнтру Юрисди́кцїа *) Криминаличáскъ.

§. 1.

Стъпѫни́рѣ ѝсте датóаре, а҆пуртà де гри́жъ пéнтру сигурáнцїа суп́ушилѡр е҆ї́ѝ, а҆кѫ а҆тѫ́рнъ къ́тръ персóаниле, къ́тръ чи́нстѣ, дрептъ́циле, шѝ аве́рѣ лѡ́р.

§. 2.

Де́чѝ Стъпѫни́рїѝ съ кувѝ́не, а҆фáче кувїинчóасе-ле ѡ҆рѫндуе́лѝ, ка съ́се пу́е а҆лукрáре дрептáтѣ, шѝ съ се ѡ҆прѣ́скъ, шѝ съ́се педеѱѣ́скъ фáптеле чѣ́ле рѣ́ле.

§. 3.

Дaторїа Стъпѫни́рїѝ, де а҆пуртà де гри́жъ пéнтру сигурáнцїа суп́ушилѡр е҆ї́ѝ а҆тру тóате чѣ́ле че приве́ск къ́тръ персóана шѝ аве́рѣ лѡ́р, ѝсте темѣ́ю́л Юрис-ди́кцїей чѣ́ї Ѡ҆бще́щѝ, шѝ чѣ́ї маѝ а҆нáлте, кáрѣ

*) Юрисди́кцїа ѝсте пу́тѣре а҆крединцáтъ ку́ива̀, ка а҆тóате причи́ниле че съвѡр а҆тѫмпла̀, съ дѣ́е хотърѫ́ре ду́пъ дрептáте, ши съѡ пу́е шѝ а҆лукрáре.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

съ кѹвúне Стъпѫнитóрюлѹй.

§. 4.

Ла Юрисдúкцїа Криминаличѣскъ съ кѹвúне черчетáрѣ шѝ педеѱúрѣ фáптелѡр рѣ́ле.

§. 5.

Áчáстъ Юрисдúкцїе ѡ̂ áре Департамéнтѹл Криминáлѹлѹй, ла кáре âтѫрнъ тóате причúниле Криминаличéщй, шѝ ла кáре съ тримúт тóцй виновáцїй.

§. 6.

Дрéптѹл, де âчерчетà фáптеле Криминаличéщй съ кѹвúне, âфáръ де скáѹнѹл Ишѹлѹй, Испрáвничи лѡр цинѹ́тѹлѹй, оу́нде саѹ ѱтѫмплáт фáпта.

§. 7.

Оу́рмáрѣ ѱпротúва персóанїй ѱвиновъцúтѹлѹй, саѹ âпѫрѫ́тѹлѹй, съ кѹвúне ла âчéл фóрѹм *) оу́нде съва гъсѝ, шѝ жъѹитóрюл ка трáце пе пѫрѫ́тѹл ла жѹдекáтъ, ѡ̂рй оу́нде ѱлва гъсѝ.

§. 8.

Дaторíа чѣ де съвѫршúт â Юрисдúкцїей Криминаличéщй ѩсте, âдескоперѝ фáптеле рѣ́ле, âчерчетà пречéй ѱвиновъцúцй, шѝ â оу́рмà ѱтрѹ тóате дѹ́пъ лецѹúрѣ прáвилилѡр педеѱитóаре.

§. 9.

Дéчй спре âжѹтóрюл ѱтрѹ ѱплинúрѣ âчéщїй дато

рїй,

*) Фóрѹм съ нѹмѣще жѹдекъторíа âчѣѧ, кáрїа съ кѹвúне âжѹдекà шѝ âхотърѫ брѣѡ причúнъ, шѝ кáрїа ѩсте чинѝва сѹпѹс.

рїй, сѫнт дато́рй а̂тѫт Испра́вничїй цинѹ́тѹрилѡр, кѫт ши̂ Капита́нїй де ма́рцинй, Намѣ́стничїй ӑде-къ ѡ̂кола́шїй, Капита́нїй тѫ́ргѹрилѡр, съ ѝе сѣ́ма ѧ̂то́ате зи́лиле пе́нтрѹ фѹртиша́гѹриле де добито́аче, че съвѡр фа́че ѧ̂трѹ а̂че́л цинѹ́т, пе́нтрѹ кълкъ́рй де порѹ́нчй, ши̂ ӑлте фа́пте рѣ́ле.

§. 10.

А̂сѹшй ѡ̂кола́шїй сѫ́нт дато́рй съ ӑйбъ некоте-ни́тъ привигѣ́ре а̂сѹ́пра деѡсеби́цилѡр нѫ́ми́цй, а̂р-га́цй, ши̂ пъсто́рй, ка́ре съ ӑфлъ пела кѫ́шлй, черче-тѫ́ндѹй де сѫ́нт ѡ̆ами́нй кѹноскѹ́цй, ши̂ ѧ̂кизъшїа ӑлтѡра, ши̂ лѹ́ѫнд пе́нтрѹ фїеще ка́ре ѧ̂скри́с кизъшїй, съ́ле трими́тъ ла Испра́вничй. А̂се́менѣ съ́се черче-тѣ́зе пе кръ́шма́рїй ши̂ а̂рга́цїй де пе ла́нгъ дѫ́ншїй че съ ӑфлъ ла кръ́шмиле дрѹ́мѹрилѡр че́лѡр ма́рй: а̂се́менѣ ши̂ пре че́й че лѹкрѣ́зъ ла ле́мн ши̂ петре́к ѧ̂пъдѹ́рй, ши̂ пре че́й че лъкѹе́ск пе делѫ́тѹрй ши̂ депа́рте де са́те, ши̂ лѹ́ѫнд ѧ̂скри́с кизъшїй пе́нтрѹ персо́ана фїе-ще къ́рѹл, съ́ле трими́тъ ла Испръвничїе ка съ́се ӑфле ла А̂рхи́въ кѹ нѹ́мър ши̂ кѹ деѡсеби́тъ Ко́ндикъ а̂рътъто́рю де нѹ́ме, де поре́клъ, де бре́слъ, ши̂ де ло́кѹл петре́черїй фїеще къ́рѹл.

§. 11.

Ворничеїй са́телѡр сѫ́нт дато́рй де си́нешй съ при вигѣ́зе пе́нтрѹ то́цй съте́нїй, касъ нѹ́съ ӑфле ѧ̂тре дѫ́-шїй тѫлха́рй, ѡ̂ри га́зде де тѫлха́рй, саѹ това́рѫшй

кѹ

кꙋ ăлцїй де âчéст фѣлю де при ăлте сáте. Пéнтрꙋ къ дѣкъ дин леневи́рѣ лꙋ́р съва ѧтѫмплà съсе ăфле оу́н âсéменѣ лъкꙋитóрю ѧсáт, âчéла ѧшй ва лꙋà лецюйта педѣꙋ́ъ (§§. 239. 243. шѝ 252.) ѩр ворничéлꙋл съва педеꙋѝ дꙋпъ хотърѫ́рѣ кꙋпри́нсъ ѧ̂ §. 201.

§. 12.

Тóт лâчéщй ворничéй шѝ фрꙋтáшй âсáтелꙋр, пре кꙋ́м шѝ вътáжилꙋр боерéщй, шѝ ѡ̂рѫндатóрилꙋр де мошїй, лисъ порꙋнчѣ́ще ка съ привитéзе, шѝ âрътѫ́н дꙋсъ креꙋ́н дрꙋмéцй ѡ̂м не кꙋноскꙋ́т, съл черчетѣ́зе, де ăре ръвáшй де дрꙋ́м, шѝ де оу́нде ви́не, шѝ оу́нде мѣ́рце, шѝ дѣ́къ оу́нꙋл ка âчéста нꙋ́ва фѝ âвѫ́нд ръвáшй де дрꙋ́м, шѝ нꙋ́ва пꙋтѣ́ доведѝ пéнтрꙋ си́неш, къ ѩсте ѡ̂м бꙋ́н: âтꙋ́нчѣ сꙋ́пт пáза âдóй саꙋ трéй сътéнй, съл дꙋ́къ ла чѣ́ май де âпрóапе Капитанїе, саꙋ Испръвничїе, ка съсе черчетѣ́зе, шѝ де съва âфлà невинова́т, ѧдáтъ съ ăйбъ слобозéнїе, лꙋ́нд шѝ ръвáшй де дрꙋ́м, фъ́ръ âисъ лꙋà чевà пéнтрꙋ âчáста: ѩр дѣ́къ съва ăрътà кꙋ препꙋ́с, âтꙋ́нчѣ съсе пꙋ́е сꙋ́пт пáзъ, шѝ съсе черчетѣ́зе, ка съ дѣ́е чéл âдевъра́т такри́р âл съ́ꙋ.

§. 13.

Цигáнїй ѡ̂рй âкꙋ́й стъпѫ́н трéвꙋе съ ăйбъ Цю́зй шѝ бꙋлꙋкбáшїй лꙋ́р, кáре съ привитѣ́зе пéнтрꙋ пꙋртáрѣ чѣ́тїй лꙋ́р, шѝ съ ăйбъ пе фіеще кáре сꙋ́пт кизъшїа ăлтꙋра, пéнтрꙋ къ дѣ́къ дѝ леневи́рѣ ѐпїстáцилꙋр,

шѝ

CC-BY-NC-SA Digitized by Biblioteca Universității din Oradea

шѝ дин не лꙋарѣ кизъшіей съвшр абате ла фꙋртишагꙋрй, атꙋнчѣ ачей виновацй черчетѫндꙋсе съвшр педеѱѝ, дꙋпъ виновъціа лшр.

§. 14.

Стъпѫнїй мошїилшр шрй дечѐ старе вшр фѝ, шѝ шрѫндаторїй сателшр, аꙋ даторіе адослꙋшѝ фаптеле рѣле, лсъ нꙋ сѫнт волничй апꙋне сꙋпт педѣѱъ пе шрй каре виновáт сар лтѫмплà съсе приндъ (афáръ де робїй лшр, пе каре аꙋ вое ай чертà, де ва чѣре требꙋинца,) чѝ даторіа лшр не апърáт оꙋрмѣзъ, ка кꙋ бꙋнъ пáзъ шѝ кꙋ такрир лскрнс съй тримитъ кътръ Дрегъторїй цинꙋтꙋлꙋй, шрй ла Криминáл.

§. 15.

Сꙋпт áчастъ лдаторире сѫнт шѝ лсꙋшѝ Дрегъторїй, касъ нꙋ лдръзнѣскъ апедеѱѝ кꙋ крꙋзиме пе ачей пѫрѫцй саꙋ лвиновъцицй, чѝ кꙋ ръбдáре шѝ кꙋ пъсꙋ ѫлъ черчетѫнд съ дослꙋшáскъ адевѣрꙋл.

§. 16.

Ачéщѣ сѫнт дáторй, съ фáкъ прѣ кꙋамърꙋнтꙋл черчетѣриле дꙋпъ кипꙋриле чѣле хотърѫте л Прáвилъ (§§. 97. ш: ч:) лпротива лвиновъцитꙋлꙋй, шѝ дꙋпъ чé съ вшр стрѫнце тóате мъртꙋрїиле, саꙋ довéзиле шѝ фáпта Криминаличѣскъ съва доведѝ де съвѫршит, фѣръ арѣмѫнѣ май мꙋлтъ лдоѫлъ: атꙋнчѣ лдáтъ съсе тримитъ виновáцїй кꙋ алшр деѱсебите такрирюрй шѝ кꙋ тóате мъртꙋрїиле ла Департамéнтꙋл

BCU Cluj / Central University Library Cluj

тул Криминáлулуй.

§. 17.

Департамéнтул Криминáлулуй вадà ѧдáтъ рецепи сáу âдеверинцъ де прїимирѣ виновáцилѡр, кум ши âтутурѡ́р такрирюрилѡр ши мъртурїилѡр че ва прїими.

§. 18.

Тóцй âчéй че съвѡр сорочи, сѫнт датóрй âмѣрце ѧнаинтѣ жудекъцїй Криминáлулуй, âръспунде лъмурит ла тóате ѧтребъриле че лисъ вѡр фáче ши âсъ супýне порýнчилѡр.

§. 19.

Супýшїй стреинилѡр Стъпѫнирй съ жýдекъ ши съ педеýéск дýпъ лецюирѣ âчéстѡр Прáвиле, ѧсъ ку âчáстъ ѡрѫндýлъ: супýсул âшрй кърїѫ Стъпѫнирй дин чѣле стрейне тримис фїинд ла Криминáл, съсе дѣе ѧдáтъ де шире ла Консулáтул, кътръ кáре прикѣще, ка кѫнд исъва лýà такрирюл, съ фїе де фáцъ оýнул дин Чинóвничїй Консулáтулуй âчéлуй, кáре такрирй лýѫндýсъ съсе искълѣскъ де кътръ ѡрѫндýитул Чинóвник, ши ѧоýрмъ съсе âдеверѣскъ де кътръ Президéнтул Криминáлулуй. Ѧврéмѣ черчетъриле че съвѡр фáче виновáтулуй, Чинóвникул съ фїе дефáцъ, ѩрхотърѫрѣ съва дà де кътръ жýдекътóрїй Криминáлулуй, кáре прй âнафорà вѡр ѧщїицà пе Стъпѫнитóрю.

§. 20.

Хътмъніа ши Ѧціа сѫнт ѧдатóрите âпривигѣ

спре

спре пъзирѣ Общещїй линиций, ши абуней ѡрѫндуѧ-
ле ѧ ѡраши кум ши пентру чѣле требуинчоасъ спре
апъраре примеждїей че сар путѣ ѧтѫпла ла ѡрї карїй
дин ѡръшанї, ши ла аверѣ лѡр.

§. 21.

Яша дар ау даторіе нунумай пентру кѫте атѫрнъ
спре пъзирѣ ѡбщещїй бине ѡрѫндуелї, дар ши
пентру тоате грешалеле, кълкъри де порунчї ши фап-
те рѣле съ черчетѣзе ку амърунтул.

§. 22.

Черчетъриле ѧтру асеменѣ фапте съсе факъ ѧ-
публикъ ку адучерѣ де фацъ амецїешилѡр, ши ачѣ-
лѡр че съ атинг ла причинъ, прин мъртурисириле мар-
турилѡр, ши прин довезиле ѧтѫмплърилѡр.

§. 23.

Пентру чѣле че привеск кътръ Общеска бунъ
ѡрѫндуѧлъ сѫнт датоаре ѧдатъ съ факъ арътаре
кътръ Стъпѫниторю.

§. 24.

Педѣуиле пентру кълкарѣ де порунчї, ѧкѫ при-
веск спре фолосул Общеск а Полїтїей, вѡр фи аспре
ши ѧпублікъ, дупъ купріндерѣ Правелилѡр.

§. 25.

Грешалиле чѣле мичї а ѡръшанилѡр съсе черчетѣзе
тот де кътръ ачей доі боѧрї, ши прин трѫншїй съсе
ѧцелепцѣскъ ачей че ау оурмат фапте фъръ ѡрѫндуѧлъ

жáлъ ѧ̂съ потривѝт кꙋ грешáлиле лѡ̂р, дꙋ́пъ канóане ле Прáвилїй.

§. 26.

Ла не ѡ̂рѫндꙋ́лиле шѝ бъгълíиле че сар ѧ̂тѫмплà ѧ̂тре ѡ̂арешкáрїй дин ѡ̂рѫшáнй, сѫ́н датóрй запчíи чéй ман мúчй ѧ̂грáбъ съ â̂рáте â̂чáста Хътмъніéйсаꙋ Áцíей, къторъ кáрїй â̂тѫ́рнъ, шѝ прин ѡ̂ре фъръ прелꙋнцúре съ мѣ́ргъ ла стáрѣ лóкꙋлꙋй, шѝ съсе фáкъ черчетáре кꙋ такрúрй â̂рътъторю́ де причúнъ, шѝ де довéзиле шѝ де мъртꙋрисúриле мáртꙋрилѡр, кáре такрúрй съва â̂рътà Стъпѫнúрїй, касъ ѩ́е пéнтрꙋ â̂чáста порꙋ́нчиле чѣ́ле кꙋзꙋ́те.

§. 27.

Кѫ́нд такрúрюриле â̂чéлѡр май мúчй запчíй прин чѣ́ ѧ̂оꙋ́рмъ фъкꙋ́тъ черчетáре съвѡр доведѝ минчинóасе, â̂тꙋ́нчѣ съвѡр вегѣ́ оꙋ́нїй ка â̂чéщѣ дин порꙋ́нка Стъпѫнúрїй, лꙋѫ́нд кꙋзꙋ́та чертáре.

§. 28.

Ѧ̂трꙋ ѡ̂рѫндꙋ́рѣ педѣ́ꙋїй грешáлелѡр шѝ не ѡ̂рѫндꙋ́лелѡр â̂ оꙋ́нѡр ѡ̂рѫшáнй, трéбꙋе кꙋ жꙋдекáтъ съ се пъзѣ́скъ ѡ̂ â̂налогíе кꙋ привúре къторъ грешáлъ, шѝ къторъ персóанъ, шѝ кúпꙋриле педѣ́ꙋелѡр трéбꙋе съсе потривѣ́скъ шѝ дꙋ́пъ стѫ́риле ѡ̂рѫшáнилѡр.

§. 29.

Кѫ́нд съвѡр прúнде фъцúшй вре оꙋ́нїй дин ѡ̂рѫшáнй, саꙋ вреꙋ́н стреúн â̂сꙋ́пра фáптей, пéнтрꙋ кáре

чѣ́ре

чѣре требуинца асъ ș̂ржндуи̂ педѣ̂ъ трупѣскъ, ș̂и̂ ș̂цълепцире ș̂публикъ: Атунчѣ ș̂суș̂и̂ бо́рїи̂ забе́ци̂ сж̂нт дато́ри̂ съ мѣ́ргъ ла ста́рѣ ло́кулуи̂, ș̂и̂ аколș̂ съсе фа́къ такри́рюл греша́лїи̂, ку ș̂треба́рѣ ка́сничилș̂р, мецїе́ș̂нилș̂р, ș̂и̂ ачелș̂рала́лци̂ че съвș̂р ș̂тжмпла̀, ка́рїи̂ дупъ даторі́е вș̂р ста̀ де фа́цъ пж́нъ че ва лу̀ сфж́рș̂и́т черчета́рѣ, ș̂ръ дѣ́къ сар ș̂тжмпла̀ съ фі́е ș̂и̂ рънирѣ куива̀, ș̂гра́бъ вș̂р мѣ́рце Бо́рїи̂ ла ста́рѣ ло́кулуи̂ спре черчета́ре, ș̂товъръș̂и́ци̂ ș̂и̂ де оу́н хирург а Полїтїе́и̂.

§. 30.

Ла асе́менѣ фа́пте че сар ș̂тжмпла́ сж́нт дато́ри̂ Бо́рїи̂ ș̂да́тъ съле ара́те стъпжнито́рюлуи̂.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 31.

Капита́нул де Дърръба́ни̂ ș̂сте ș̂мъцини́т спре ачерчета̀ ну́маи̂ чѣ́ле ми́чи̂ персоналичеș̂и̂ причи́ни̂ а ș̂ръș̂а́нилș̂р, ș̂съ ș̂сте члѣ́н ал Поли́цїе́и̂, ș̂преу́нъ лукръто́рю пѣ́нтру Обще, ș̂и̂ су́пт аскулта́рѣ Аці́е́и̂.

§. 32.

Хътмъні́а ș̂и̂ Аці́а сж́н дато́аре асъ ș̂грижи̂ пѣ́нтру бу́на ржндуș̂ъ а заптчі́илș̂р, че́лș̂р суș̂у́ș̂и̂ къ́тръ дж́ș̂и̂ș̂и̂, де оу́рмѣ́зъ прѣ де пли́н дато́рі́иле лș̂р.

§. 33.

Греша́лиле че́лș̂р маи̂ ми́чи̂ заптчі́и̂, приве́ск къ́тръ ș̂суș̂и̂ ачеș̂и̂ Бо́ри̂, ка́рїи̂ а́у пу́тѣ́ре асу́пра лș̂р ка съи̂ ș̂дрептѣ́зе, ș̂и̂ съи̂ аду́къ ș̂тру ș̂плини́рѣ дато

рїилшр лшр прин дожъни́рй, шѝ ѧфрѫнъ́рй, са́ѹ дин порѹ́нка Отъпѫнирїй съсе скóатъ дѝ слѹ́жбъ ка пе нище не врѣ́дничй.

§. 34.

Нѹ ѥсте ертáт чéлшр майми́чй запчїй â Полїтїей, касъ жѹ́дече причи́нй криминаличéщй, са́ѹ съ ѧкѝзъ пе чинева̀, фъръ щи́рѣ шѝ хотърѫ́рѣ бо́рюлѹй, къ́тръ ка́ре привéск, нѝчй съ ѥй вре ѡ глоби́ре.

§. 35.

Аціа шѝ Хътмъніа сѫнт датóаре âфа́че пѹблика́цїе ѧтóт кѹприи́сѹл Ѡра́шѹлѹй, ка тóцй âчéй че ци́н трактирюрй, кафинѣ́ле, ха́нѹрй шѝ крѫ́шме, кѹ́м шѝ Партикѹла́рничїй, че вшр прїимѝ ѡ́ѧменй стреи́нй шѝ не кѹноскѹ́цй ѧга́здъ, дѣ пѹ́рѹрѣ ѧ́ѹ не âпъра́тъ даторїе, ѧда́тъ че ва венѝ ѧга́здъ оу́н дрѹме́цй, ѡ́м не кѹноскѹ́т, ѡ́рй пéнтрѹ ѡвре́ме ѧделѹнга́тъ, са́ѹ пéнтрѹ ѡ́зѝ мака́р, съ фа́къ де ши́ре, âчéй дела махала́ле, Хътмъніей, ѥ́р âчéй дела оу́лице, Аціей, де а́ре оу́нѹл ка âчéла рѣва́шй де дрѹ́, саѹ нѹ̀, че фѣ́лю де ѡ́м ѥсте, шѝ кѹ́ че требѹи́нцъ âѹ вени́т, шѝ съ дѣ́е шѝ такри́рй дѹ́пъ ки́пѹл лѹ́й. Шѝ дѣ́къ âчéѧ вшр оу́рма̀ порѹ́нчїй, нѹ́вшр фѝ ѧръспѹ́ндере, ѥ́ръ ѧтра́лт ки́п оу́рмѫ́нд, де съ ва доведѝ де ѡ́м рѣ́ѹ âчéл прїими́т ѧга́здъ: âтѹ́нчѣ вшр фѝ сѹпѹ́шй педѣ́ѹїй де виновъцїе Криминаличѣ́скъ, ѥ́ръ шѝ дин проти́въ, де нѹ̀ ва фѝ ѡ́м рѣ́ѹ âчéла, âчéй не оу́рмъто́рй пéнтрѹ не сѹлѹ́нерѣ,

то́т вѡр фи̂ черта́цѝ, ѡ̆рѝ ку̂ глоби́ре сӑ ку̂ бѫта́е.

КА́П ӐЛ ДО́ИЛѢ

Пе́нтру̂ черчета́рѣ ши̂ дескопери́рѣ фа́птей Криминаличе́щи.

§. 36.

А̂да́тъ че а̂ѯу̂ши Испра́вникъ̂л ва дескопери̂ ѡ̂фа́птъ Криминаличе́скъ, че сӑ а̂тѫмпла́т а̂цину́тъ̂л съ̂, ѡ̆рѝ и̂сѫва фа́че коноску́т прин вести́ре, сӑ прин а̂щїинца́ре, ѝ̆сте дато́рю а̂да́тъ а̂фа́че черчета́ре, ши̂ а̂ пу́не а̂лу̂кра́ре чершу́тиле ѡ̂рѫндуе́лѝ, спре а̂а̂фла̂ ши̂ а̂прѝнде пре а̂виновъци́т.

§. 37.

А̂ча́стъ даторіе ӑ у̂ съ̂ а̂плини́ѣскъ ши̂ чѣлела́лте а̂пу̂терничи́те персо́ане, преку́м съ̂ара́тъ̂ла ка́п а̂тѫ́ю.

§. 38.

Вести́рѣ Ѡ̂бщѣ́скъ пе́нтру̂ ѡ̂фа́птъ Криминаличе́скъ, че сӑ а̂тѫмпла́т а̂пу̂терничѣ́ще пе ѡ̆рѝ ка́ре дин а̂ръта́теле Персо́ане, спре а̂черчета̂ а̂да́тъ ку̂ а̂мъру́нту̂л, а̂че кип сӑ а̂тѫмпла́т, ши̂ ка̂т ѝ̆сте прѝн пу́тинцъ съ̂се силѣ́скъ а̂а̂фла̂ а̂деве́ру̂л.

§. 39.

Дѣкъ прин вестúре съва âрътà âнýме фъкътóрюл де рѣ́ў, оўнýл ка âчéста ва ѧтрà сýп черчетáрѣ Полїтичáскъ, ѧсъ нýсъ позволѣ́ще ѧдáтъ âсъ сýпýие сýпт черчетáрѣ Криминаличáскъ, чѝ нýмай кѫнд вафѝ ѡ̂ Персóанъ кý препýс, че нýсар пýтѣ́ дезвиновъцѝ пе сúне, сáў че нýва дà кизъшíе прїимúтъ, къ нýва лиѱѝ.

§. 40.

Ѧтрý âсéменѣ черчетѣ́рй че съ фáк пе темéюл оўнїй вестúрй де ѡ̂бще, чѣ́ре требýúнца âсъ оўрмà кý прѣ́ мáре лýáре âмúнте, ка съ нýсъ нечинстѣ́скъ врешѡ̂ Персóанъ не винова́тъ.

§. 41.

Âвѫнд чинебà цїúнцъ де ѡ̂фáптъ Криминаличáскъ, че саў ѧтѫмплáт, дато́рю ѭсте â âрътà âчáста ѧдáтъ ла лóкýл оўнде съкýвúне, кѣ́чй дѣ́къ цїúнд нýва âрътà, ва ѧтрà сýпт ѧвиновъцúрѣ Криминаличáскъ.

§. 42.

Фъкѫндýсъ âрътáре де кѣ́тръ чинебà кѣ́тръ Нспръвничíе, сáў кътръ âлтъ ѧпýтерничúтъ Персóанъ, пéнтрý врешѡ фáптъ рѣ́, че сарфѝ съвѫршúт, дато́áре ѭсте âтрѣ́че ѧ Кóнднкъ, пе âчéл че âў фъкýт âрътáре, кý ѧсъмнáре де нýмеле, де порéкла, де брѣ́сла, шѝ де лъкýúнца лýй, шѝ âчерчетà май âлéс причúна кáрѣ лаў ѧдемнáт спре âрътáре, кýм шѝ кýвенúмѣ

*) че

*) че по́ате а̂ а̂вѣ къ́тръ пѫрѫ́тул. Ку то́ате а̂че́стѣ по́ате а̂рътъто́рюл съ чѣ́е, касъ ну́съ деско́пъръ ну́меле лу́й, ка́ре чѣ́рере и̂съ позволѣ́ще, а̂фа́ръ ну́май л̂причи́на клеветиріи, къ́чи а̂ту́нчѣ ва къ́дѣ сунт л̂виновъци́рѣ Тафтопа́дїеи **)

§. 43.

Ѳ а̂рътаре л̂скри́с пе́нтру ѡфа́пътъ Криминалича́скъ че са́у л̂тѫмпла́т, са́у къ ѩсте съ́се л̂тѫмпле, л̂съ фъ́ръ ну́меле а̂рътъто́рюлуй, а̂ту́нчѣ ну́май ѩсте врѣ́дникъ а̂съ цинѣ л̂сѣ́мъ, кѫнд ва ку́прі́нде де ѡсебі́те л̂прежуръ́рі, ші̂ ки́пури де дова́дъ, ка́ре л̂тру черчета́рѣ чѣ ку а̂мъру́тул съ по̂ а̂фла̂ де а̂деврате.

§. 44.

Дѣ́къ жудекъто́рюл ва а̂вѣ́ преп́ус ку л̂дестул кувѫ́нт пе́нтру вреш а̂рътаре минчино́асъ, че а̂у фъ́ку́т чинева̂, л̂проти́ва ку́цетулуй съ́у, а̂су́ра а̂лтуѫ: а̂ту́нчѣ оу́нул ка а̂че́ста съ́се ціе л̂ки́с, пѫ́нъ че съ́ва доведи̂ а̂деврул а̂рътъ́рїй са́ле, ші̂ доведи́ндусъ минчино́аса а̂рътаре са̂, съ́ва педеу́ї̂ дупъ лецуи́ре, ші̂ че́лу́й клевети́т съ́ва да̂ ку́вїинчо́аса л̂дестула́ре.

§. 45.

А̂рътъто́рюл тре́бу́е съ фіе л̂треба́т пре ла́рг пентру

*) Ку́вени́мѣ, ка́рѣ грече́ще съ тъ́лмъчѣ́ще Схе́сис, ѩсте Фелюри́ме, са́у ста́рѣ оу́нуй лу́кру ку привире къ́тръ а̂лтул, са́у оу́нирѣ оу́нуй ѡ̂м, къ́тръ а̂лтул, прин ру́дені́е прїетешу́г, ш: ч:

**) Тафтопа́дїа, ѩсте педеу́а а̂чѣ́ѧ, ка́рѣ а̂рфи̂ пъ́тимит пѫрѫ́тул, дѣ́къ сарфи доведи́т виноват.

тръ тóате чѣ́ле че цїе, а̂тѫ́т спре а̂деверѝрѣ фáптей Криминаличéщй, кѫ́м шѝ спре доведѝрѣ Персóанеи ѧ̂виновъцѝте.

§. 46.

А̂тѫ́т Ѝспрáвничїй цинѫ́тѫрилѡр, кѫ́т шѝ ѡ̂рй кáре дин чѣ́ле ѧ̂пѫтерничѝте Персóаие, че съва ѧ̂щїинцà де вреш фáптъ Криминаличѣ́скъ, датóрй сѫ́нт фъръ нѝчй ѡ̂прелѫнцѝре съ черчетѣ́зе а̂деваръ́л кѫ скѫмпътáте, кѫ́чй леневѝндѫсъ, шѝ не черчетѫ́нд, вѡр къдѣ́ сѫ́пт ѧ̂виновъцѝре.

§. 47.

Скóпосѫл черчетъ́рїй а̂чéщїѧ ѝсте, ка съсе а̂деверѣ́зе прѣ́ де плѝн, де саѫ ѧ̂тѫмплáт фáпта, шѝ ка съсе лъмѫрѣ́скъ, кѫ́т ѝсте прѝн пѫтѝнцъ тóате ѧ̂прежѫръ́риле, кáре лъмѫрѝре съ пóатъ ѧ̂ оу́рмъ слѫжѝ, каѫ́н темéю а̂черчетъ́рилѡр, че ѧ̂къ а̂ѫ́ а̂съ фáче.

§. 48.

Кѫ́нд нѫ́ва фѝ нѝчй ѡ̂ ѧ̂дóмѫ́лъ пéнтрѫ съвѫршѝрѣ оу́нїй фáпте Криминаличéщй, а̂тѫ́нчѣ трéбѫе съсе фáкъ такрѝрюл фóарте лъмѫрѝт, кѫ а̂мъръ́нтѫл, шѝ кѫ тóатъ скѫмпътáтѣ а̂деваръ́лѫй, прекѫ́м а̂ѫ́ оу́рмáт ѧ̂тѫмплáриле оу́на дѫ́пъ а̂́лта, пéнтрѫ ка съсе пóатъ жѫдекà дѝнтрѫ а̂чéст такрѝрй.

А.) Де ѝсте фáпта а̂чѣ́ѧ ѡ̂ виновъцїе Криминаличáскъ?

В.) Кѫ́че фѣ́лю де ѧ̂прежѫръ́рй ѝсте ѧ̂товъръшѝтъ?

Г.)

Г.) Пéнтрꙋ ка сѫсе дескóпѣрѣ шѝ ѫлцѝ винова́цѝ, че ѫкѣ нꙋ сѫ́нт кꙋноскꙋцѝ.

Д.) Пéнтрꙋ ка сѫсе пóатѣ ѫфла̀ оꙋрмеле спре дескоперирѣ фѣкѣтóрюлꙋѝ де рѣ́ꙋ, сáꙋ ѫтовáрѣшилѡр, шѝ гáзделѡр лꙋѝ, сáꙋ ѫачéлѡр че маѝ ѫꙋ цїѝнцѣ де фáптѣ.

Є.) Пéнтрꙋ ка сѫсе ѫфле мѣртꙋрїиле, че пóт слꙋжѝ спре довáдѣ, ѡри спре ѫжꙋтóрюл ѫвиновѣцѝтꙋлꙋѝ, сáꙋ ѫпротивáлꙋѝ, шѝ ѫсфѫршѝт:

Ѕ.) Пéнтрꙋ ка сѫсе хотѣрáскѣ, кѫтѣ пáгꙋбѣ сáꙋ причѝнꙋѝт дѝнтрꙋ ѫчѣ фáптѣ, шѝ де ѝсте кѝп ѫсѣ ѫплинѝ пѣгꙋбѝриле дин ѫвѣрѣ винова́тꙋлꙋѝ шѝ ѫ гáзделѡр лꙋѝ.

§. 49.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Дѣ́кѣ ѫоꙋрма сѣвѫршѝрїѝ врѣ оꙋнїѝ фáпте Криминалїчéщѝ вѡр рѣмѫнѣ ѡарекáре сѣ́мне, кáре пóт дà лꙋминáре, ѫтꙋнчѣ датóрю ѝсте Испрáвникꙋл сáꙋ ѫлт чинева̀ дин чѣ́ле ѫпꙋтерничѝте Персóане сáꙋ сѣ мѣ́ргѣ ла стáрѣ лóкꙋлꙋѝ, сáꙋ сѣ тримѝтѣ ѡамені чинстѝцѝ, касѣ фáкѣ пѣтрꙋнѣзѣтóаре черчетáре спре дескоперирѣ фáптеѝ.

§. 50.

Пéнтрꙋ ѫчѣ́ѫ дáр пѫ́нѣ че сѣва фáче кꙋвїинчóаса черчетáре, шѝ дослꙋшѝрѣ, трéбꙋе сѣсе пóарте де грѝжѣ, ка тóате сѣ́мнеле ѫчѣ́лѣ, шѝ ѡрѝ че ва маѝ слꙋжѝ спре маѝ бꙋ́нѣ лѣмꙋрѝрѣ фáптеѝ, че саꙋ ѫтѫ́пла́т

плáт, сѫ рѫмѫ́е ѧстáрѣ âчѣѫ, прекýм сѫ âфлà, кѫ́нд саў бестúт фáпта.

§. 51.

Дѣ́кѫ вафѝ вѫтѫмáре трýпѣ́скѫ, саў рѫнúре, âтýнчѣ Испрáвникýл ѧтовѫрѫшúт де оўн Хїрýрг ва мѣ́рце ла стáрѣ лóкýлýй.

§. 52.

Кѫ́нд прин сѫлничїе саў прин âмѫцúре сáр причинýѝ кýйвà врешѝ пáгýбѫ, âтýнчѣ трéбýе âсѫ черчетà кý âмѫрýнтýл âтѫ́т кúпýл силничїей, кѫ́т шѝ â ѧшѫлѫчýнїй, кáрѣ âў ѧтребýинцáт причинýитóрюл фáптей, шѝ кѫ́тѫ пáгýбѫ саў причинýит, шѝ де âў фóст вре оўн товáрѫшй ла âчѣ фáптѫ саў нý.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 53.

Тóате оўнѣ́лтеле кý кáре саў фѫкýт фáпта Криминаличѣ́скѫ, кýм шѝ лýкрýриле, кáре вшр фѝ рѫмáс ла стáрѣ лóкýлýй, трéбýе ла лýáрѣ такрúрюлýй сѫсе ѧсѫмнѣ́зе ла оўн дешсебúт ѝзвóд, шѝ сѫсе ѝе ѧпѫстрáрѣ жýдекѫ́цїй.

§. 54.

Âсýпра черчетѫ́рїй фáптей Криминаличéщй, трéбýе сѫсе фáкѫ Практикáле. Ла ѧчепýтýл лшр сѫсе âрáте причúна, пéнтрý кáрѣ âў оўрмáт черчетáрѣ, пе оўрмѫ тóате ѧпрежýрѫ́риле че саў дескоперúт ла черчетáре. Âчѣ́сте Практикáле сѫсе фáкѫ, ѧкѫ́т вафѝ прúн пýтúнцѫ, ѧтóкма дýпѫ шрѫндýѫла, ѧтрý кáрѣ

аȣ оурмáт ѧтѫмплźриле оуна дȣпъ áлта.

§. 55.

Кȣм шѝ тóате Персóанеле, кáре вшр áвѣ щїи́нцъ де ѧтѫмплáрѣ фáптей, сáȣ вшр пȣтѣ́ дескоперѝ пе фъкътóрюл ѥ́їи, кȣм шѝ áчéла че вафѝ пътими́т пáгȣбъ прин фáпта чѣ рѣ, трéбȣе съсе черчетѣ́зе кȣ áмърȣнтȣл, шѝ мъртȣриси́риле лшр съсе трѣ́къ лъмȣри́т ѧ Практикáле.

§. 56.

Май ѧнаи́нте де áмъртȣрисѝ Персóанеле áчѣ́стѣ, трéбȣе съсе ѧдаторѣ́скъ, кѫ́нд ва чѣ́ре требȣи́нца, касъ фáкъ шѝ жȣръмѫ́нт Бесеричéск, къ вшр мъртȣрисѝ тóт áдевźрȣл, шѝ дȣпъ áчѣ́ѫ сълисъ фáкъ áчѣ́сте Ѡбщéщи ѧтребźри: де нȣ́ме, порéклъ, брѫ́стъ, де лóкȣл оу́нде сáȣ нъскȣ́т, шѝ оу́нде лъкȣѫ́ще, шѝ де ки́пȣл петрѣ́черїи лшр, кȣ́м шѝ де стáрѣ лшр, шѝ де тóате áчѣ́ле че ва чѣ́ре требȣи́нца, áсъ щѝ пéнтрȣ фáпта че сáȣ ѧтѫмплáт.

§. 57.

Черчетѫ́ндȣсъ ѿаменїи дин кáсъ, шѝ чѣлелáате Персóане че вшр пȣтѣ́ мъртȣрисѝ пéнтрȣ ѧтѫмплáре, трéбȣе съсе фáкъ ѧтребźриле кȣ ки́пȣл áчéла, ѧкѫ́т съсе пóатъ дескоперѝ тóт áдевźрȣл, май áлéс съсе черчетѣ́зе, де оу́нде áȣ щїи́нцъ пéнтрȣ áчѣ́ фáптъ, дин ведѣ́ре сáȣ дин áȣźи́ре.

§. 58.

Персóана âчѣѧ, кѣрїа сáѹ причинѹи́т пáгѹбъ, ăре съсе ѧ̂трѣ́бе:

А.) Ѧ̂че ки́п сáѹ фъкѹ́т пáгѹба?

В.) Кѫ́т фáче âчѣ̀ пáгѹбъ?

Г.) Де оу̂ де ши̇̀ ѧ̂че ки́п сáр пѹтѣ̀ ѧ̂плини̇̀ пáгѹба?

§. 59.

Дѣ́къ âдевъ́рѹл причинѹи́тей пáгѹбе, нѹ́съва пѹтѣ̀ доведѝ дин мъртѹрі́иле ăлтшра, ши̇̀ пѫрѫ́тѹл нѹ́ ва âвѣ̀ дин ѧ̂проти́въ мъртѹрі́й: âтѹ́нчѣ жѹдекъто́рюл, дѹ́пъ Персóанъ ва ѧ̂датори̇̀ пе пъгѹбáшй, âѫкрединцà кѹ жѹрмѫ́нт пáгѹба сà.

§. 60.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Дѹ́пъ че съвшр фáче лъмѹри́те, ши̇̀ прѣ̀ де пли́н-Практикáлеле, пéнтрѹ тóате кѫ́те сáѹ âрътáт де май сѹ́с, съвшр четѝ де âл дóилѣ, ши̇̀ гъси́ндѹсе де пли́н ѧ̂трѹ тóате, съвшр и̇скъли̇̀ де къ́тръ Испрáвничй, сáѹ де къ́тръ ăлте ѧ̂пѹтерничи́те Персóане.

КАПАЛ ТРЕЙЛЕ.

Пéнтрѹ Правилнчáска пѫръ сáѹ ѧвиновъцирé.

§. 61.

Ничи ѡ жáлобъ пéнтрѹ причинъ Криминаличáскъ, нѹва фи прїимитъ а ѧтрà сѹпт черчетáрѣ Криминаличáскъ май ѧтѫю, пѫнъ анѹсъ доведи фáпта, прин черчетáрѣ полїтичáскъ, къ сѫ фáпте де Криминáл, ши довединдѹсъ áчáста, атѹнчѣ нѹмай сѫва ѡрѫндѹи жáлоба áчѣѧ ѧ черчетáрѣ жѹдекѣцїи Криминáлѹлѹи,

§. 62.

Áчéл че порнéще жáлоба де Криминáл ѧпротúка кѹивà, пѫнъ анѹсъ ѧчéпе жѹдекáта, съсе ѧдаторéскъ, касъ дéе ѧскрúс, къ дéкъ нѹва пѹтè доведи лецюит жáлоба че аѹ порнит, съсе сѹпѹе ѧсѹши ла виновъцїа Тафтопáдїей. (Вéзи тѫлмъчирѣ ла Схóл: а. §. 42.)

§. 63.

Ѧпричúнѝ Криминаличéщи векилїи нѹ сѫнт прїимúцѝ, пéнтрѹ áчѣѧ дáр ши жѫлѹиторюл ши пѫрѫтѹл, ѧ Персóанъ трéбѹе съ стéе ла жѹдекáтъ.

§ 64

§. 64.

Кѫ́нд пѫ́ра са́ѹ ѧ̑виновъци́рѣ кѹйва̀ вафѝ ѧ̑темѣ́тъ пе лецюи́те а̑ръта́ри, а̑тѹ́нчѣ съва а̑дѹ́че пѫрѫ́тѹл ла Криминал, шѝ черѫ́нд требѹ́инца шѝ кѹ си́ла, фъ́ръ а̑ и̑съ да̀ вре ѡ̑ прелѹнци́ре, са́ѹ соро́к, мъка́р де ѡ̑рй ѿ требѹ́инцъ а̑р зи́че къ и̑сте ѡ̑прит.

§. 65.

Ѧръта́риле а̑тѹ́нчѣ сѫ́нт лецюи́те, кѫ́нд оу̑ни́ндѹсе то́аче ѧ̑прежѹръ́риле оу̑нїй фа́пте, а̑сѹ́пра Персо́анїй кѹйва̀ а̑р на́ще ма́ре препѹ́с, кѹ́м къ Персо́ана пѫрѫ́тъ вафѝ съвѫрши́т фа́пта рѣ̀.

§. 66.

Май де а̑про́апе а̑ръта́рй спре лецѹ́ита ѧ̑виновъци́ре съ причинѹе́ск май а̑ле́с ѧ̑протива а̑че́лѹѫ.

1.) Ка́реле а̑ѹ а̑вѹ́т ѡ̑ ма́ре па́тимъ а̑сѹ́пра Персо́анїй, че а̑ѹ пътими́т па́гѹба, са́ѹ въ́тъма́рѣ, шѝ прин а̑мелинцъ́рй а̑ѹ а̑ръта́т, къ ѧ̑йва̀ фа́че вре́ѹн рѣ́ѹ.

2.) Ка́реле са́ѹ ѧ̑наи́нтѣ съвѫрши́рїй фа́птїй а̑ѹ дескопери́т гѫ́ндѹл съ́ѹ, къ ва фа́че рѣ́ѹ, са́ѹ дѹ́пъ че лаѹ́ фъкѹ́т, а̑ѹ повести́т фа́пта са̀ къ́тръ а̑лтѹ́л.

3.) Ка́реле а̑тѹ́нчѣ кѫ́нд са́ѹ фъкѹ́т фа́пта, са́ѹ възѹ́т ла ло́кѹл а̑че́ла фъкѫ́нд вре оу̑н лѹ́крѹ, че а̑ре оу̑ни́ре кѹ фа́пта а̑чѣ̀ съвѫрши́тъ.

4.) Ка́реле май ѧ̑наи́нте а̑ѹ фъкѹ́т ѡ̑ а̑се́менѣ фа́птъ то́т кѹ а̑че́лѣшй ѧ̑прежѹръ́рй, ка́ре и̑ѫръ́шй са́ѹ ѧ̑тѫмпла́т.

5.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

5.) Кареле ѧдатъ дупъ че сă съвѫршит фапта, ѡрй сă фъкут ѧшїинцаре, ăу фуцит.

6.) Кѫнд съ гъсеск Ръваше, сă ăлте скрисорй, скрисе ку мѫна сă, динтру ăкършра куприндере съ ѧцелеце, къ ăр фй съвѫршит ăчеѣ фаптъ.

7.) Кѫнд прин минчиноасе ѧкипуирй сă силй ăсъ скоате пе синешй дин препус, сă ăмутă препусул ăсупра ăлтуѧ.

8.) Кѫнд вафй ăвут токмелъ ку чиневаă ка сăй факъ оунелте сă иструментурй, че привеск кътръ съвѫрширѣ фаптей, ѡрй ăр фй кумпърат ăшă фелю де оунелте.

9.) Ѧтру ăкъруѧ лукрурй, сă гъсит оунелте ка ăчелѣ, че дупъ старѣ луй, нуй путѣ служй ла ăлчеваă, фърă де кѫт спре съвѫрширѣ фаптей ăчеїа.

10.) Сă ăчест фелю де лукрурй, дин каре съ куноск семнеле съвѫршитей фапте.

11.) Каре съ доведеск ăфй дй лукруриле ăчелѣ, кукарѣ сă съвѫршит фапта Криминаличаскъ.

12.) Шй кѫнд ѧсъмнарѣ фусїогномїей оунуй виноват съ потривеце ку Персона куйваă.

§. 67.

Ла фаптеле челе реле, каре съ фак пентру кѫшиг сѫнт лецюите ăрътърй ăчесте оурмътоаре.

1.) Кѫнд оун ѡм ăре нуме рăу, ва фаче келтуѧлъ не мъсурăтъ шй не потривитъ ку старѣ сă.

2.)

2.) Кѫ́нд ва âръта̀, сáѹ ва келтѹ̀ де ѡсебѝте фѣ́люрй де монéдъ, ѹе вѡр фѝ âсéменѣ кѹ чѣ́ле фѹрáте, сáѹ прѣдáте.

3.) Кѫ́нд оу̂н вѫнтѹръторю̀ де цѣ́рй вафѝ сѹ́пт препѹ́с, âфлѫ́ндѹсъ лѫ́нгъ дѫ́нсѹл де âчéст фѣ́лю̀ де лѹ́крѹрй, кáре нѝчй кѹ́м нѹ́съ потривéск кѹ стáрѣ лѹ́й, сáѹ пѹртѫ́ндѹле де вѫнзáре.

§. 68.

Âръта́рѣ оу̂нѹй бинова́т, че ва мъртѹрисѝ фáпта сà, âтѹ́нчѣ нѹмай ѹ̂сте лецюйтъ, кѫ́нд мъртѹрисѝрѣ ѡва фáче де бѹ́нъ вóе, шѝ вафѝ ⸗товъръшйтъ кѹ âшà фѣ́лю̀ де ⸗тѫмплъ́рй, âкъ́ршра âдевъ́р съ доведѣ́ще дин кѹ́рцерѣ причи́нїй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 69.

Ѡ âръта́ре дин гѹ́ръ сáѹ ⸗скрис, ⸗трѹ кáрѣ вафѝ âнѹ́ме âръта́т фъкъто́рюл фáптей, âтѹ́нчѣ по́ате âсъ сокотѝ лецюйтъ, кѫ́нд вафѝ ⸗товъръшйтъ кѹ ⸗прежѹръ́рй ка âчѣ́лѣ, кáре доведéск пе фъкъто́рюл фáптей.

§. 70.

Кѹви́нтеле чѣ́ле кѹ ⸗гъймáре âчéлѹй че съ âфлъ сѹ́пт черчетáре, оу̂ймирѣ, фрика, доведи́рѣ оу̂нирїй де рѹдéнїе, сáѹ кѹноцѝнцъ кѹ фъкъто́рїй де рѣ́ѹ, шѝ âлте âсѣ́менѣ ⸗прежѹръ́рй, де си́неш сѝнгѹре нѹ́съ по́т сокотѝ лецюйте ⸗виновъцирй, дѣ́къ нѹ́вѡр фѝ ⸗товъръшйте кѹ âлте ⸗тѫмплъ́рй, че привéск къ-

тръ

тръ съвръширѣ фаптеи.

§. 71.

Де Обще фіеще каре арътаре вафи май путѣрникъ, кум ши препусул вафи май атемеат, кând ачел авиновъцит ăсте о Персоанъ ку нумерăу, ши сар путѣ крѣде, къ ар фи путут съвръши ачѣ фаптъ рѣ.

§. 72.

Кând прин арътăри ши ашїинцăри съва аръта ануме съвръшнторюл фаптїи рѣле, даторю ăсте Исправникул саў алтъ апутерничитъ Персоанъ, ачерчета ку амăрунтул адевăрул тутурор апрежурăрилор, дин каре саў искодит ачѣсте арътăри, ши алъмурі ачѣле, че адеверѣск авиновъцирѣ, касъ нў ръмăе ничи о адоалъ. Пентру ачест сфăршит аре даторіе ачерчета тоате Персоанеле, че аў шїинцă де ачастă фаптъ.

§. 73.

Дѣкъ дин ашїинцăриле ши черчетăриле, че саў фăкут, ва наше препус атемеат, гъсиндусъ ла авиновъцитул лукрурі ка ачѣлѣ, каре привеск къторъ съвръширѣ фаптеи, саў ла асуши Персоана луи съ вор гъси нискайва сѣмне: атунчѣ Исправникул, саў алтъ апутерничитъ Персоанъ поате касъ черчетѣзе тоате лукрурile, лăзиле, дулапурile, къмăрile, ши чѣлелалте, ши чержнд требуинца ши страе-

ле

ле лýй, че сѫнт пе дѫнсýл, ѧсъ ла âшà фѣлю де ѧтѫмплáре трéбýе âсъ пъзѝ бýна кýвїйнцъ.

§. 74.

Дѣкъ ѧпротúва кýйвà вѡрфѝ ѡарешкáре âрътърй де ѧвиновъцúре, ѧсъ дин протúвъ, де вѡрфѝ âлте ѧпрежýрърй, спре сýрпáрѣ âрътърилѡр âчéлѡра: Âтýнчѣ трéбýе âсъ черчетà кý скýмпътáте тóате âчѣле ѧпрежýрърй, пéнтрý âчѣѧ дáр къзѫнд чиневà сýп препýс, къ âрфѝ съвѫршúт вре ѡ фáптъ, шѝ доведúндýсъ дин оýрмáрѣ черчетърїй дезвиновъцúрѣ лýй, âтýнчѣ съ кýвúне âконтенѝ черчетáрѣ.

§. 75.

Пéнтрý касъ фіе прїимúтъ шѝ лецюúтъ âрътáрѣ кýйвà, нý ѩсте тóт дѣýна де трéбýйнцъ, ка съсе доведѣскъ прúн дóй сáý трéй мáртýрй врѣдничй де крединцъ, дáр шѝ оýн мáртýр вафѝ врѣдник де крединцъ, фіе мъкáр ѧсýшй пъгýбáшýл (ѧсъ оýрмѫндýсъ дýпъ кýприндерѣ § 59.) ѩсте ѧдестýл, ѧсъ кѫнд ва мъртýрисѝ, къ съвѫршúрѣ фáптей сáý фъкýт ѧтрý фїйнца сà, сáý ва âрътà лýкрýриле че сѫнт ѧтовъръшúте кý фáпта.

§. 76.

Кѫнд чиневà кáре дúн ѧтѫмплáре сáý пѫрѫт пéнтрý ѡпричúнъ Криминаличáскъ, прúн черчетáрѣ жýдекъторіей полїтїчéщй, дýпъ §. 61.. съва доведѝ невиновáт: Âтýнчѣ съ ѝсъ дѣе шѝ мъртýріе

пéнтрý

BCU Cluj / Central University Library Cluj

пéнтрȣ дезвиновăцирѣ лȣĭ де кăтрă ачѣ жȣдекăторіе,

§. 77.

Спре пăзирѣ бȣнїĭ ѡрăндȣăле, шĭ линищїĭ Ѡбщéщĭ, че привѣще кăтрă даторіиле полицїей, сăва оȣрмà шĭ ла Тăргȣрĭ, Сáте, Рáтоше, шĭ Крăшме, дȣпă хотăрăрѣ кȣпринсă л § 35. Адекă: Крăшмáрїĭ, шĭ чéĭ че цĭи Рáтоше, шĭ ѡрĭ кáреле дин ăкȣитóрĭ че ва прїимĭ оȣн стреин лăáздă, сăнт дăтóрĭ áфáче ăрăтáре кăтрă Ватáфȣл, сáȣ Ѡрăндăтóрюл Мошїей, пéнтрȣ ѡрĭ чѐ стреинĭ, шĭ трекăтóрĭ че вшрфĭ, де áȣ рăвáше де дрȣм, сáȣ нȣ, шĭ чѐ фѣлю де ѡáменĭ сăнт.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАП АЛ ПАТРȣЛѢ.

пéнтрȣ прĭндерѣ шĭ черчетáрѣ чéлȣĭ лвиновăцĭт.

§. 78.

Прĭндерѣ шĭ лкĭдерѣ чéлȣĭ лвиновăцĭт, трéбȣе сăсе фáкă фăрă нĭчĭ ѡпрелȣнцирѣ, ѡрăл педеѡĭ нȣ ѡсте слóбод, áтȣнчѣ нȣмаĭ сăсе лтребȣинцѣзе сăла, кăнд лвиновăцĭтȣл сăва лпротивĭ.

§. 79.

Нѫ нѹмай Испрáвничїй, чѝ шѝ Капитáнїй де мáрцинй, шѝ Ѿколáшїй, шѝ Капитáнїй тѫргѹрилѡр, сѫнт дато́рй âсъ сѫргѹѝ, касъ прѝндъ пе тѫлхáрй, сáѹ âлцй виновáцй, шѝ пе гáзделе лѡр, ѩр кѫнд ва фѝ песте пѹтѝнцъ âсъ пѹтѣ прѝнде, âтѹнчѣ съ ѧшїинцѣзе Испрѣвничїа цинѹтѹлѹй.

§. 80.

Испрáвничїй ѧдáтъ че вѡр лѹà шѝре, къ сáѹ âрѣтáт тѫлхáрй ѧ цинѹтѹл лѡр, сѫнт дато́рй съ порнѣскъ По́теръ кѹ ѿаменй ѧ âрмáцй, касъ прѝндъ пе тѫлхáрй ѿрй вїй сáѹ мо́рцй.

§. 81.

Тѫрговéцїй тѫргѹрилѡр чéй мáй брѣдничй, шѝ мáй ѧдрѣзнéцй, сѫнт дато́рй ѧдáтъ че левѡр дà де шѝре Испрáвничїй, къ сáѹ âрѣтáт тѫлхáрй ла сáтеле де прѝ прежѹрѹл тѫргѹлѹй, сáѹ ѧ цинѹтѹл лѡр, ѧдáтъ сѣсе ѧ âрмѣзе, шѝ съ ѧкáличе, шѝ де ва чѣре требѹѝнца съ мѣргъ ѧ преѹнъ шѝ оѹнѹл дин Испрáвничй, ка сѣсе пóатъ прѝнде тѫлхáрїй ѿрй вїй сáѹ мо́рцй. ѩр дѣкъ вре оѹнѹл динтре âчéцй тѫрговéцй леневѝндѹсъ ва кѣлкà порѹнка Испрáвничилѡр, спре вегѣре съ стѣе ѧкѝс, ла гро́сѹл Испрѣвничїей трéй зѝле, ѧсъ фѣръ âсъ глобѝ.

§. 82.

Âсѣменѣ сѫнт дато́аре шѝ сáтеле черѫнд требѹѝнца

инца съ дѣе аджуторю, ешинд кацї пушкашї ши вжнъторї съвшр ѧтжмпла, ши оунїиндусъ ку потера съ аджуте ка съсе приндъ тжлхарїї. Кечї дѣкъ дин леневирѣ ши не бъгарѣ де сѣмъ съва ѧтжмпла съсе факъ прѫдъчюне апроапе де ачел сат, кале ка де жумътате де час, вшр кѫдѣ ворничелул ши фрунташїї сунт жудекатъ Криминалїчаскъ, ши съвшр вегѣ ку бътае.

§. 83.

Тоцї чей че съвшр силї, ши вшр да аджуторю спре приндерѣ тжлхарилшр, вшр луа атрем парте дицѣм че съва афла асупра лшр, ѩръ кѫнд сар ѧтжмпла съ фіе чѣте де тжлхарї вестицї, цїинд друмуриле, атунчѣ стъпжнирѣ ле ва фаче ши алте деосебите мулцъмирї, ѩр челѣлалте доаъ пърцї съвшр да пъгубашилшр, дупъ аналогіе.

§. 84.

Капитанїї де поще ѧдатъ че съвшр ѧкреднца, къ сау ивит тжлхарї ла друмурї, сѫнт даторї съ порнѣскъ ѧдатъ кърцї де ѧшїинцаре ку сурцїї дицї поштъ ѧпоштъ, кътръ Исправничї, ши кътръ каса Пошелшр, ши каса ва ѧшїинца ѧдатъ Вистїерїа, ка съсе дѣе де кътръ Стъпжнире чѣле требуинчоасе порунчї, ши съсе порнѣскъ Потира Ѩшулуї.

§. 85.

Ачастъ Потерѣ ѩсте датоаре съ адукъ доведї де

ла

ла сáте, шй дела тѫргýрй пе оýнде âй трекýт, пéнтрý вýна пýртáрѣ шй рѫвна сà, шй пéнтрý йспрáва че âй фъкýт, ⸗крединцáте де Йспрáвнчй, къ нáй фъкýт нйчй ѡ жъфýйре Потерáшїй.

§. 86.

⸗дáтъ че сáй прйнс винова́тýл, трéбýе съсеф áкъ такрйрй кýпринъторю.

1) Де причйна пéнтрý кáре сáй прйнс, шй де âръторйле сáй ⸗виновъцйрйле, че сѫнт âсýпра лýй.

2.) Съсе черчетéзе тóате лýкрýрйле че âй âвýт пе лѫнгъ дѫнсýл, касъ нù ръмѫе нимйкъ âскýнс, шй съсе ѩе тóате ⸗скрйс.

3.) Съсе ⸗трéбе нýмеле винова́тýлýй, шй порéкла шй вржста, шй лóкýл оýнде сáй нъскýт, шй кйпýл петрéчерїй вїéцїй лýй, кýм шй пéнтрý пърйнцїй лýй, шй де ѩсте късторйт, шй де âре копїй, кýм шй пéнтрý âвéрѣ лýй, шй пéнтрý лóкýрйле оýнде âй ѡбáт, шй де âй май фóст вре ѡдáтъ ла ⸗кнсóаре.

§. 87.

Тóате хѫртїйле, бáнй, áрме, сáй оýнéлте кýм шй тóате лýкрýрйле, сáй сѣмнеле âръторóаре де съвѫршйрѣ фáптїй, че съвшр гъсй, съсе ѩе шй съсе трймйтъ ла Кримина́л.

§. 88.

Май ⸗наинте де âсъ ⸗чéпе черчетáрѣ, трéбýе съ се фáкъ ⸗демнáре винова́тýлýй, касъ мъртýрисáскъ

тóт

тот адевѣрул арѣтѫндусѣ, кѣ пентрѹ минчѹни ва фи педеѱит кѹ май мѹлтѣ асприме.

§. 89.

Дѣкѣ ла требѣриле че исѣвшр фаче, нѹва рѣспѹнде нимика, саѹ рѣспѹнсѹриле сале вшрфи лгѣимате: атѹнчѣ ѿрѣши кѹ дѣдинсул исѣва арѣтà, кѣ пентрѹ адѣрѣптинчїа сà сѣва педеѱи май кѹмплит, ѿр не сѹпѹиндусѣ ничи дѹпѣ ачаста, атѹнчѣ ва трà сѹпт педѣѱѣ трѹпѣскѣ.

§. 90.

Дева тѣгѣдѹи виновàтул фàпта, де карѣ сѣ виновѣцѣше, атѹнчѣ сѣ исѣ чѣе довѣзи спре дезвиновѣцирѣ сà, адаториндусѣ, касѣ доведѣскѣ, кѣ наѹ авѹт вре ѡ дпѣртѣшире.

§. 91.

Дàр мѣртѹрисинд виновѣцїа сà, атѹнчѣ сѣсе фàкѣ такрирул трѹ ачѣст кип, касѣ кѹприндѣ пре ларг прилѣжул, адемнàрѣ, май анаинте кѹцетàрѣ, ши хотѣрѫрѣ, ши сѣвѫширѣ фàптїи Криминаличѣши.

§. 92.

Кѹм ши де ва мѣртѹрисѝ дешеѡбите фàпте, каре ѣкѣ нѹ сѫнт арѣтàте, трѣкѹе ши пентрѹ ачѣстѣ сѣсе фàкѣ лѣмѹрит такрирѝ дѹпѣ арѣтàрѣ лѹи.

§. 93.

Кѫнд атѫмплѣриле фàптїи арàтѣ, кѣ трѣкѹе сѣ фи фост май мѹлцѝ товàрѣши, атѹнчѣ сѣсе адаторѣскѣ

торѣ́скъ винова́тѹл, касъ â ара́те пе â ачѣ́ѧ â нѹ́ме.

§. 94.

А̂ требѫ́риле шѝ ръспѹ́нсѹриле, трѣ́бѹе съсе трѣ́къ то́ате кѹ â амърѹ́нтѹл ѧ̂жѹрна́лѹл Криминáлѹлѹй.

§. 95.

Такри́рюриле фа́птелѡр Криминаличе́щй чевѡр фа́че Капита́нїй де ма́рцинй, Ѡ̂кола́шїй шѝ Капита́нїй тѫ́ргѹрилѡр, Стъпѧ́нїй мошѝилѡр, шѝ Ѡрѧндато́рїй са́телѡр, съвѡр тримѝте къ́тръ Испра́кничй, шѝ дела â ачѣ́щѣ къ́тръ Департаме́нтѹл Криминáлѹлѹй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАП АЛ ЧИЩЧИЛѢ.

Пе́нтрѹ ѹ̂рма́рѣ жѹдекъ́цїй Криминáлѹлѹй ѧ̂трѹ черчета́рѣ винова́цилѡр.

§. 96.

Чѣ́л ѧ̂тѫ́ю ско́пос â черчетѫ́рїй Криминаличе́щй ѝ́сте, ка съсе деско́пъръ, шѝ съсе дослѹша́скъ винова́цїа, са́ѹ не винова́цїа кѹ́ива̀, ѧ̂кѫ̂ съсе по́атъ да̀ хотъръ́ре Правилича́скъ кѹ чѣ̀ май бѹ́нъ ѧ̂кредѝца́ре.

§. 97.

А̂ Пе́нтрѹ â чѣ́ѧ да́р жѹдека́та Криминáлѹлѹй ѝ́сте

ѧ̂дато-

ѧдаторитъ ачерчета̀ ку амърунтул фъръ ничи шпъртинире фапта де виновъціе дупъ оурмъто́ареле шапте кипури: Адекъ, дупъ причинъ, дупъ персо́ана съвършито́рюлуй фа́птей ши апътимито́рюлуй, дупъ ло́к, дупъ врѣ́ме, дупъ фелюри́ме, дупъ кътиме, *) ши дупъ лукра́рѣ фа́птїи, ку́м ши деосебит фіеще ка́рѣ ѧпрежура́ре, са́у ѧтъмпла́ре, че привѣ́ще кътръ виновъціе: Асѣ́менѣ ши то́ате чѣ́ле че вър пътѣ ажута̀ спре апъра́рѣ винова́тулуй: дупъ ачѣ́ѧ ши причи́ниле, че ѧгреуѧ́зъ фа́пта, ку́м ши ачѣ́ле че вър микшура̀ педѣ́ѱа, ши ѧ сфъръши́т а адуна̀ то́ате довѣ́зиле асу́пра фа́птїи.

§. 98.

Фїи́нд къ апъра́рѣ не виновѧ́тулуй ѥсте чѣ̀ май ѧтѧ́й даторіе ажудекъцїи Криминалулуй, пе́нтру ачѣ́ѧ нъ аре пъръ́тул во́е, касъ чѣ́е съ и́съ ѿръндуѧ́скъ пе а́лтул спре апъра́рѣ са̀, да́р ѧда́тъ че исау фъку́т ку́носку́тъ ѧвиновъци́рѣ, ку ка́рѣ съ пъра́ще, а́ре де пли́нъ дрепта́те, а аръта̀ жудекъцїи то́ате кипу́риле спре дезвиновъци́рѣ са̀.

§. 99.

Ал до́илѣ ско́пос ачерчетърїи Криминаличе́щи ѥсте: адескоперѝ пре че́й ѧтовъръши́цї ку ѧвиновъцитул

*) Кътимѣ, че съ тъмъчѣ́ще грецїи Посо́тис, ѧзмнѣ́зъ мъримѣ, мулцимѣ, лъцимѣ, гросимѣ, ши ѧнѣлцимѣ вре оу́нуй лу́кру, сау прекум съ ѧцелѣ́це а́ичѣ, кът де ма́ре ѥсте фа́пта чѣ съвъръши́тъ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

цитул спре сѫвѫширѣ фа́птїй ре́ле, ши̂ а̂мижлочи л̂плини́рѣ па́губїй а̂че́лор че а̂ пътими́т.

§. 100.

Черчета́рѣ виноба́тулуй сѫ нусѫ прелунцѣ́скѫ, май а̂ле́с, кѫнд привѣ́ще кѫтрѫ фоло́сул ши̂ ли́нищѣ Общѣ́скѫ.

§. 101.

Жудекѫцїй Криминалулуй сѫ кувине де а̂черчета ши̂ де а̂л до́илѣ чѣ́ле дин тѫ́й черчетѫ́рй а̂фа́птелор Криминаличе́цїй л̂фїи́нца жѫлуито́рюлуй ши̂ а̂пѫрѫ́тулуй, четиндусѫ л̂тру а̂ву́зул лу́р мѫртурі́ле ма́ртурилор ши̂ такри́рюриле че вор фи̂.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ка́п а̂л ша́селѣ.

Пе́нтру черчета́рѣ Ма́ртурилор.

§. 102.

Л̂тру черчета́ре не а̂пъра́т тре́бу́инца чѣ́ре, а̂сѫ прїимѝ то́ате мѫртурі́ле, ди́нтру ка́ре сѫва пу́тѣ лѫмурѝ сѫвѫши́рѣ фа́птїй Криминаличе́цїй, ши̂ ки́пуриле, ка́ре са́у л̂требуинца́т, ку́м ши̂ а̂че́лѣ, ка́ре вор пу́тѣ а̂деверѝ мѫртурисі́риле виноба́тулуй, са́у а̂ле ѡборѫ̀, ши̂ л̂сфѫрши́т а̂чѣ́ле че вор пу́тѣ до-

веди̂ виновъціа, сӑ не виновъціа лўй: кўм ши̂ де-
ва фи̂ врѣдник де май мўлтъ, сӑ май пуцинъ пе-
дѣ̆ѵъ. Дрепт а̂чѣ̂ ѧ трѣбуе а̂съ черчета̂ кў а̂мърўн-
тўл то́ате Персо́анеле, ка́рѣ прин мъртуриси́рѣ лу̂р
вшр пўтѣ̆ дескопери̂, ши̂ а̂лъмури̂ а̂девъ́рўл фа́птїи.

§. 103.

Дрепта́тѣ̆ черчетъ́рїй ма́ртурилшр съ кўви́не де
Обще ла то́ате а̂чѣ̂ле персо́ане, ка́ре сѫ́нт ѧпўтер-
ничи́те а̂черчета̂ пе чѣ́й винова́цй.

§. 104.

То́т чѣ́л че съва кема̂ ла жудека́тъ ѧтрў ѡ̂прн-
чи́нъ Криминаличе́скъ спре мъртуриси́рѣ чѣ́лшр че ціе,
ѩсте дато́рю съ мѣ́ргъ, ѩр де нўва фа́че а̂ча́ста де
ву́нъ во́е, вафи̂ сили́т кў запт чїў, ши̂ ва плъти̂ ши̂
чобо́тиле запт чїу́лўй пѣ́нтрў не су́пўнерѣ са̂, Да́р
де съва ѧтѫмпла̂ съ фіе бо́лнав, а̂ту́нчѣ ва да̂ ѧ
скри́с такри́рюл чѣ́лшр че ціе кў то́атъ лъмури́рѣ и̂с-
кълинду́съ е̂л, ши̂ ру́гѫнд ши̂ пе а̂лцїй, касъ и̂скъ-
лѣ́скъ динпреу́нъ спре ѧкрединца́ре: ѩр а̂чѣ́й че ду́-
пъ чи́нстѣ лу̂р съ по́т крѣ́де, вшр а̂вѣ̂ а̂да̂ ѧскри́с
мъртуріа лу̂р, фъ́ръ а̂съ ѧфъцоша̂.

§. 105.

Не прїими́цй спре мъртуріе сѫ́нт: а̂чѣ́й небу́ни,
сӑ е̂ши́цй дин ми́нте ши̂ зъ́лўѕй, чѣ́й не чинсти́цй
ши̂ кълкъто́рй де жу́ръмѫ́н ѧтрў а̂лте причи́нй, пѫ-
рѫто́рїй минчино́ши, чѣ́й че сӑ доведи́т, къ а̂ѵ

прїимúт мúтъ, сáу бреýн а̂лт фолóс спре мъртýрисúре чéй че съвшр а̂фла̀, къ а̂ý фóст ф̂фáпте Криминаличéщй, чéй май мúчй де дóаъ зéчй де а̂нй, шѝ рóвїй шѝ жúдовїй а̂сýпра Крещúнýлýй.

§. 106.

Нý сѫнт силúцй спре мъртýрисúре: пърúнцїй, бýнїй, фúїй, непóцїй, фрáцїй, мóшїй, оýнкїй, вéрїй, върбáтýл пéнтрý фемéѧ сà, шѝ фемéѧ пéнтрý върбáтýл éїй, кýскрїй, сóкрїй, цúнерїй, кýмнáцїй, шѝ кúтрицїй виновáцилшр. А̂тýнчѣ нýмай нýсъ пóт а̂пърà, кѫ́нд виновáтýл ва фѝ съвѫршúт ѡ̂фáптъ ф̂протúва Стъпѫнúрїй шѝ а̂ Пáтрїй, шѝ ф̂трý а̂сéменѣ причúнъ ѝсте прїимúтъ шѝ мъртýрисúрѣ рóбýлýй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 107.

Мáртýрїй ф̂причúна Криминаличáскъ, съвшр ф̂датори̂, кѫ́нд ва чѣ́ре требýинца, касъ фáкъ шѝ жýрамѫ́нт Бесеричéск, къ нýвшр тъйнýй а̂девъ́рýл, шѝ дýпъ чѐ вшр съвѫршѝ жýрамѫ́нтýл, съвшр а̂дýче ф̂наинтѣ Божрилшр Жýдекъторй, шѝ съвшр лýà такрúрюриле лшр дешсéбй дýпъ а̂рътáрѣ фїеще къ́рýѧ.

§. 108.

Жýрамѫ́нтýл Бесеричéск съ кýвúне а̂съ дà мáртýрилшр, кѫ́нд вшр фѝ кý тóтýл депъртáцй де ѡ̂рй чѐ интерéс, не а̂вѫ́нд нúчй ѡ̂кýвенúме (вéзй тѫлкýирѣ ла схолїѧ а̂ §. 42.) кý ф̂виновъцúтýл. Пéнтрý а̂чáста дáр жýрамѫ́нтýл съ нýсъ дѣ́е ф̂грáбъ, чѝ

ку черчетаре шѝ ку сокотинцъ.

§. 109.

Оурмъртоареле Персоане нѹ сѫнт прїимите аѫура ѧ причина Криминаличаскъ, адекъ:

1.) Ачей че сѫнт сѹптпрепѹс, къ ей ѧсѹшѝ арфи фъкѹт виновъцїа.

2.) Чей че сѫнт ѧпрепѹс, къ арфѝ товаръшѝ ла фапта рѣ.

3.) Чей че съ афлъ сѹпт черчетаре пентрѹ вре ѡ виновъцїе.

4.) Чей че трѣеск ѧдѹшмънїе кѹ ѧвиновъцитѹл, ѧсъ нѹмай кѫнд вѡр мъртѹрисѝ ѧпротива лѹй.

5.) Шѝ пе лѫнгъ Персоанеле чѣле аръта́те ѧ §. 105. нѹ сѫнт прїимици спре мъртѹрїе, шѝ ачей кѹноскѹцѝ кѹ пѹцинъ крединцъ асѹпра Лецїй, шѝ ачелѡр Сфинте.

§. 110.

Аврѣмѣ ачѣѫ, ѧтрѹ карѣ мартѹрїй арата мъртѹрїиле лѡр, съ нѹлисъ факъ нїчѝ ѡконтенире аворо́авїй, ѡр ѧоурмъ пѫрѫтѹл ва авѣ слобозенїе, ка съ спѹе шѝ ел ѧдрептъриле шѝ ѧтѫмпинъриле сале ѧсъ нѹмай кътръ жѹдекъторѝ, авѫнд вое ачѣре, ка съсе адѹкъ шѝ пе мартѹрїй ачеѫ че пот мъртѹрисѝ пентрѹ дѫнсѹл.

§. 111.

Оѹрѝ ѧче кип вѡр фѝ мъртѹрїиле мартѹрилѡр, адекъ

декъ ѡ̂рй спре а̂жуто́рюл л̂виновъцитулуй, са́ѹ спре ѡ̂сѫ́нда лу́й, а̂че́щѣ нѹ̀ а̂ѹ во́е а̀съ причи̇̀ л̂тре си́нешй, чи̇̀ нѹ́май съ ръспу́ндъ ла чѣ́ле че вшр фи̇̀ л̂треба́цй де къ́тръ Жудекъто́рй.

§. 112.

Дѣ́къ мъртурі́иле ма́ртурилшр нѹ́вшр фи̇̀ потривѝте ла ѡ̂арешка́ре л̂тѫмплъ́рй, а̂тѹ́нчѣ л̂тру дешсеби́ре съсе черчетѣ́зе фі́еще ка́ре, ши̇̀ мъртурі́иле лшр съсе трѣ́къ л̂ Практика́ле.

§. 113.

Такри́рюриле ма́ртурилшр съсе фа́къ ку а̂ръта́ре де нѹ́ме, поре́кла, вр̂ѫ́ста, ло́кул оу́нде са́ѹ нъскут, ки́пул петрѣ́черїй, ста́рѣ, ши̇̀ десѫ́нт врѣ́дничй де креди́нцъ.

§. 114.

Мъртурі́иле дѹ́пъ че съвшр и̂скъли̇̀ де къ́тръ ма́ртурй, съсе л̂семнѣ́зе де къ́тръ Президе́нтул Департаме́нтулуй, касъ нѹ́съ л̂тѫ́мпле съсе ски́мбе.

КАП

Кăпăлшăптелѣ.

Пéнтрȣ ѧфъцошáрѣ чéлȣй ѧвиновъцúт кȣ мáртȣрїй.

§. 115.

Кжнд оȣн мáртȣр вафѝ дáт мъртȣрїа сà ѧпротúва ѧвиновъцúтȣлȣй, кȣ дешсебúте мáрй ѧпрежȣрзрй, кáре тóате áчéстѣ ѧвиновъцúтȣл ле тъгъдȣжще, мъкáр къ ѝсаȣ фъкȣт кȣиоскȣт, къ прúн тъгъдȣúрѣ сà ѧшва мърй педѣȣа, шѝ тóт варъмжнѣ статóрник ѧтрȣ тъгъдȣúрѣ сà: áтȣнчѣ съва ѧфъцошà ѧпреȣнъ кȣ мáртȣрїй.

§. 116.

Дȣпъ лȣáрѣ такрúрюрилшр фїеще кзрȣж мáртȣр, жȣдекътóрїй вшр порȣнчѝ Кондикáрюлȣй, касъ ѝе сѣма кȣ áмърȣнтȣл, шѝ съ ѧсемнѣзе фїеще кáрѣ де ѡсебúре че сáр ѧтжмплà, ѧтре чѣ ѧтжй шѝ áдóша áрътáрѣ лѡр, кȣм шѝ фїеще кáрѣ дешсебúре че вафѝ, шѝ пе оȣрмъ де ѝзнóавъ вшр порȣнчѝ Жȣдекътóрїй, касъсе ѧфъцошѣзе Пжрàтȣл кȣ фїеще кáре дúн мáртȣрй, шѝ дȣпъ áрътáрѣ фїеще кзрȣж мáртȣр съва ѧтребà пжрàтȣл, касъ дѣе ръспȣнсȣриле сáле шѝ ѧдрептъриле.

§. 117.

§. 117.

Май ѧнайнте пѫнъ âнýсъ фáче ѧфъцошáрѣ ѧвиновъцитýлуй кý мáртýрїй съ йсъ фáкъ ѧдемнáре, âнù тъгъдуй âдевърýл, ѧкрединцѫндýл, къ ѧоýрмъ педéпсѣ лýй вафù май кý мáре âсприме.

§. 118.

Дѣкъ ѧвиновъцитýл дýпъ тóате âчѣсте ѧдемнърй тóт варъмѫнѣ статóрник ѧтрý тъгъдуйре: âтýнчѣ съва ѧфъцошà ѧпреýнъ кý мáртýрїй ѧнайнтѣ жýдекъцїй, къ́ршра âдýкѫндýлисъ âмйнте де жýръмѫнт, де âл дóнлѣ вшр дà мъртýрїиле лшр приитакрйрй, шù ла фїеще кáре пóнт, съва ѧтребà ѧвиновъцитýл, ка съшù дѣе ѧдрептъриле шù ѧтѫпинъриле сáле, пе кáре съле áрáте къ́тръ жýдекъторй, фъ́ръ âсъ причù кý мáртýрїи.

§. 119.

Жýдекъторїй ла чѣле че вшр фù кý ѧдóлъ, вшр ѧтребà шù вшр пýне ѧнайнте, âчѣле че вшр сокотù де кývїйнцъ, спре âпърáрѣ пѫрѫтýлуй, фáцъ фїйй мáртýрїй че âй мъртýрисйт ѧпротивà лýй.

§. 120.

Âтѫт ѧфъцошъриле мáртýрилшр, кѫт шù такрйрюриле лшр, трéбýе съсе фáкъ фъ́ръ ѧтѫрзїáре, шù тóт áктýл ѧфъцошърїй съсе трѣкъ ѧ Практикáле, âдекъ âчѣѫ че âй мъртýрисйт мáртýрїй ѧфáца пѫрѫтýлуй шù ръспýнсýриле ѧвиновъцитýлуй.

КАП

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАПАЛЪ ОПТУЛЕ.

Пентрѹ Правилїчаска пѹтере адовезилор.

§. 121.

Де Обще зикжнд, оѹниле довезѹ сжнт де плине, ѡр алтеле нѹ де плине. Де плине сжнт ачеле че кѹприинд сїнешѝ атжта пѹтере, ѧкжт доведеск лѫмѹрит шѝ пре де плин ѡрѝ виновѫція, саѹ не виновѫція пѫржтѹлѹѝ: ѡр нѹ де плине сжнт ачеле дин ѧпротивѣ. Дечѝ дѣкѣ ѡдовадѣ ва фѝ де плинѣ, атѹнче ѩсте ѧдестѹл, ка жѹдекѣторюл сѣ дѣ крезаре.

§. 122.

Ла мѣртѹрїиле шѝ довезиле ѧпротива пѫржтѹлѹѝ, трекѹе сѣ фїе маре лѹаре аминте. Кѣчѝ кжнд челе маѝ мѹлте мѣртѹрїѝ спжнзѹрѣ дин мѣртѹрїа оѹнѹѫ: атѹнче нѹ адаѡг ла доведирѣ фаптїѝ, фїинд кѣ пѹтерѣ тѹтѹрѡр довезилор сѣ ѧтемеѫзѣ нѹмаѝ пе сжгѹрѣ тѣрїа а ачеѫ, дела карѣ спжнзѹрѣ челеалте.

§. 123.

Аша дар кжнд мѣртѹрїиле ѡр фѝ деѡсебите ѧтре джнселе, шѝ кѹпринзѣтоаре де сѣвѫрширѣ фаптїѝ,

тїй, шѝ ѧпрежурѣриле еїй: ѧтýнчѣ ѧдевѣрýл съ лýминѣзъ шѝ Жýдекъторюл съ ѧкрединцѣзъ.

§. 124.

Довéзиле ѧпричи́нй Криминаличéцїй тóт дѣýна трéкýе съсе черчетѣзе кý чѣ май мáре скýмпътáте. Кѣчй ѧтрý жýдекáрѣ причи́нїи нýмай ѧчѣ́ле довéзй съ пóт сокотѝ де ѧдевѣрáте, кáре Правиличѣ́ще сáй доведи́т ѧфѝ де пли́не.

§. 125.

Сѡ фáптъ Криминаличáскъ ѧтýнчѣ ѥсте де пли́н доведи́тъ, кѫ́нд тóате ѧтѫмплѣ́риле, сáй макáр нýмай чѣ́ле май мáрй ѧпрежурѣ́ри, шѝ скóпосýл чéл рѣ́й ѧчéлýй че ѧй фъкýт фáпта, сáй доведи́т.

§. 126.

Спре довáда скóпосýлýй чéлýй рѣ́й десту́л ѥсте, дѣ́къ ѧй доведи́т чéл виновáт, къ прин шїи́нцъ сáй вóе вегѣ́тъ ѧй фъкýт фáптъ нелецюи́тъ.

§. 127.

Невиновѣцїа оунýй пѫрѫ́т, ѧтýнчѣ съ сокотѣ́ще Правиличѣ́ще доведи́тъ, кѫ́нд ѧрѣтѣ́риле че сáй фóст фъкýт ѧпроти́ва лýй, кý тóтýл сáй ѡборѫ́т.

§. 128.

Мѫртýрисирѣ пѫрѫ́тýлýй ѥсте ѡправиличáскъ довáдъ ѧфáптїй, де кáрѣ сáй ѧвиновѣцѝт.

§. 129.

Ѳесъ ѧчáстъ мѫртýрисирѣ трéбýе съ фіе ѧтовѣрѣ-

шитъ

шитъ де чѣле май жос оурмътоаре.

1.) Дѣкъ ѧвиновъцитул наŭ тъгъдуит фапта, кѫнд съ черчета ла Криминал.

2.) Дѣкъ мъртурисирѣ са аŭ фъкут, фиind ѧтру ѧтреимѣ минции ши асимцирилор сале.

3.) Дѣкъ аŭ мъртурисит курат ши хотърѫт, нар нъ нумай ку нище кувинте ѧгъимате, саŭ прин сѣмне.

4.) Дѣкъ мъртурисирѣ пѫрѫтулуи съ доведѣще повеститъ кътръ алтул.

5.) Дѣкъ мъртурисирѣ куприnde чѣле май марѝ ѧтѫмплъри а фаптїи, каре нувор фи ѧпротивитоаре ку алте черчетате ши доведите ѧпрежурърѝ афаптїи.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 130.

Путѣрѣ чѣ доведитоаре амъртурисирїи, нусъ микшурѣзъ, кѫнд оуниле дин чѣле де алътурѣ ѧпрежурърѝ, вор фи ку шарешкарѣ дешсебире.

§. 131.

Кѫнд нува фи прин путинцъ асъ дескоперѝ оурмъриле фаптїи, атунчѣ сингуръ мъртурисирѣ нъ поате авѣ путѣре спре афи де плинъ довадъ.

§. 132.

Мъртурисирѣ, карѣ пѫрѫтул шва фаче, ѧдемнат фиind де фъгъдуинцъ, амелинцъри, сѫлъ, саŭ алте мижлочири, атунчѣ нумай поате кѫшига леюита

цюйта пýтѣ́ре де довáдъ, кѫнд пѫрѫ́тýл, фїйнд слóбод де âчѣ́ле ѡ̂прúте кúпýрй, шѝ фъ́ръ вреш ѧ̂грижáре ва мъртýрисѝ де âл дóилѣ фáпта кý ѧ̂тѫмплъ́риле шѝ ѧ̂прежýръ́риле, кáре съ потривéск кý такрúрюриле фáптїй: Къ́чй âтýнчѣ ѧ̂прежýръ́риле нáрфѝ пýтýт фѝ кýноскýте пѫрѫ́тýлýй, дѣ́къ нѝ âрфѝ ѣ́л ѧ̂сýшй âчéл вино́ват.

§. 133.

Довáда чѣ́ прин мъртýрисúре нýсъ сýрпъ прѝ ѹ̂рмътóарѣ тъгъдýйре, сáй прин мъртýрисúрѣ дин ѧ̂протúвъ, âфáръ нýман, дѣ́къ ѧ̂виновъцúтýл ва пýне ѧ̂наúнте вре ѡ̂ причúнъ врѣ́дникъ де кредúнцъ, пéнтрý кáрѣ ѣ́л âрфѝ фóст мъртýрисúт не âдевърáте лýкрýрй, сáй ва âръта̀ ѧ̂прежýръ́рй ка âчѣ́лѣ кáре черчетѫндýсе âдýк препýс ѧ̂темеѫ́т ѧ̂протúва мъртýрисúрїй чéїй дин тѫй.

§. 134.

Кас âйбъ мъртýрисúрѣ мáртýрилѡр лецюйтъ довáдъ, съ чéр âчѣ́сте ѹ̂рмътóаре.

1.) Мъртýрїа съ фїе де бýнъ вóе. Пéнтрý âчѣ́ѧ дáр мъртýрисúрѣ, кáрѣ вафѝ причинýйтъ прин ѧ̂дѣнáрѣ, сáй повъцýйрѣ, сáй дáрѣ де мúтъ, сáй ръсплътúрѣ де пúзмъ, сáй прин âмелинцъ́рй, сáй прѝ сѫ́лъ, нѝ пóате фѝ прїимúтъ.

2.) Съ кýприндъ ѧ̂прежýръ́риле фáптїй, сáй â ѧ̂тѫмплъ́рилѡр, прúн кáре âдевъ́рýл съсе пóатъ дослýшѝ

слушѝ кура́т шѝ лъмури́т.

3.) Съсе ѧтемеѧ́зе дова́да мъртурі́ей пе ѧ́сушѝ щіи́нца ма́ртурилор, ѩр нѝ пе а̂узи́рѝ, препу́сурѝ, са́ѹ пе сокоти́нце ѧгъима́те.

4.) Ма́ртурїи тре́бує съ фіе супу́шѝ журъмѧ́нтулуй, оурмѧ́ндусъ ѧ́съ ду́пъ §. 107.

5.) Лецюи́та дова́дъ а̂мъртурі́ей по́ате съсе микшуре́зе, де́къ а̂ѹ ѩ́скут кре оу́н препу́с ѧтемеѧ́т ди́ персоналиче́щиле кувини́ми (ве́зѝ тѧлкуи́ре ла Схо́лїа §. 42.) че а̂ре ма́ртурул къ́тръ пѧрѧ́т.

6.) Мъртурси́ре съ фіе потрики́тъ ку а̂че́ле че са́ѹ дескопери́т прин черчета́ре.

§. 135.

Мъртурси́ре а̂до́ѹ ма́рурѝ, че са́ѹ пу́с супт журъмѧ́нт, съ прїимѣ́ще спре де пли́нъ дова́дъ.

§. 136.

Ку то́ате а̂че́стѣ:

1.) Шѝ мъртурси́ре а̂че́луѧ че а̂ѹ пътими́т са́ѹ ла ка́реле са́ѹ ѧтѧмпла́т фа́пта, тре́бує съсе сокотѣ́скъ ѧдесѣ́лъ дова́дъ, де́къ ѧтру а̂лт кип нѝ ѩ́сте при́н пути́нцъ, а̂съ доведѝ.

2.) Ѧдесѣ́лъ ѩ́сте шѝ мъртурі́а оу́нуѝ ма́ртур, ка́ре съсе потривѣ́скъ ку мъртурси́ре пѧрѧ́тулуй.

3.) Шѝ а̂ръта́ре пъгуба́шулуй а̂супра пагубі́й са́ле ѩ́сте прїими́тъ, кѧ́нд съ потривѣ́ще ку фелюри́мѣ шѝ ку кѧти́мѣ (ве́зѝ тѧлкуи́ре ла Схо́лїа, §. 97.)

97.) лꙋкрꙋрилѡр, че сѫ а̂флѫ пела винова́цїй ши пе-
ла га́зделе лѡ́р.

§. 137.

Такри́рюриле Испра́вничилѡр, Практика́леле, Жюрна́лꙋл, ши̂ а̂лте Ѡбще́цїй Докꙋме́нтꙋрй а̂ꙋ кре-
ди́нцѫ де ѡ̂бще, ши̂ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ да́ꙋ лецюи́тѫ пꙋ-
тѣ́ре де дова́дѫ.

§. 138.

Кѫ́нд винова́тꙋл ва тѫгѫдꙋ̀й фа́пта, а̂тꙋ́нчѣ по́ате сѫсе доведѣ́скѫ Правиличѣ́ще, са́ꙋ прин мѫр-
тꙋрі́иле ма́ртꙋрилѡр, са́ꙋ при оу̂ни́рѣ ѧ̂прежꙋрѫ́рилѡр.

§. 139.

Спре а̂сѫ доведѝ винова́тꙋл при́н ма́ртꙋрй, тре-
кꙋи́нца чѣ́ре, кѧсѫ фі́е че́л ма́й пꙋци́н до́й ма́ртꙋрй, ка́рїй сѫ фі́е пꙋ́шй сꙋ́пт жꙋрѫмѧ́нт, ши̂ брѫ́ста лѡ́р
сѫ фі́е песте до́аѫ зе́чй де а̂нй, ѡ̂р нꙋ ма́й пꙋци́н, дѫ́нд мѫртꙋрі́а лѡ́р, дꙋ́пѫ ѧ̂сꙋ́шй а̂лѡ́р щї́нцѫ, ши̂
дꙋ́пѫ хотѫрѧ́рѣ §. 134. Ка́рѣ мѫртꙋрі́е а̂тꙋ́нчѣ нꙋ́-
ма́й ва кѫщига̀ де пли́нѫ дова́дѫ, кѫ́нд дин а̂пѫра́-
рѣ винова́тꙋлꙋй, са́ꙋ дин а̂лте ѧ̂прежꙋрѫ́рй, че са́ꙋ
ма́й дескопери́т ла черчета́ре, нꙋ́са́ꙋ микшꙋра́т пꙋ-
тѣ́рѣ креди́нцїй.

§. 140.

Кѫ́нд до́й са́ꙋ ма́й мꙋ́лцй ѧ̂преꙋ́нѫ винова́цй ѧ̂-
трꙋоу̂н гла́с вѡр мѫртꙋриси̂ а̂сꙋ́пра а̂лтꙋѧ, кѫ кꙋ дѫ-
шїй ѧ̂преꙋ́нѫ а̂рфи̂ сѫвѧрши́т бре ѡ̂ фа́птѫ рѣ, ши̂
мѫртꙋ-

мъртурїиле лș҃р ѧ мулте черчетъри съвș҃р куноаще потривите: Атунчѣ пот фи прїимите, ѧсъ кând și ѧтâмплъриле фаптїи, și челѣлалте ѧпрежурърри, съвș҃р доведи ку де плине довези, ѧкât Жудекъторюлуи съ нуи ръмâе препус, къ ачеи виновацї ну аи мъртурисит адевърул.

§. 141.

Când мъртурїа оунуи мартур супт журъмânт, și мъртурисирѣ челуи винова́т вș҃р фи потривите асупра челуи пârât: Атунчѣ пот фи прїимите спре довада виновъцїеи.

§. 142.

Când леціюита довадъ нусъва путѣ фаче ѧтру алт кип, де кât нумаи дин оурмарѣ ѧпрежурърилș҃р, каре тоате арâтъ виновъцїа пârâтулуи: Атунчѣ требуе не апърât съ фіе оуните чѣле оурмътоаре кипурі.

1.) Требуе съ фіе деплин доведитъ ѧтâмпларѣ фаптїи, ѧпреунъ ку ѧпрежурърриле еїи.

2.) Оуиндусъ ѧпрежурърриле чѣле дескоперите прин черчетаре, съ аибъ ș҃ кувениме (везї тâлкуирѣ ла Схолїа §. 42. ашà де апроапе, și атâта де лъмурітъ асупра ѧвиновъцитулуи, ѧкât дупъ фурескул кувânт, съ ну фіе прин путинцъ, асъ препune асупра алтуи, фъръ де кât нумаи асупра челуи ѧвиновъцит.

3.)

3.) Ла ѧтѫмплѣрй де оучидерй, сáй де рѣнирй, трéбуе дин черчетáре сѣсе доведѣскѣ, сáй кѣ виноватула áй áвýт оýрѣ шй дýшмѣнїе, âсýпра чéлýй рѣнит, сáй чéлýй ѡморѫт, сáй кѣ áй сѣвѫршит фáпта, дин лѣкомїа кѫщигýлýй, сáй спре â депѣртà вре ѡ ѧпедекáре, спре сѣвѫрширѣ áлтýй скóпос.

Пре лѫнгѣ âчѣстѣ трéбуе мѣкáр нýмай дóаѣ дин оýрмѣтóареле ѧпрежýрѣрй сѣ фїе Правиличѣще доведите, шй потривите âсýпра ѧвиновѣцитýлýй.

1.) Пéнтрý кѣ оучидерѣ сáй рѣнирѣ сáй сѣвѫршит кý вре оýн истрýмéнт, кáре âтýничѣ лáй áвýт лѫгѣ сине âчéл пѫрѫт.

2.) Пéнтрý кѣ виновáтýл сáй вѣзýт ла лóкýл âчéла, оýнде сáй ѧтѫмплáт фáпта, чóкма âчýничѣ, кѫнд сáй сѣвѫршит, шй кѣ нýсáй пýтýт âсѣ дезвиновѣцй пе сине, шй âшдà ѧдрептѣрриле сáле.

3.) Пéнтрý кѣ пѫрѫтýл, ѧдáтѣ дýпѣ чé сáй вестит фáпта, áй фýцит шй сáй âскýнс.

4) Пéнтрý кѣ сáй принс кý истрýмéнтýл ѧ мѫнѣ чé éрà потривит спре сѣвѫрширѣ фáптїй, кáре ѧтрý áлт кип нýл ѡбичнýѫ âлâвѣ лѫнгѣ сине.

5.) Пéнтрý кѣ майнаинте де âсѣ сѣвѫршй фáпта, сáй вѣзýт пѫндинд ла лóкýл âчéла, оýнде ѡбичнýѫ âмѣрце âчéл чé сáй âфлáт оучис сáй рѣнит.

6.) Пéнтрý кѣ сáй дескоперит ѡрй ла дѫнсýл, сáй ла ѧбрѣкѣминтѣ лýй ѡарешкáре сѣмне доведитóаре

Cluj Central University Library Cluj

тоаре де съвѫрши́рѣ фа́птей.

7.) Пе́нтрꙋ къ саꙋ гъси́т ла дѫ́нсꙋл вре оу̂н лꙋ́крꙋ дин чѣ́ле че а̂вѣ а̂сꙋ́пра са̀ а̂че́л оу̂чи́с, саꙋ а̂че́л рънит, кѫ́нд саꙋ ѧ̂тѫмпла́т оу̂чи́дерѣ саꙋ рънирѣ.

§. 143.

А̂сѣ́менѣ ши̂ ла а̂́лте фа́пте рѣ́ле, прекꙋ́м спа́рцерѣ де ка́съ, прѫдъ̀рй, фꙋртꙋша́гꙋрй, и̂про́чй, тре́бꙋе прин черчета́ре лѫмꙋри́т съсе а̂ра́те, дѣ́къ а̂че́л че и̂́сте тра́с ла жꙋдека́тъ ши̂ пѫрѫ́т ѧ̂фа́птъ де виновъцїе, и̂́сте ѡ̂м ка а̂че́ла, ка́ре фъ́ръ ѧ̂до́мъ а̂рфи̂ пꙋтꙋ́т, касъ фа́къ ѡ̂ а̂сѣ́менѣ фа́птъ: Пе́нтрꙋ къ ши̂ майнаи́нте а̂ꙋ май фо́ст сꙋ́пт черчета́ре пе́нтрꙋ вре ѡ̂ фа́птъ Криминалича́скъ, саꙋ пе́нтрꙋ къ саꙋ доведи́т, къ а̂ꙋ а̂вꙋ́т вре ѡ̂ товъръшїе ши̂ петрѣ́чере кꙋ вести́цй ѡ̂аменй ръ́й, саꙋ пе́нтрꙋ къ наꙋ пꙋтꙋ́т а̂съ ѧ̂дрепта̀ пе си́не, пе́нтрꙋ рѫндꙋ́ла петрѣ́черїй, ши̂ пе́нтрꙋ кѫщи́гꙋл че́лѡр требꙋинчо́асъ а̂вїе́цїй кꙋ оу̂н ки́п чинсти́т.

Ѡ̂себи́т пе лѫ́нгъ а̂че́стѣ тре́бꙋе мака́р нꙋ́май до́аъ дин оу̂рмъто́аре ѧ̂прежꙋръ́й, съсе доведѣ́скъ Правиличѣ́ще, ши̂ съсе потривѣ́скъ кꙋ а̂ръта́рѣ а̂сꙋ́пра ѧ̂виновъци́тꙋлꙋй.

1.) Пе́нтрꙋ къ ла дѫ́нсꙋл, саꙋ ѧ̂ка́са са̀, саꙋ ѧ̂трꙋа̂́лт ло́к а̂скꙋ́нс, оу̂́нде оу̂мбла̀ е̂́л, саꙋ гъси́т а̂ша̀ фѣ́лю̀ де и̂стрꙋме́нтꙋрй, ка́ре е̂ра̀ потриви́те спре а̂ съвѫрши̂ фа́пта де виновъцїе.

2.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2.) Пéнтрꙋ кꙑ ла кáса сà, сáꙋ ла а̂лт лóк а̂лéс де дѫнсꙋл, саꙋ гꙑсúт ѡ̂ре кáре сѣ́мне, рꙑмáсе дин сꙑвѫршúрѣ фáптїй.

3.) Пéнтрꙋ кꙑ ла лóкꙋл, оу̂нде саꙋ ѧ̂тѫмплáт фáпта, саꙋ вꙑзꙋ́т ѧ̂трѫ́нд е̂л ѧ̂трꙋ а̂скꙋ́нс, ѡ̂рй кꙑ сáꙋ вꙑзꙋ́т пѫндúнд а̂колѡ̂.

4.) Пéнтрꙋ кꙑ дꙋ́пꙑ вестúрѣ фáптїй а̂ꙋ фꙋцúт, ѡ̂рй сáꙋ а̂скꙋ́нс.

5.) Пéнтрꙋ кꙑ саꙋ гꙑсúт нѡ̂ще и̂спúте шѝ ѧ̂деленичúрй фꙑкꙋ́те де мѫ́на сà, че привéск кꙑтрꙑ фáпта, де кáрѣ сꙑ ѧ̂виновꙑцѣ́ще.

6.) Пéнтрꙋ кꙑ сꙑ кꙋнóаще де пекúп, де пе о̂рме, шѝ де пе пóрт ѧ̂тóкма дꙋ́пꙑ а̂рꙑтáрѣ чéлꙋй че а̂ꙋ пꙑтимúт, саꙋ а̂алтѡ́ра че саꙋ ѧ̂тѫмплáт фáцꙑ.

§. 144.

Дѣ́кꙑ ѧ̂виновꙑцúтꙋл ва мꙑртꙋрисѝ фáпта, дáр ва гꙑгꙑдꙋѝ скóпосꙋл сꙑ́ꙋ чéлрꙑ́ꙋ: а̂тꙋ́нчѣ трéкꙋе а̂сꙑ лꙋà сѣ́ма, дѣ́кꙑ дꙋ́пꙑ ѧ̂прежꙋрꙑ́риле чѣ́ле а̂рꙑтáте ла черчетáре, сꙑ доведѣ́ще, кꙑ фáпта а̂ꙋ оу̂рмáт дин ѧ̂тѫмплáре, саꙋ дѣ́кꙑ сꙑвѫршитóрюл е̂ї̂й а̂ꙋ ѧ̂требꙋинцáт мижлочúрй спре гꙑтúре, ѡ̂рй саꙋ и̂спитúт а̂депꙑртà ѧ̂пїедекꙑ́рй. Ла чѣ́ дин тѫ́ю, а̂декꙑ кѫ́нд фáпта а̂ꙋ оу̂рмáт дин ѧ̂тѫмплáре, ѧ̂дрекꙑ́риле лꙋй а̂тꙋ́нчѣ нꙋ́май пóт фѝ прїимúте, кѫ́нд дꙋ́пꙑ фꙋрѣ́ска ѡ̂рѫндꙋѫ́ла лꙋ́крꙋрилѡр, сꙑ ѧ̂цꙑлѣ́це де сꙑвѫршúт не оу̂рмáрѣ рꙑштꙑ́цїй, н̂ар дѣ́кꙑ сꙑ доведѣ́ще,

кꙑ

кѫ ѧвиновѫцитѹл аѹ фост гѫсит прилеж, ши мижлочире спре сѫвѫрширѣ фаптїй: Атѹнчѣ требѹе сѫсе сокотѣскѫ, кѫ ѩсте доведит скопосѹл лѹй чел рѫѹ, афарѫ нѹмай, дѣкѫ дин черчетаре сѫвшр дескоперй шсебите ѧпрежѹрѫрй, дин каре ведерат сѫ кѹноаще алт скопос.

§. 145.

Де Обще требѹе сѫсе пѫзѣскѫ ачастѫ регѹлѫ, ка нїчи шдовадѫ де синеший сѫнгѹрѫ сѫ нѹсѫ жѹдече, чи фіеще карѣ ѧтрѹ ш оѹнире кѹ ѧтрѣгѫ черчетаре. Кѫчи дѣкѫ мѫртѹрисирѣ мартѹрилшр сѫва афла кѹ препѹс де пѫртинире пентрѹ Персоналичеștиле кѹвенимй (вѣзи тѫлкѹирѣ ла Охолїа §. 42.) че сѫнт ѧтре ѧвиновѫцит, ши ѧтре мартѹр, саѹ вредничіе де крединцѫ ашрй кѫрїа довезй, прин испитире сѫ ва афла дин ѧпротивѫ: атѹнчѣ сѫ слѫбѣще пѹтѣрѣ довезїй, ши нѹсѫ май поате сокоти де лцюичѫ

КАПАЛНОАЛѢ.

Пентрѹ Правилича ка хотѫрѫрѣ пѫчинїй Криминалїчеștй.

§. 146.

Боáрїй жꙋдекꙑтóрй â Криминáлꙋлꙋй, дꙋ́пꙑ че вшр фáче кꙋ âмꙑрꙋ́нтꙋл кꙑзꙋ́та черчетáре ѧ̂противá пꙑрáтꙋлꙋй, шѝ сꙑвшр ѧ̂крединцà де тóт âдекꙑ́рꙋл: âтꙋ́нчѣ сꙑвшр сфꙑтꙋѝ ѧ̂тре сúне, оу̂нúндꙋсе ѧ̂трꙋ ѡ̂сокотѝцꙑ, спре âдà хотꙑрáре потривúтꙑ кꙋ прáвила.

§. 147.

Фíеще кáре жꙋдекꙑтóрю̀, че áре âдà сокотѝца сà, ѧ̂причúнꙑ Криминаличáскꙑ, датóрю̀ ѝсте âщѝ, кꙑ áре сꙑ оу̂рмѣ́зе Прáвилїй, ѝарнꙋ̀ пꙑрéрїй сáле, шѝ кꙑ потривúрѣ Прáвелилшр кꙋ фáпта, шѝ кꙋ Персóана, шѝ кꙋ довéзиле, трéбꙋе сꙑ дѣ́е сꙑвꙑршúрѣ жꙋдекꙑ́цїй, шѝ пéнтрꙋ âчáста трéбꙋе сꙑ ѝе сѣ́ма, âнꙋ̀ пꙑтимѝ чиневà, не фїинд виновáт, кꙋ́м шѝ âчéл виновáт, âнꙋ́сꙑ педеѱѝ мáй âспрꙋ̀ де чѣ́ѧ̂ че хотꙑрꙑ́ск Прáвелиле. Кꙋ тóате âчѣ́стѣ, кѧ̂нд привѣ́ще кꙑ́трꙑ Ѡбшѣ́ска сигꙋрáнцїе, шѝ кꙑ́трꙑ линицúта петрѣ́черѣ â ѡ̂рꙑшáнилшр, чѣ́ре не âпꙑрáт требꙋúнца, âсꙑ педеѱѝ виновáтꙋл спре вегѣ́рѣ шѝ â áлтшра.

§. 148.

Тóт Жꙋдекꙑтóрюл че сꙑ âрáтꙑ фꙑ́рꙑ де врѣ́ме милостúв, сáꙋ́ песте мꙑсꙋ́рꙑ áспрꙋ, сꙑ âбáте дин дрꙋ́мꙋл дрептꙑ́цїй: Дѣчїа трéбꙋе сꙑ фíе ѧ̂тóкма оу̂рмꙑтóрю̀ лецюúрїй Прáвелилшр.

§. 149.

Ѧ̂дáтꙑ дꙋ́пꙑ âчáста Президéнтꙋл Криминáлꙋлꙋй,

оу̂нúт

BCU Cluj / Central University Library Cluj

оу́ит ку чеѫла́лцій Жудекъто́рій ва а̂ръта̀ хотърѫ́рѣ Пра́вилїй, пе ка́рѣ Кондика́рюл трекѫ́ндуш ла Ко́ндика Практика́лелшр, ва а̂лкъту̀ А̂нафора́ша къ́тръ Стъпѫнито́рю А̂то́кма ду́пъ хотърѫ́ре.

§. 150.

А̂нафора̀ тре́бує съсе купри́ндъ ку лъмури́ре оу̂рмъто́areле По́нтури.

1.) Ну́меле, поре́кла, врѫ́ста, шѝ ло́кул оу̂нде са́ѹ нъску́т винова́тул.

2.) Фа́пта Криминаличе́скъ, шѝ оу̂рма́рѣ е̂ї́й, ку́м шѝ де ѩсте вре́ ѡ̂ А̂преу́нъ виновъцїе, са́ѹ товъръшїе, са́ѹ А̂пъртъши́ре.

3.) Зи́леле, А̂тру ка́ре винова́тул са́ѹ черчета́т, шѝ кѫ́нд са́ѹ дат сфѫршит черчетърїй.

4.) Хотърѫ́рѣ пра́велїй, ду́пъ ка́рѣ:

А.) Пѫрѫ́тул съ куно́аще винова́т шѝ врѣ́дник де педѣ́ѹъ, ду́пъ хотърѫ́рѣ Прарагра́фулуй дин Пра́вилъ.

В.) Съ хотъра́ще А̂плини́рѣ па́губїй, шѝ:

Г.) А̂сфѫрши́т, де ѩсте а̂вѣ́ре, де оу̂нде плъти́ндусъ, па́губиле, де ва май присосѝ, съсе плътѣ́скъ шѝ келтуѫ́леле ма́ртурилшр че са́ѹ а̂ду́с спре доведи́ре.

§. 151.

Фъкѫ́ндусъ а̂чѣ́стѣ, Кондика́рюл ва луà то́ате жа́лоби-

BCU Cluj / Central University Library Cluj
ROMÂNIA Biblioteca Universității din Cluj

жáлобиле, Такрúрюриле, ѧ̂шїинцѣриле, мѣртѹрúле шѝ челѣлáлте скрисóрѝ че а̂тѫ́рнъ лá причúнъ, пѹúндѹле дѹ́пъ ѡ̂рѫндѹ́ѧлъ лá Архíва Департамéнтѹлѹй Криминáлѹлѹй.

КАПАЛ ЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрѹ съвѫршúрѣ шѝ пѹ́нерѣ ѧ̂ лѹкрáре а̂ хотѣрѫ́рїй.

§. 152.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Хотѣрѫ́рѣ Жѹдекѣцїи, дѹ́пъ че съва ѧ̂тѣрѝ де кѣтрѣ Стѣпѫнитóрю, кѫ́нд ѩ̂сте а̂съ пѹ́не ѧ̂лѹкрáре, съва фáче кѹноскѹ́тъ винова́тѹлѹй, четúндѹсѣ хотѣрѫ́рѣ ѧ̂трѹ а̂ѹ́зѹл пѹтѹрѡ́р: ѩ̂р дѣ́ка съва ѧ̂тѫмплà, ка а̂чéл ѡ̂сѫндúт съ фíе бóлнак, а̂тѹ́нчѣ пѹ́нерѣ ѧ̂ лѹкрáре а̂ хотѣрѫ́рїй съва прелѹ́ѣцѝ, пѫ́нъ кѫ́д а̂чéл бóлнак съва ѧ̂сѣнѣчошà.

§. 153.

Дѣ́кѣ Департамéнчѹл Криминáлѹлѹй съва ѧ̂крединцà, кѣ а̂сѹ́пра пѫрѫ́тѹлѹй ѩ̂сте нѹ́май препѹ́с, ѩ̂р ѡ̂довáдѣ де плúнъ нѹ ѩ̂сте: А̂тѹ́нчѣ прúн кѣзѣшíе врѣ́дникѣ съва слобозѝ.

КАП

КАПАЛОНСПРЕЗЪЧЕЛЪ

Пе́нтрꙋ чѣ де и҆зно́авъ черчета́ре а҆ оу҆нїй прицѝнї Криминаличе́щи.

§. 154.

Дѣ́къ а҆протива оу҆нꙋй пѫрѫ́т, а҆къ́рꙋѧ черчета́ре дин ли́ѱа леѡюнїтелѡр дове́зи, а҆ꙋ фо́ст контенїт, съвѡр и҆вѝ а҆ оу҆рмъ но́аъ дове́зи: А҆тꙋ́нчѣ съсе фа́къ де и҆зно́авъ черчета́рѣ.

§. 155.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Пѫ́нъ а҆нꙋ а҆тра а҆чѣ́ де адоѡа черчетаре а҆прицѝнїй Криминаличе́щи, ка́рѣ дин ли́ѱа а҆дестꙋлъ́рїй дове́зилѡр нꙋ́саꙋ пꙋчꙋ́т лъмꙋрѝ, тре́бꙋе съ ли́ѱа́скъ то́атъ а҆доѧ́ла.

1.) Къ а҆прежꙋръ́риле, са́ꙋ дове́зиле чѣ́ле дескопери́те, на́ꙋ фо́ст кꙋноскꙋ́те ла черчета́рѣ чѣ́ди҆тѫ́ю, са́ꙋ а҆тꙋ́нчѣ нꙋ́саꙋ пꙋчꙋ́т а҆съ лъмꙋрѝ.

2.) Къ а҆чѣ́ле де а҆ла до́илѣ а҆ръ́тъ́рѝ съ фіе а҆деврѧ́те, шѝ:

3.) Къ дове́зиле съ фіе а҆трꙋ а҆че́ст ки́п, а҆ка́т де и҆зно́авъ черчетѫ́ндꙋсъ прицѝна кꙋ а҆мъръ́нчꙋл, съсе по́атъ сфѫршѝ кꙋ де пли́не дове́зи.

§. 156.

§. 156.

Âчéл те прин жѹдекáтъ сáѹ кѹноскѹт âфѝ не бинобáт, пóате пéнтрѹ фáптa, де кáрѣ сáѹ фóст ѧвиновъцит, съсе ѧдаторѣскъ, ка съсе дезвиновъцѣскъ де âлдóнлѣ, кжнд дин ѧврѣмѣ жѹдекъцїй дин тжю, нѹва фѝ трекѹт Параграфѝ âáнилшр, прекѹм съ âрáтъ ла пáртѣ âдóша дѹпъ §. 263

§. 157.

ѧпротúва оѹнѹй винобáт, че сáѹ ѡсжндúт спре педéпсъ, пóате âсъ фáче де ѝзнóавъ черчетáре, кжн âчѣле нóлъ ѧпрежѹрáрй, сáѹ довéзй, че ѧкъ сáѹ май дескоперит, вшр фѝ де âчéст фѣлю, прекѹм сáѹ âрътáт ѧ §. 155.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 158.

Кжнд ѧпротúва чéлѹй ѡсждúт съвшр фáче нóлъ âрътърй, пéнтрѹ дешсебúтъ фáптъ рѣ, че âр фѝ съвершúт ѧтовъръшїе кѹ âлцїй, кáрїй ѧкъ нáѹ фóст кѹноскѹцй жѹдекъцїй: âтѹичѣ трéбѹе âчéста âфѝ сжлúт, касъ âрáте пе товáръшїй лѹй.

§. 159.

Шѝ ѧсѹшй âчéл ѡсжндúт âре слóводъ вóе дин Прáвилъ, касъ чѣе съсе фáкъ де ѝзнóавъ черчетáре, кжн ка âвѣ ѧдестѹле довéзй, спре дезвиновъцúрѣ сà.

§. 160.

Âчáстъ де ѝзнóавъ черчетáре съва фáче де кѣтръ

Департа-

Департаменѣтулъ Криминалулуй. Дечи кѣтръ ачест Департамент требуе асъ аръта чѣле ноаѣ ѧ прежурѣрй че сау дескоперит, ши довезиле че ѧ оурмъ сау афлат, спре але черчета.

§. 161.

Ла фіеще карѣ де изноавъ черчетаре, кум ши ла алкътуирѣ хотъражїй, требуе ку амърунтул асъ пъзи, тоате ачѣле ѡрандуите ѧ Кондика ачаста, ши кѧнд сѣшр жудека довезиле, требуе ачѣле ноаѣ ѧ прежурѣрй, сѣсе алътурѣзе ку чѣле дин тѧю, ши аша сѣсе хотъраскъ причина дупъ лецуирѣ правелилор.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАПАЛДОИ СПРЕЗѢЧЕЛѢ

Пентру оурмарѣ ѧ протива чѣлор ѧ стреннацй, ши чѣлор фуцицй, че сау ѧ виновъцит пентру ѡ фаптъ Криминалїчѣскъ.

§. 162.

Мъкар де ши нува фи кунескут сѣвѧршиторюл оунїй виновъцїй, сау нува фи при путинцъ ал прийнде: ку тоате ачѣстѣ требуе сѣсе оурмѣзе черчетарѣ фаптелор,

фáптелшр, шѝ А прежѹрѣрилшр ѐїи, шѝ сѣсе А дѹне тóате довéзиле, Арѣтѣриле, шѝ испитѝриле че саѹ фѣкѹт, пѹиндѹле А Архївѣ, ка А оѹрмѣ сѣ пóатѣ слѹжѝ Атрѹ черчетѣриле, че Акѣ сѣвшр фáче, кѫнд пóате сѣва прѝнде фѣкѣтóрюл де рѣѹ.

§. 163.

Дѣкѣ чиневаѝ фїѝнд Астреинáт сѣва Авиновѣцѝ пéнтрѹ ѡ фáптѣ Криминаличáскѣ, че Ар фѝ сѣвѫршѝт, трéбѹе кѹ тóатѣ привегїáрѣ, шѝ лѹáрѣ де сѣмѣ Аѣ пѣзѝ, канѹ кѹмвà Аторкѫндѹсѣ Ачéла сѣсе депѣртѣзе, сáѹ сѣ фѹгѣ.

§. 164.

Арѣтѫндѹсѣ дин Апрежѹрѣрѝ, кѣ сѣвѫршитóрюл оѹнїй виновѣцїй аѹ фѹцѝт, дáр нѣсте нѣдѣѫде, кѣ сѣва пѹтѣ прѝнде: атѹнчѣ не апѣрáтѣ даторїе нѣсте, ка сѣсе фáкѣ чѣле кѣзѹте порѹнчѝ шѝ ѡрѫндѹéлѝ, спре аѣ пѹтѣ прѝнде Ачéл виновáт.

§. 165.

Кѫнд оѹн пѫрѫт ва пѣрѣсѝ цáра Ачáста, оѹнде аѹ сѣвѫршѝт бре ѡ фáптѣ рѣ, ѡри сѣва Атѫмплà А цáлѣ стреинѣ: атѹнчѣ дин поѹнка стѣпѫнирїй сѣва сорочѝ Атрéи рѫндѹри, пѹиндѹсѣ сорóк, пѫнѣ ла шáсе лѹни.

§. 166.

Кѫнд Ачéл сорочѝт Акѹцерѣ Арѣтáтей врéмѝ,

нѹсѣва

нѹсъва ѧ̂тоарче спре а̂съ ѧ̂фъцоша̀ ла жѹдекатъ: Ѧ̂тѹнчѣ пéнтрѹ не сѹпѹнерѣ са̀, съва пѹне сѹпт секвéстрѹ тоатъ а̂вѣрѣ че а̂ре, ши̂ съва ѡ̂сѧнди̂ прин Контѹмацїе, а̂декъ тоцѝ а̂чéй че а̂ѹ пътимит, ѡ̂рѝ са̂ѹ пъгѹбит, съвѡр деспъгѹби̂ дин рѣмáса а̂вѣрѣлѹй, ѡ̂р éл ѡ̂ри кѧнд съва а̂рѣта̀, рѣмѧне сѹпѹс лецюйтей педéѹй.

ПАРТЕ А ДОА

ПЕ̂НТРѸ ФА́ПТЕЛЕ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КРИМИНАЛИЧЕЩИ̂ШИ̂ ПЕДЕ̂ѸИЛЕЛСѲР

КАП А̂ТЖЮ

Пéнтрѹ фáптеле Криминалїчéщи де ѡ̂бще

§. 167.

Фáпта Криминалїчáскъ ѥсте, ѡ̂рѝ ѡ̂ фáптъ ѡ̂прѝтъ де Прáвилъ, саѹ ѡ̂ не оѹрмáре а̂ оѹнїй лѹкрѣрѝ порѹнчѝте де кѣтрѣ Прáвилъ.

Д. П. Оучи́дерѣ ѥ̂сте ѡ̂фа́птъ ѡ̂при́тъ, да́р а̂ а̂рътà ла жѹдека́тъ пе оучига́шй ѥ̂сте ѡ̂фа́птъ порѹнчи́тъ, де́чй шѝ а̂че́л че а̂ѹ оучи́с, шѝ а̂че́л че на́ѹ а̂рътá́т, а̂вѫ́нд цїи́нцъ шѝ кѹноскѫ́нд пе оучига́шй, съ ѧ̂виновъцѫ́ск де фа́пта Криминалича́скъ, шѝ съ ѡ̂сѫнде́ск дѹ́пъ лецюи́рѣ Пра́вилїй.

§. 168.

Де ѡ̂бще фа́птеле сѫ́нт сѹпу́съ черчетъ́рїй Криминаличе́щй, кѫ́нд съвѫршито́рюл съ доведѣ́ще кълкъто́рю а̂ Пра́вилїй, кѹ ско́пос ръ́ѹ, ши кѹ воинцъ шѝ хотърѫ́ре рѣ́, спре а̂съвѫршѝ дина ди́нсюл ѡ̂ фа̀птъ ѡ̂при́тъ, са́ѹ а̂нѹ́ фа́че чѣ́ле порѹнчи́те, де кѣ́тръ пра́вилъ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 169.

Пе́нтрѹ а̂ча́ста нѹ̀ съ по́ате сокотѝ ѧ̂то́кма фа́пт Криминалича́скъ.

1.) Кѫ́нд а̂че́л че а̂ѹ фъкѹ́тѡ, ѥ̂сте лиѱи́т де ми́нте шѝ небѹ́н.

2.) Кѫ́нд ѧ̂перїодича́скъ бо́алъ де небѹні́е, са̂ѹ ѧ̂тѫмпла́т а̂съ съвѫршѝ вреѡ фа́пт рѣ́.

3.) Кѫ́д ѥ̂сте май ми́к де до́й спре зѣ́че а̂нй.

4.) Кѫ́нд дин си́лъ шѝ дин не воинцъ са̂ѹ ѧ̂тѫмпла́т а̂ съвѫршѝ фа́пта.

5.) Кѫ́нд дин а̂мецѣ́лъ шѝ ѧ̂тѹнека́рѣ ми́нцїй а̂

— бецїе

беціе сар ѧтѫмпла фапта.

6.) Шѝ кѫнд дин сѫнгурѣ ѧтѫмпла́ре сѣ доведѣще кѣ са́ѹ причинуи́т.

§. 170.

Сѣ ѧвиновѣцѣще ѧ фа́птѣ де криминал, нѹ нѹман сѣвѫршито́рюл фа́птїй, да́р шѝ а́чела че сѣ ва доведѝ, кѣ а́ѹ порѹнчи́т, а́ѹ ѧдемна́т, а́ѹ повѣцуи́т, а́ѹ сфѣтуи́т, шѝ а́ѹ ѧлесни́т сѣвѫши́рѣ вре ѹнїй фа́пте рѣ́ле: Асѣ́менѣ шѝ а́чел че а́ѹ да́т оѹнѣ́лте, са́ѹ ѝстрѹме́нтурй, шѝ а́чел че а́ѹ пѹтѹ́т ѡпрѝ оѹрма́рѣ фа́птїй, шѝ на́ѹ вои́т а ѧтѫмпина: Шѝ а́чел че сѣва доведѝ, кѣ са́ѹ ѧпѣртѣши́т де кѫшигѹл фа́птїй, ѡрѝ а́ѹ лѹа́т ми́тѣ, са́ѹ а́ѹ а́вѹт токмѣ́лѣ спре сѣвѫши́рѣ фа́птїй: Кѹм шѝ а́чел че дѹ́пѣ сѣвѫши́ре а́ѹ а́коперѝ́т фапта Криминалича́скѣ, шѝ а́ѹ а́жѹта́т скѣпа́ре виновѣ́тѹлуй.

§. 171.

Кѹм шѝ а́чел че а́ѹ черка́т мѣка́р, ка сѣ фа́кѣ вре ѡ фа́птѣ рѣ́, шѝ на́ѹ сѣвѫши́тѡ, ѡпрѝндѹсѣ дин ѡ́реший ка́ре ѧпрежѹрѣ́рй, са́ѹ дин непѹтїцѣ, слѣбичюне, са́ѹ дин вре ѡ ѧтѫмпла́ре нѐ нѣдѫждуи́тѣ.

§. 172.

Пе́нтрѹ сѫнгурѣ кѹцета́рѣ нѹ сѣ по́ате ѧвиновѣцѝ ни́менѣ педѣ́ѹїй Криминалїче́ѡй. (бе́зй §. 178.)

КАП

КАП АЛДОИЛѢ,

Пéнтрꙋ педѣѱнле фáптелшр Криминаличéщїй де шѣще.

§, 173.

Педéѱнле фáптелшр Криминаличéщїй сáꙋ шрждꙋит де кѣтрѣ прáвилѣ, пéнтрꙋ касѣсе пѣзѣскѣ линищита петрѣчере, шѝ политичѣска сигѣранцїе а шѣцїей Пентрꙋ аѣчѣ дáр сингꙋрѣ прáвила хотѣрáцїе педéѱнле фáптелшр Криминаличéщїй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§, 174.

Хотѣрѣ дин прáвилѣ а педéѱнї врéоꙋнїй фáптекáнд сѣва жꙋдекà áфѝ фóарте áспрѣ дꙋпѣ цингѣшíа персóанїй виновáтꙋлꙋй, áтꙋнчѣ сѣ микшꙋрѣзѣ, пентрꙋ кѣ трéбꙋе сѣсе сокотѣскѣ дꙋхꙋл прáвилїй, шѝ сфѣршитꙋл еїй, кѣтрѣ кáрѣ прївéще, шѝнѝ тóт дѣꙋна сѣсе ѿе дꙋпѣ глѣсꙋирѣ кꙋвинтелшр.

§, 175.

Жꙋдекѣтóрїй причинилшр Криминаличéщїй, нѝ трéбꙋе лéсне а хотѣрà спре áсѣ пꙋне пѣрѣтꙋл сꙋпт педѣѱѣ пéнтрꙋ мѣртꙋрисирѣ фáптїй, саꙋ áрѣтáрѣ чéлшр áпреꙋнѣ виновáци, саꙋ дескоперирѣ шѝ а áлтшр

тѡр фапте ѧнкъ не кѹноскѹте. Кѫчи нїчи ѡ дрепта́те нѫ поате статорничи лецюйре оунїй педѣѱе, кѫнд ѧкъ рѣмѫне ѧдомлъ, де ѩсте пѫрѫтѹл виноват, сѧ́ѹ не виноват: кѹ кѫт май але́с, къ дин асп имѣ педѣѱїй поате ѧтрѹ ачел минѹнт съ зїкъ чел не виноват, къ ѩсте виноват, касъ контенѣскъ педѣѲа, ши жѹдекъторїй съ кадъ ѧ май маре не ѧкрединцаре, де аѹ ѧнаинтѣ лѡр оун виноват, сѧ́ѹ не виноват.

§, 176.

ПедѣѲа вре оунїй фапте Криминалїчеѡй, каре саѹ хочѫрѫт дѹпъ лецюйре правилїй, съ нѹсъ прелѹцѣскъ, кѫчи ачеста ѩсте фрѫмѹл чел таре, ши пилда спре ѧцелепцирѣ тѹтѹрѡр, челѡр фъкъторй де рѫѹ.

§, 177.

Пе лѫнгъ ачѣстѣ трѣбѹе съ фіе педѣѲа ѧ пѹбликъ, ши не апърат потривитъ дѹпъ фапта Криминалїчаскъ.

§, 178.

Мъкар къ правилиле нѫ хотъръск педѣѲъ пентрѹ кѹцетъриле чѣле рѣле, дар кѹ тоате ачѣстѣ сѹпѹсъ ѩсте педѣѲїй, ши плекарѣ ши испита, пинн карѣ съ доведѣще воинца кѹива спре апѹне ѧлѹкраре рѣлеле сале кѹцетърй. ѧсъ педѣѲа трѣбѹе съ фіе мѹлт май микъ, де кѫт ачѣѧ, карѣ ѩсте ѡрѫндѹитъ

ѧсъвѫрширѣ

ѧсъвѫршúрѣ фáптелшр Криминалнчéцїй.

§. 179.

Фъгъдуúнд чиневà къторъ âчéй че куцетà, съ фáкъ вре ѡ фáптъ рѣ, къ съва оу̂нù ѧпреýнъ, шù ва фù âѫуторю, шù вїúндушù ѧсѫне ва дескоперù ла кувїинчóаса жудекъторіе, куцетáта фáптъ, оу̂нул ка â̂чéла ѩсте éшúт дни виновъцїе: ѩр дé нù ва фáче âчáста, âтýнчѣ съва ѡсѫндù âсѣменѣ ка оу̂н виновáт.

§. 180.

Педѣýиле чѣле май не âпърáт требуинчóасе, пóт фù âчéлѣ, кáре вшр фáче чѣ май путѣрникъ лукрáре ѧсуфлетеле шáменилшр, ѧкѫт фіеще кáре ѧспъимѫтѫндусъ, съсе ферѣскъ де оу̂рмъриле чѣле рѣле, кум шù âчéлѣ кáре âр путѣ фù май пуцúн âспре ла трýпуриле виновáцилшр, âдекъ прин зъстѫмпурú, шù ѧдешсебúте рѫндурú. Къчú сфѫршúтул шрѫндуúрїй педѣýилшр, нù ѩсте нýмай, ка съсе мунчѣскъ трýпул виновáтулуú, дáр ка съсе ѧцелепцѣскъ, шù съсе ѧфрѫнѣзе, де âфáче âсѣменѣ оу̂рмърú, шù âсъ дà пилдъ шù âлтшра.

§. 181.

Ѧгрозúрѣ педѣýїй, пéнтру ка съ âйкъ де съвѫршúт лукрáрѣ éй, съ кувúне, ка чѣѫ че ѩсте прин прáвилъ хштърѫт, съ фіе не стръмутáт. Къ-

чú де

чи̂ де ши̂ вѡр фи̂ педѣ́ѱиле май мъсура́те, ѧ̂съ ку хѡтържре де а̂ну̂ съ е̂рта̀: а̂тунчѣ вѡр фа́че то́тдѣ́на май та́ре лукра́ре ѧ̂суфлетеле тутурѡ́р, де кѫ фри́ка оунїй педѣ́ѱи май а̂спре, ку нъдѣ́жде де скъпа́ре.

§. 182.

Педѣ́ѱиле тре́куе съ фіе потриви́те дупъ фа́птъ, ши̂ ку кѫ́т фа́пта ѧ̂сте ма́й ѧ̂противито́аре ли́нещїй ѡ̂бщїе́й, ку а̂тѫ́та тре́буе съ фіе май а̂спръ.

§. 183.

Педѣ́ѱиле фа́птелѡр Кріминаличе́щїй сѫ́нт: мо́артѣ винова́тулуй, трїми́терѣ ла ѡ̂кіъ, цинѣ́рѣ ѧ̂те́мницъ, и̂згони́рѣ дин ца́ръ, ѧ̂ки́дерѣ ѧ̂мънъсти́ре, пїа́рдерѣ чинулуй, ръдикарѣ е̂ѵгенїе́н, дефъ́имарѣ ѧ̂публикъ, пїа́рдерѣ дрептъ́цилѡр полїтїче́щїй, ръдика́рѣ скуте́лничилѡр, черта́рѣ трупе́скъ, плъти́рѣ па́губилѡр, ши̂ глоби́рѣ ла кутїа ми́лелѡр.

§. 184.

При́н ѧ̂вѡ́лъ, че а̂р фа́че винова́тул, ку пѫ́ржшул съ̂ѵ, нѫ̀ ва путѣ̀ скъпа̀ де съвѫ́ршит де педѣ́ѱа пра́вилїй, чи̂ а̂тунчѣ ръмѫ́не ла хѡтържрѣ жудекъто́рилѡр, де а̂ мъсура̀ педѣ́ѱа.

КАП АЛ ТРЕИЛѢ,

Пе́нтру фа́птеле Криминаличе́щїй де ѡ̂себи́т

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ѡсебит.

§. 185.

Фáптеле Криминаличéщй сѫ́нт де дóаѫ фѣ́люрй, ѧ̆декѫ, сáѹ причинѹитóаре де тѹлбѹрáре лúнещїй, шѝ сигѹрáнцїей ѡ̂бщéщй, пре кѹ́м прин рѫзврѫтúре, шѝ ⸗противúре кѫтрѫ стѫпѫнúре, шѝ прин не сѹпѹ́нере ла ѡ̂рѫндѹѫ́леле, шѝ â̂шѫзѫмѫ́нтѹрнле, че привéск пéнтрѹ ѡ̂бще, сáѹ сѫ́нт причинѹитóаре де вѫтѫмáре персóанелѡр партикѹлáрниче, ла трѹ́п, ла ѡ̂вѣ́ре, сáѹ ла а̂́лте дрептѫ́цй полнтичéщй.

§. 186.

Дѹ́пѫ де ѡ̂себúрѣ май сѹ́с â̂рѫтáтѫ, сѫ сокотéск фáпте де Криминáл â̂чѣ́сте ѹ̂рмѫтоаре.

1.) Рѫдикáре â̂сѹ́пра стѫпѫнúрй, шѝ не сѹпѹ́нере ла ѡ̂рѫндѹѫ́леле, шѝ â̂шѫзѫмѫ́нтѹрнле, че сѫ́нт леѡюúте пéнтрѹ пáтрїе.

2.) Ѡ̂бщѣ́ска сѫлничїе.

3.) Не ⸗плинúрѣ, сáѹ рѣ ⸗требѹинцáре ⸗трѹ слѹ́жба ѡ̂бщѣ́скѫ.

4.) Сѫ́лника слобозúре винова́цилѡр, че сѫ́нт сѹ́пт ⸗кисóаре.

5.) Тѫ́ре де монéдѫ.

6.) Ѹ̂чúдерѣ.

7.) Сѫ́лника пїáрдерѣ прѹ́нкѹлѹй зѫмнслúт.

8.) Рѫнúре,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

8.) Рѫнїре, са̀ ăлтъ трѹпѣскъ вѫтъмаре, дѝ оѹръ, пи̂змъ, са̀ сфадъ.

9.) Рѫпїре фечорїей, шѝ прѣкѹрвїе.

10.) Пѹнере де фок, са̀ ăприндерѣ.

11.) Фѹртѹша̀гѹл, шѝ тѫинѹїре лѹкрѹрилор фѹра̀те.

12.) Икономикосѹл фалимент.

13.) Прѫдѫчюнѣ кѹ цинѣрѣ дрѹмѹрилор.

14.) Пластографїе, жѹрѫмѫнтѹл минчинос, мѫртѹрїа минчинолсъ шѝ виклѣнъ.

15.) Ѳдоитъ кѹнѹнїе кѹ цинѣрѣ ăдоша фемѣй.

16.) Клевитирѣ, ѡкаръ, шѝ вѫтъмарѣ чинстїй ăлтѹл.

17.) Ăжѹторю ѳтрѹ сѫвѫрширѣ фаптелор де виновѫцїе.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАП АЛ ПАТРѸЛѢ.

Пѣтрѹ фалте Криминалїчеций, чѣ поївеск ѳпротїва стѫпѫнїрїй, шѝ ѳпротїва патрїей.

§. 187.

Дин тоате фаптеле де виновѫцїе, чѣ май маре фаптъ съ сокотѣще ă фѝ рѫдикаре ѳпротїка стѫ-

пѧнирїй, шѝ ѧ̂протѝва ѡ̂бщéцилѡр лецюйте ѡ̂рѫндуéли, а̂ ѡ̂кѫрмуирїй цѣрїй. Кѣчи дин а̂чáстъ фáптъ оурмѣзъ тóате а̂чѣлѣ, кáре сѫнт ѧ̂протѝва линещїй ѡ̂бщїей, шѝ а̂сигурáнцїй вїéцїй, шѝ а̂ авéрилѡр фіеще кѣрул.

§. 188.

Дéчи сýпт чѣ май грѣ виновъціе ва фѝ кѣзýт а̂чéл чѣ сáй рѣдикáт а̂éвѣ ѧ̂протѝва персóлнїй стъпѫнитóрюлуй, шѝ сáр испити а̂ ѡ̂борѫ а̂лкътуирѣ ѡ̂кѫрмуирїй, шѝ ѡ̂рѫндуѫлеле чѣле леціюйте а̂ пáтрїей, сáй прин тъйнуйте испитирѝ, шѝ ѧ̂ оурмъ доведѝте, сáй фъцѝшѝ прѝн рѣзврътѝре кý рѣдикáре де áрме, сáй фъръ де áрме, сáй прин ѡ̂рѝ че áлте лýкрѣрѝ, шѝ ѧ̂вѝнтѣрѝ áéвѣ спре вътъмáрѣ пáтрїей.

§. 189.

Ѧ̂тѫмплѫндýсъ ѡ̂ а̂сѣ́менѣ фáптъ де виновъціе, ѡ̂бичѣ́юл пъмѫнтýлуй оурмѣзъ, де а̂съ скóате ѧ̂ черчетáрѣ ѡ̂бщéцїй а̂дýнѣрѝ а̂ дивáнýрилѡр пъмѫнтéщѝ, оýнде, дýпъ чé съвшр черчетà кý чѣ май мáре скýмпътáте тóате ѧ̂прежýрѣриле, шѝ доведѝндýсъ фáпта, кý сфáтýл де ѡ̂бще, съ ва хотърà, пéнтрý тóцѝ чéй че съвшр доведà ѧ̂товѣрѣшѝцѝ фáптїй, кýмплѝта педѣ́ѹъ, кý рѣдикáрѣ вїéцїй, сáй кý вѣ́чникъ ѧ̂кѝдере ѧ̂грóапа ѡ̂кнїй, сáй а̂ тéмницїй, сáй пéнтрý е̂вгенѝсїй кý пїрéдерѣ чѝнýлуй шѝ

а̂ е̂вгéнїей

а̂ еѵгенїей, ши̂ ку̂ дефъимаре ѧ̂фаца ѡ̂бщїей, прин ѧ̂бръкаре де сукман.

§. 190.

Сѹ̂пт а̂сѣменѣ грѣ̂ виновъцїе ва фи̂ къзѹ̂т ши̂ а̂чела, чесъва доведи̂ къ а̂ѹ̂ пѹтѹ̂т ѧ̂трѹ а̂девъ̂р а̂ ѧ̂тѧмпина̂, ѡ̂ фа̂птъ ка а̂чѣѧ, че ѩсте ѧ̂протива ѡ̂кѧрмѹирїй, ши̂ а̂ па̂трїей, ши̂ ѧ̂къ ѧ̂надинс а̂ѹ̂ пъръсит даторїа са̂, а̂фа̂че кѹвїинчоасиле ѧ̂тѧмпинъ̂рй, пе̂нтрѹ оу̂нѹл ка а̂чела, ѩръшй прин сфа̂тѹл ѡ̂бщеѩїй а̂дѹнъ̂рй, съва да̂ хотърѧ̂рѣ педѣ̂ѹїй, кѧ̂д съва доведи̂, къ фъ̂ръ прїме̂ждїа вїе̂цїй са̂ле а̂ѹ̂ цїѹ̂т, ши̂ а̂ѹ̂ пѹтѹ̂т ѧ̂тѧмпина̂, ши̂ нѹ̂ са̂ѹ̂ сѧргѹи̂т.

§. 191.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Сѹ̂пт а̂сѣменѣ виновъцїе ва къдѣ̂ ши̂ а̂чел че кѹноскѧнд, пе ѧ̂челъто̂рюл, ши̂ ѧ̂витъто̂рюл ѧ̂протива ѡ̂блъдѹирїй ши̂ а̂ па̂трїей, нѹлва а̂ръта̂ стъпѧнирїй, чи̂ ѧ̂н а̂дини̂ѹ̂ ва фа̂че тъчѣ̂ре.

§. 192.

Сѹ̂пт а̂чѣѧшй виновъцїе ва къдѣ̂ ши̂ а̂чел че ва кѹтеза̂ ѧ̂трѹ а̂дѹнъ̂рй ши̂ ѧ̂фа̂ца ѡ̂бщїей, а̂порнй рѧзбрѧтирй кѹ во̂рбе де дефъима̂ре ѧ̂протива персо̂анїй стъпѧнито̂рюлѹй, ши̂ ѧ̂протива ѡ̂рѧндѹѧ̂лелѡр па̂трїей, са̂ѹ̂ ва а̂рѹнка̂ хѧртїй скрисъ кѹ батѧко̂ѹрй ѧ̂протива ѡ̂блъдѹирїй, спре а̂пѹтѣ̂ а̂дѹ̂че пре нороа̂ла оу̂ръ, ши̂ не бъга̂ре де сѣ̂мъ стъпѧнирїй,

А̂дѹнѧ̂

§. 193.

Адунѫндусъ де сúне мýлте персóане спре асъ апротївѝ ѧтхрíе ла ѡрѫндуáлеле леціюнте а пáтрїей, атýнчѣ кýтезъторїй шѝ ѧдемнъторїй, вѡр кѫдѣ сýпт виновъціе де фáпта Криминалическъ арѣзврътирїй, шѝ съ вѡр вегѣ кý бътѫ́й пе оулицile ѡрáшулуй, ѡр кýрѫдикáрѣ чúнулуй, де вѡр фѝ дин Євгенúсй, сáй кý глобúре ла кýтїа мúлелѡр.

Кáпáлчинчилѣ.

Пéнтрý ѡбщѣ́ка силнїчíе.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 194.

Виновъціа де ѡбщѣ́скъ силнїчíе съ сокотѣ́ще. Ѧтѫ́ю. Сúлника ѧпротивúре къторъ жýдекъторй сáй къторъ дрегъторй, сáй къторъ áлтъ персóанъ рѫндýитъ ѧтребýинциле ѡбщїей, кý не бъгáре де сѣ́мъ, кý примеждїóасъ амелинцáре.

§. 195.

Ѡ асѣ́менѣ фáптъ съ педеѱѣ́ще дýпъ мърúмѣ виновъціей, шѝ дýпъ ѧпрежýрхрúле фáптїй, кý трїмéтирѣ ла грóапа ѡкнїй, сокотúндусъ дела оунáн пѫнъ ла пáтрý, ѡр дева фѝ дин Євгенúсй, кý времѣ́ликъ

мѣ́ликъ ѧ̂ки́дере ла ѡ̂мъ́нъстѝре.

§. 196.

А̂л до́илѣ. Кѫ́нд чинева̀ ку̀ а̂дуна́ре де ѡ̂а́мени, ва кълка̀, шѝ ва тулбура́ линищи́та стъпѫни́ре вре оу̂нїй стрейне мошїй, нъвъли́нд ѧ̂търїе, са́ѹ кѫ́нд чинева̀ шѝ фъръ товъ́ръщи ва кълка̀ ка́са а̂лтуѫ ѧ̂арма́т, фъкѫ́нд силничїе стъпѫ́нулуй ка́сїй, са́ѹ ѡ̂а́менилѡр лу́й, са́ѹ рѫпи́нд а̂вѣ́рѣ лу́й.

§. 197.

Причинуито́рюл оу̂нїй а̂сѣ́менѣ силничїй, съсе педеу̂ѣ́скъ ку̀ бъта́е ла фа́ца ло́кулуй, спре вегѣ́рѣ шѝ а̂ а̂лтора, шѝ ку̀ пла́та тутурѡ́р па́губилѡр, ѡ̂р де ва фѝ дин є̂вгени́сѝ, пе лѫ́нгъ ѧ̂то̀арчерѣ па́губїй, шѝ ку̀ глоби́ре ла кутїа̂ ми́лелѡр, кѫ́т съва̀ хотъръ̀ де кътръ жудекъто́рй.

§. 198.

А̂л тре́илѣ. Кѫ́нд чинева̀ фъръ щи̂рѣ шѝ позволе́нїа жудекъторїе́й ва пу́не мѫ́на а̂су́пра ку̀ива̀ ѧ̂търїе, вр́ѫнд а̂шѝ фа́че ѧ̂су́ши ръсплъти́ре. Оу̂нул ка а̂че́ста съва педеу̂и ку̀ бъта́е ла по́арта ку́рцїй домне́щи, ѡ̂р дева фѝ дин є̂вгени́сѝ, ку̀ ръдика́ре ла къма́ра го́спод.

§. 199.

А̂л па́трулѣ. Че́й че ку̀ силничїе съвѡр ѧ̂противѝ стръ́жилѡр, са́ѹ ѧ̂врѣ́мѣ чюмїй вѡр кълка́

карантúна, шú нѹ сѫвшр сѹпѹне ѡрѫндѹмелшр: оу̂нїй ка â чéщїа, сокотúцй фїйнд причинѹитóрй ѡбщéскѹлѹй рѣ̆ѹ, бѫтѫндѹсѫ ла фáца лóкѹлѹй, сѫвшр педеѱù кѹ грóапа ѡ̆кнїй оу̂н а̂н де зúле. Ир пéнтрѹ чéй че вшр â вѣ̆ лѹ̆крѹрй смредѹúте, шù фѫрѫ â дà де шúре дрегѫтóрилшр, сáѹ ѐпїстáцилшр, ка сѫсе дерисѣ̆скѫ, левшр дезгропà, пéнтрѹ оу̂нїй ка â чéїа, ѿрѫшй сокотúцй фїйнд ка нúще причинѹитóрй ѡбщéскѹлѹй рѣ̆ѹ, сѫвá оу̂рмà, дѹ̆пѫ кѹприндерѣ̆ â нафорáлїй ѧтѫрúте, дела 1820. Мáртїе 1. Педеѱúндѹсѫ кѹ трїмúтерѣ ла грóапа ѡ̆кнїй, пéнтрѹ дóй а̂нй.

Bibliotheca Universitatis Iassiensis

КА̂П А̂Л ША̂СЕЛѢ.

Пéнтрѹ не ѧплинúрѣ, сáѹ рѣ̆ ѧтребѹинцáре ѧтрѹ слѹ̆жба ѡбщѣ̆скѫ.

§. 200.

Чéл че ва фù рѫндѹúт, дин порѹ̆нкѫ спре â сѫвѫршù вре ѡ̂ слѹ̆жбѫ, шù ва пѫшù прéсте истрѹ̆кцїиле шù порѹ̆нчиле, че â̆ лѹáт, â бѫтѫндѹсѫ ѧпротúкѫ ла â̆лте оу̂рмѫрй, сѫ сѹпѹне виновѫцїей, шù ва ѧтрà сѹ̆пт жѹдекáтѫ, шù дѹ̆пѫ ѧпрежѹрѫ̆риле, шù

мѫрúмѣ

мъримѣ виновъцїей валуà шѝ кззуѝта педѣѱз ку ѧплинѝре а пагубилѡр причинуѝте, шѝ ку глобѝре ла кутїа мѝлелѡр. Ѩр не фїинд ѧстáре аплътѝ гловѝре, съва чертà ку бътáе.

§. 201.

Дѣка кзпитáнїй де мáрцине, ѡколáшїй, кзпїтáнїї тѫргуурилѡр, вѡр аскунде адевзрул, доведѝдусз такрѝрюриле лѡр, де минчинóасз, шѝ ѧпротѝва мъргурисѝрилѡр, чéлѡр фзкуте ла фáца лóкулуй, ѡрѝ дѣкз пре чéй не виновáцѝ, ѧй вѡр арътà ка пре нѝще виновáцѝ: Атунчѣ съвѡр супуне педѣѱїй тáфтопáдїй (адекз áчéа, чé ар фѝ пътимѝт пѫрѫтул, дѣка сарфѝ доведѝт виновáт), сáу съвѡр вегѣ, пéнтру кз náу оурмáт черчетáрѣ ку амзрунтул, плътѝнд шѝ келтуѫла, шѝ пїéрдерѣ де врѣме áчéлуй, че ку стрѫмбътáте сáу трáс ла жудекáтз. Асѣменѣ шѝ вѡрничéй сáтелѡр де съвѡр леневѝ ѧтру кззуѝта прївигїáре дупз §. 11. Вѡр кздѣ супт педѣѱз, чертѫндусз ку бътáе ла испрзвничїе.

§. 202.

Персóаниле май сус арътáте, кум шѝ намéсничїй, сáу áлцѝ заптчїй пре ла ѡкóале, ну ѩсте ертáт сз ѩе врѣѡ глобѝре ѧ фáпте Криминаличéѩй, ѩрз дѣкз съвѡр доведѝ, кз áу луáт чевá, сз ѧтóаркз

ѧдоѝт

ѧ̂доúт а̂чѣ́лѣ че а̂ѹ лѹáт.

§, 203.

Дрегѫтóрїй, че сѫвѡр леневѝ спре а̂ а̂вѣ̀ кѫзѹ́та прївигїáре, пéнтрѹ виновáцїй, че сѫ́нт сѹ́пт ѧ̂кисóáре, шѝ дин не пѹртáрѣ де грúжѫ вѡрскѫпà, сáѹ сѫвѡр доведѝ, кѫ лѹ́нд мúтѫ лѣѹ дáт дрѹ́мѹл, вѡр кѫдѣ̀ ѧ̂трѹ виновѫцїе, шѝ сѹ́пт жѹдекáтѫ, шѝ вѡр фѝ ѧ̂дáторúцй, ѡ̆рй а̂ а̂флà, шѝ а̂й дà де фáцѫ пре виновáцй, сáѹ вѡр плѫтѝ пáгѹвиле. Ѩр дѣ́кѫ прин мижлочúрѣ гросáрилѡр вѡр скѫпà виновáцїй, а̂гѹ́нчѣ гросáрїй а̂чéїа вѡр кѫдѣ̀ сѹ́пт педѣ́ѹа тéмницїй, ѧ̂врѣ́ме хотѫрѫ́чѫ дѹ́пѫ ѧ̂прежѹрѫ́риле причúнилѡр.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 204.

Мúта че сѫва доведѝ лѹáтѫ, ѧ̂ а̂сѣ́менѣ причúнй, ѧ̂доúт ѧ̂плинúндѹсѫ, сѫсе дѣ́е ла кѹтїа мúлелѡр, де нѹ̀ вѡр фѝ пѫгѹбáшй ка сѫ фáкѫ чѣ́рере.

КА́П А́Л ША́ПТЕЛѢ.

Пéнтрѹ сѫ́лника слобозúрѣ винсвáцилѡр, че сѫ́нт сѹ́пт ѧ̂кисóáре.

§. 205.

§. 205.

Чеѝ че ар кутеза ѧтрїе а спарце гросул, саѹ темница, спре слобозирѣ виновацилор, саѹ ар казка ѡкна, кас скоатз дин лзунтру пре виновацѝ, сѧнт кззуцѝ сунт кумплитз виновзцїе: фїинд кз фапта прївѣѩе ѧпротива линицїѝ, шѝ а сигурацїеѝ ѡбѩїеѝ: пентру ачаста оунїѝ ка ачеїа, де шѝ вор арзта локул мистуирїѝ тзлхарилор скзпацѝ, шѝ мзкар де сзвор прѝнде тоцѝ ачеѝ виновацѝ, ку тоате ачестѣ, ну вор скзпа де педѣѩз, чѝ сзвор вегѣ ку бзтаѧ трупулуѝ, пре тоате оулициле ѡрашулуѝ ѧтреѝ рѧндурѝ: четиндусз фапта лор, ѧтру аузул ѡбѩїеѝ, шѝ сзвор педеѩѝ ку вѣчникз ѧкидере ла гроапа ѡкнїѝ.

Central University Library Cluj

§. 206.

Виновацїѝ, че сз аѧлз сунт ѧкисоаре, дѣкз ѧтрїе ар кутеза а спарце ѧкисоарѣ, оучигѧд, саѹ алунгѧнд пе пззиторѝ, вор кздѣ сунт ѧдоитз виновзцїе: Адекз ме фїинд фаптеле лор, чѣле маѝ ѧнаинте сзвѧршите, спре ѡсѧндире ла гроапа ѡкнїѝ, атунцѣ пентру ачастз фаптз, сз вор ѡсѧндѝ ку трїмитере ла гроапа ѡкнїѝ пентру ѡ хотзрѧтз врѣме: нар де саѹ ѧтѧмплат а фаче оучидере пззиторюлуѝ, сзвѧршиторїѝ морцїѝ ку моарте сз вор педеѩѝ.

Кáп ал ѡптулѣ.

Пéнтрꙋ типърúрѣ, сáꙋ тъáрѣ де монéдъ.

§. 207.

Сꙋпт а̂чáстъ виновъцїе ва кждѣ, нꙋ нꙋмай а̂чéл че ва кꙋтезà а̂типърù монéдъ минчинóасъ, чù шù а̂чéл че а̂р кꙋтезà, а̂типърù монéдъ де а̂ꙋр бꙋн, сáꙋ а̂рцúнт бꙋн, ѧ̂тóкма ка чеѧ чесъ полїтичѣ́ще.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 208.

Дéчй чéй че съвшр доведù тъетóрй де бáнй, вшр фù къзꙋцй сꙋпт грѣ виновъцїе: шù дꙋпъ ѧ̂прежꙋръ́риле шù мърúмѣ фáптїй, съвшр ѡ̂сѧндù кꙋ кꙋмплúтъ педѣ́ѱъ, шù кꙋ трнмúтере ла грóапа ѡ̂кнїй, ѧ̂ ѧ̂делꙋнгáтъ хотърѧ́тъ врѣ́ме.

§. 209.

Чéл че ва кꙋтезà а̂микшꙋрà монéдъ, тъúнд дин трѧ́нса, кꙋм шù чéл че ѧ̂товъръшїе, кꙋ тъитóрюл де бáнй, съва сѧргꙋù а̂й скимбà, шù а̂й петрѣ́че, сѧ́нт къзꙋцй сꙋпт виновъцїа Криминалича́скъ: шù дꙋпъ ѧ̂прежꙋръ́риле шù мърúмѣ фáптїй съвшр педеѱù кꙋ бътáѧ трꙋпꙋлꙋй, шù кꙋ ѧ̂кúдерѣ ѧ̂тéмницъ.

Кáп а̂л нóаъ

КАПА́ЛА НО'АЪЛЕ.

Пе́нтрꙋ оучи́дере.

§. 210.

Оучи́дерѣ ѝсте, са́ꙋ кꙋцета́тъ де май ѧнайнте, са́ꙋ не кꙋцета́тъ. Ши̂ кꙋцета́тъ ѝсте, кѫнд оучига́шꙋл съ доведѣ́ще, къ де май ѧнайнте́ а̂ꙋ а̂вꙋ ско́пос, спре а̂фа́че оучи́дерѣ. Не кꙋцета́тъ ѝсте, кѫнд дин а̂лте ѧтѫмплъ́ри са́ꙋ причинꙋ́ит.

§. 211.

Чѣ́л че ва фа́че кꙋцета́тъ оучи́дере, са́ꙋ сѫнгꙋ́р, са́ꙋ ѧтовъръши́т кꙋ а̂лтꙋл, ка оу̂н оучига́ши съ педеѱѣ́ще кꙋ педѣ́ѱа мо́рціи.

§. 212.

Оучи́дерѣ чѣ́ не кꙋцета́тъ, дꙋ́пъ ѧтѫмплъ́ри микшꙋрѣ́хъ, са́ꙋ мърѣ́ще виновъція, а̂деко:

1.) Чѣ́л че съва доведи̂, къ а̂пържндꙋ́ши віа́ца са̂ де примѣ́ждіе, а̂ꙋ фъкꙋ́т оучи́дере де мо́арте, не винова́т съ сокотѣ́ще.

2.) А̂сѣ́менѣ ка оу̂н не винова́т съ сокотѣ́ще, ши̂ чѣ́л че ѝсте е̂ши́т дин ми́нте ши̂ небꙋ́н: кꙋ́м ши̂ чѣ́л че ва фи̂ ѧкрꙋ́дъ копилъ́ріе.

3.) Чѣ́л че съва доведи̂, къ кꙋ не лꙋа́ре а̂ми́нте а̂рꙋнкѫ́нд чева̂, са́ꙋ ѧтѫмпла́т а̂съ фа́че мо́арте,

съва

съва ѧдаторѝ â ѧпъкà не рꙋдéнїиле мóртꙋлꙋй, вегиндꙋсъ шѝ кꙋ ѡвремѣ́ликъ ѧкидере.

4.) Чéл че дин бецїе, съва ѧтѫмплà съ фáкъ мóарте, де ва фѝ сърáк чéртѫндꙋсъ кꙋ бътáе, съсе ѡсѫндѣ́скъ кꙋ тримитере ла гроáпа ѡ̆кнїй, ѧкꙋ́рцере де дóй áнй. Ѡр дéва фѝ богáт, ѧпъкѫндꙋсъ май ѧтѫю кꙋ рꙋдéнїиле мóртꙋлꙋй, âсéменѣ съсе ѡсѫндѣ́скъ, кꙋ ѧкидере ла бре ѡ̂ мѫнъстúре ѧкꙋ́рцере де трéй áнй.

5.) Кꙋ âсéменѣ педѣ́ꙋ̆ съва педеꙋ̆ѝ, шѝ чéл че ѧмѫнїе ловúнд кꙋ мѫна, ва фáче мóарте де ѡ̂: Ѡр де съва ѧтѫмплà, ка ѧ âприндерѣ мѫнїей, съ фáкъ оу̂чúдере кꙋ áрме, âтꙋ́нчѣ ка оу̂н оу̂чигáшй съ сокотѣ́ще, шѝ ва фѝ ѡсѫндúт мóрцїй.

§. 213.

Чéл че кꙋ âдъпáре де ѡтрáвъ, ва фáче оу̂чúдере, съ ѡсѫндѣ́ще ка оу̂н оу̂чигáшй.

§. 214.

Чéл че ва фѝ порꙋнчúт де кътръ áлтꙋл, кꙋ́м шѝ âчéл че ва дà бáнй, сáꙋ оу̂нéлтй, сáꙋ ѡтрáвъ, спре ѡморѫ́рѣ кꙋйвà, съ ѡсѫндѣ́ще ка шѝ оу̂чигáшꙋл.

§. 215.

Дѣ́къ чиневà дин кꙋцетáта рꙋтáте, ва оу̂чúде бре ѡ рꙋдéнїе âсà, дин сꙋитóрй, сáꙋ погорѫтóрй, сáꙋ лътꙋрáшй, сáꙋ бърбáтꙋл пе фъмѣ́е, сáꙋ фъмѣ́е пе бърбáт, сáꙋ сóкрꙋл пе цúнере, сáꙋ вúтригꙋл,

са́ѹ ма́щиха пе фіа́стрѹ са́ѹ пе фіа́стрѫ, кѹ́м ши̂ слѹ́-
га пе стѣпѫ́н: А̂тѹ́нчѣ л̂доитѫ сѫ сокотѣ́ще ѡ̂-
сѫ́нда виновѣ́ціеи, ши̂ пе лѫ́нгѫ кѹмплитѫ педѣ́ѱа
трѹ́пѹлѹи, кѹ бѣта́е л̂пѹ́бликѫ, пе то́ате оѹ́лицile
ѡ̂ра́шѹлѹи л̂тре́и рѫ́ндѹри, спре вегѣ́рѣ фа́птіи сѫ
вѡр ѡ̂сѫнди̂ мо́рціи.

§. 216.

Дѣ́ка ѡ̂ мѹ́мѫ нѣскѫ́нд прѹ́нкѹл, че ла́ѹ фѣкѹ́т
л̂кѹнѹні́е, л̂лва ѡ̂морѫ̀ кѹ кѹцета́тѫ рѣѹта́те, а̂тѹ́-
чѣ ма́и л̂тѫ́ю сѫ и̂сѫ тѹ́ндѫ пѣ́рѹл ка́пѹлѹи л̂пѹ́-
бликѫ, ши̂ сѣсе по́арте пе оѹ́лици бѣтѫ́ндѹсѫ, ши̂
а̂по́и сѣсе тримѣ́тѫ л̂тѹ ѡ̂ мѣнѣсти́ре де кѣлѹ́гѣрицѫ: оѹ́нде л̂ ѡ̂бе́зи сѫ робѣ́скѫ пе́нтрѹ то́атѫ віа́ца
е̂и. Ѡ̂рѫ дева фи̂ прѹ́нкѹл дин кѹрві́е, а̂тѹ́нчѣ сѫ
микшѹрѣ́зѫ педѣ́ѱа, а̂декѫ а̂се́менѣ сѫ и̂сѫ тѹ́ндѫ
пѣ́рѹл ка́пѹлѹи л̂пѹ́бликѫ, ши̂ сѣсе по́арте пе оѹ́лицѫ
бѣтѫ́ндѹсѫ, ши̂ а̂по́и сѣсе тримѣ́тѫ л̂трѹ ѡ̂ мѣнѣ-
сти́ре де кѣлѹ́гѣрицѫ, оѹ́нде сѫ слѹжа́скѫ л̂ ѡ̂бе́зи
пе́нтрѹ ша́сѫ а̂ни̂.

§. 217.

Дѣ́ка чинена врѫ́нд а̂ши̂ и̂зѫнди̂ оѹ́ра ши̂ мѫ-
ніа кѣтрѫ а̂лтѹл, л̂лва̂ ба́те кѹ а̂тѫ́та крѹзи́ме, л̂-
кѫ́т сѫ и̂сѫ л̂тѫ́мпле мо́артѣ: А̂тѹ́нчѣ оѹ́нѹл ка
а̂че́ла, л̂пѣкѫ́нд пе рѹде́нїиле мо́ртѹлѹи, сѣва пе-
деѱи̂ кѹ тримитере ла гро́апа ѡ̂кнїи, дева фи̂ дин
че́и про́щи пе тре́и а̂ни̂: ѡ̂рѫ де ва фи̂ дин е̂ѹгени́си,

л̂трѹ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ѧтрꙋ ѡ мънъстúре ѧкꙋрцере де чúнчи áнй.

§. 218.

Дѣ́къ ѧтрꙋ ѡ сфáдъ шѝ бътълíе ѧтре мꙋ́лцй, съва ѧтѫмплà мóартѣ кꙋйвà, âтꙋ́нчѣ âчéй че съвѡр доведѝ съвѫршитóрїй фáптїй, вѡр лꙋà педѣ́ѱа лѡр дꙋ́пъ §. 212. Θéма âл 4. лѣ.

§. 219.

Чéл че съва доведѝ, къ âꙋ черкáт касъ ѡтръвѣ́къ, сáꙋ съ оꙋчúгъ пе âлтꙋл, дáр нáꙋ пꙋтꙋ́т съвѫршѝ гѫндꙋл сѣ́ꙋ, съсе вегѣ́къ кꙋ бътъ́й ѧпꙋ́блнкъ, шѝ кꙋ четúрѣ фáптїй ѧтрꙋ âꙋзꙋл ѡ́бщїей ѧтрéй рѫндꙋрй, шѝ съсе покъ́ѫскъ кꙋ ѧкúдере ла ѡ мънъстúре, оꙋ́де съáйбъ âслꙋжѝ ѧхотърѫ́тъ врѣ́ме.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Кáп âл зѣчелѣ.

Пéнтрꙋ съ́ланика пїáрдере â прꙋнкꙋлꙋй зъмислúт.

§. 220.

Дѣ́ка вре ѡ фъмéй дин âдúнс ва бѣ́ дофторїй, касъ пїáрдъ прꙋ́нкꙋл зъмислúт, сáꙋ кꙋ âлт кúп ѧнадúнс ва причинꙋѝ пїáрдерѣ прꙋ́нкꙋлꙋй, âтꙋ́нчѣ

оꙋна

оу́на ка а҆чѣ́ѧ сѫсе тримѣ́тъ ѧ҆тръ ѡ҆ мѫнѫстире де кълѹгѫрицъ, касъ слѹжѣ́скъ ѧ҆кѹ́рцере де ша́съ а҆ни.

§. 221.

Ши̇ та́тѫл прѹ́нкѹлѹй зѫмислит, де ва фи̇ ѧ҆преѹ́нъ виновáт ла пїа́рдерѣ прѹ́нкѹлѹй, май ѧ҆тѫ́ю бѫтѫ́ндѹсъ ѧ҆тре́й ло́кѹрй пе оу́лице, сѫсе ѡ҆сѫндѣ́скъ кѹ ѧ҆ки́дере ѧ҆тръ ѡ҆ мѫнѫстире пе́нтрѹ ша́съ а҆ни.

§. 222.

Чѣ́л че фѫ́рѫ ши́рѣ ши̇ вши́нца фѫмеїй ѧ҆греѹна́те, ѡ҆рй кѹ че ско́пос ва причинѹ̇ пїа́рдерѣ прѹ́нкѹлѹй зѫмислит, сѫсе педеѹ́ѣ́скъ дѹ́пъ §. 221. Ѩр дѣ́ка прин а҆чѣ́ фа́птъ сѫва примеждѹ̇ ши̇ вїа́ца фѫмеїй, сѫсе ѡ҆сѫндѣ́скъ ла гро́апа ѡ҆кнїй пе́нтрѹ ша́съ а҆ни: ѩръ де ва фи̇ дин є҆ѵгени́си, кѹ вѣ́чникъ ѧ҆ки́дере ѧ҆тръ ѡ҆ мѫнѫстире.

КАП А҆Л ѴНСПРЕЗѢЧИЛѢ,

Пе́нтрѹ рѫни́ре, са́ѹ а҆́лтъ трѹпѣ́скъ бѫтѫма́ре, причинѹ́нтъ дин оу́ръ, пи́зѫмъ, са́ѹ сфа́дъ.

§. 223.

чѣ́л

Чѣл че ва рѫнѝ пре чинева̀, сáѹ ѧлва̀ бетежѝ, кáде сѹпт виновѫцїе, шѝ сѫ ѡсѫндѣще ѧплѫтѝ пóаге келтѹѧ́леле лекѹирїй, шѝ челелáлте пáгѹбе, шѝ дѹ́пѫ сѫлничїа фáптїй, шѝ бѫтѫмáрѣ чé ва фѝ причинѹ́ит, ва лѹà чертáре, сáѹ сѫва педеѱѝ кѹ ѧкисóаре спре вегѣ́рѣ шѝ â áлтѡра.

§. 224.

Ѧтѫмплѧ́ндѹсѫ бѫтѫлїе, ѧтре дóй, сáѹ ѧтре май мѹ́лцй, шѝ ловѝндѹсѫ брѣ оѹнѹл, сáѹ рѫнѝндѹсѫ âтѧ́т де кѹмплѝт, ѧкѧ́т сѫ кáдѫ ла зѫкáре, шѝ дин не пѹртáрѣ де грѝжѫ ѧпрѝпѫ сѫ нѝсѫ ѧтѫмпле мóартѣ, âтѹ́нчѣ бѫтѫ́шїй сѫсе вегѣ́скѫ кѹ бѫтáе, шѝ сѫсе ѧпáче кѹ рѹ́деле мóртѹлѹй, шѝ сѫсе педеѱѣ́скѫ кѹ тримѝтере ла грóапа ѡкнїй пе дóй áнй: сáѹ де вѡр фѝ дин Євгенѝсй, кѹ ѧкѝдере ѧмѫнѫстѝре пе дóй áнй.

Кáп âл дóи спрезѣчелѣ.

Пéнтрѹ рѫпѝрѣ феторїей, шѝ прѣ кѹрвїе.

§. 225.

Дѣ́кѫ чинева̀ кѹ ѧгрозѝрй, шѝ кѹ сѫлничїе ва рѫпѝ

рѫпѝ фечорі́а, оу̑нꙋл ка а̑че́ста сѫсе ба́тѫ пе оу̑лицѫ, шѝ сѫсе ѧдаторе́скѫ а̑ ѧзѫстра̀ пе фа́тѫ: ѩр де нꙋ̀ ва фи̑ ѧ ста́ре де а̑ ѡ̑ ѧзѫстра̀, сѫсѫ педеѱе́скѫ кꙋ ѧки́дерѣ ѧте́мницѫ пе оу̑н а̑н де зи́ле, ѩр де ва фи̑ дин є̑ѵгени́ши, дꙋ́пѫ ѧзѫстра́рѣ фе́тїи сѫва педеѱи̑ кꙋ ѡ̑ времѣ́ликѫ ѧкисо́аре.

§. 226.

Че́л че ва рѫпи̑ фечо́арѫ, са̑ ѹ̑ лого́дникѫ, ши̑ ва фꙋци̑ кꙋ дѫ́нса, ка́де сꙋ́пт педѣ́ѱа криминалича́скѫ, вегі́ндусѫ кꙋ бѫта́м трꙋ́пꙋлꙋи̑, са̑ ѹ̑ кꙋ глоби́ре, ѩр де ѧ̑и̑ ва рѫпи̑ фечорі́а, сѫва оу̑рма̀ дꙋ́пѫ §. 225.

§. 227.

Виновѫці́а сѫ фа́че май грѣ̀ ши̑ педѣ́ѱа май а̑спрѫ, кѫ́нд чинева̀ ва кꙋрви̑ кꙋ вре ѡ̑ рꙋде́нїе, ши̑ а̑тꙋ́нчѣ сѫсе вегѣ́скѫ кꙋрва́рюл, ши̑ кꙋ педѣ́ѱѫ полїтїчѣ́скѫ, ши̑ кꙋ канонисі́ре Бесерича́скѫ.

§. 228.

Че́л че ва ѧдꙋплека̀ спре кꙋрві́е ѡ̑ персо́анѫ, че̑ и̑са̑ ѧкрединца́т пе́нтрꙋ крѣ́щере, оу̑нꙋл ка а̑че́ста сѫсе вегѣ́скѫ кꙋ дефѫ̑има́ре де ѡ̑бще, кꙋ глоби́ре ла кꙋтї́а ми́лелѡр, ши̑ кꙋ ѧзѫстра́рѣ е̑и̑: ши̑ де ва фи̑ дин пѫмѫнтѣ́ни̑, сѫсѫ ѧки́дѫ ѧтрꙋ ѡ̑ мѫнѫсти́ре пе ѡ̑ хотѫрѫ́тѫ врѣ́ме, ѩрѫ дева фи̑ дин стрени̑ни̑, сѫсе сꙋргꙋнѣ́скѫ пе́сте хота́р.

§. 229.

Бърбáтѹл áре вóе дин прáвилй, съ порнѣ́скъ пѫ́ръ де прѣ кѹрвїе áсѹпра фъмéїй сáле, кѹм шѝ фъмéѧ áсѹпра бърбáтѹлѹй: ѧ́съ ѧ́дáтъ сѫ́нт ѧ́даторѝцй, касъ доведѣ́скъ фáпта прин довéзй ѧ́крединцáте.

§. 230.

Дѣ́къ бърбáтѹл ва ертà пефъмѣ́е, сáѹ ѧ́кѹрцере де трéй лѹ́нй де зѝле, дѹ́пъ чѐ áѹ áфлáт фáпта, нѹ̀ ва порнѝ пѫ́ръ, ѧ́ оѹ́рмъ нѹ̀ ѝсте слóбод дин прáвилъ áмаи порнѝ пѫ́ръ пéнтрѹ áчѣ́ѧшй фáптъ.

§. 231.

Фъмѣ́ѧ доведѝндѹсъ прѣкѹрвѝнд, съ педеѱѣ́ще нѹ нѹ́май дѹ́пъ политичéшиле леѱюнѝрй, чѝ шѝ кѹ канонисѝре Бесеричáскъ: áдекъ кѹ ѧ́кѝдере ѧ́мънъстѝре: Áсѣ́менѣ шѝ бърбáтѹл доведѝндѹсъ прѣкѹрвáрю.

§. 232.

Мижлочитóрїй, шѝ ѧ́дѣ́нътóрїй ѧ́фáпте де кѹрвїе, шѝ прѣ кѹрвїе сѫ́нт педеѱѝцй дѝ прáвилъ. Дéчй де вѡр фѝ дин пъмѫнтéнй сѫсе покъѫ́скъ кѹ ѧ́кѝдерѣ ѧ́мънъстѝре ѧ́хѡтърѫ́тъ врѣ́ме: ѝр девѡр фѝ дин стрéйнй, чертѫ́ндѹсъ сѫсе сѹргѹнѣ́скъ пéсте хѡтáр.

§. 233.

Пре чéй че ѧ́протѝва фѝрїй вѡр пъкътѹѝ, прáвила ѧ́й педеѱѣ́ще кѹ кѹмплѝте педéѱй: дéчй оѹ́нїй ка áчéѧ сѫсе бáтъ пе оѹ́лицй, шѝ спре покъинцъ

кзинцъ съ се ѧкидъ ѧтръ ѡ мънъстире ѧ хотърѧ-тъ врѣме.

КАПАЛТРЕИСПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрѹ пѹнере де фóк, сáѹ априн-дре.

§. 234.

Дѣкъ чинеѧ динадинс ва пѹне фóк, ка съ ардъ кáса кѹива, сáѹ алт акарéт, мъкáр де съва ши ѧтимпина прїимéждїа фóкѹлѹй: кѹ тóате ачѣстѣ ва кадѣ сѹпт виновъцїа криминалнчáскъ, пéнтрѹ кѹтезáрѣ фáптїй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 235.

Педѣѹа ачéщїй виновъцїй, оурмѣзъ дѹпъ ѧпрежѹръриле май жóс арътáте.

1.) Кѧнд фóкѹл апринзиндѹсъ сáр ѧтѧмпла съ арзъ вре оѹн ѡм, сáѹ кѧнд съ доведѣще виновáтѹл, къ ѧмѹлте рѧндѹрй аѹ пѹс фóк, сáѹ къ ѧнадинс аѹ дáт фóк, пéнтрѹ ка май лéсне съ пóатъ прăдà кѹ алцй товáръшй, сáѹ кѧнд фóкѹл ва причинѹй мáре пáгѹбъ: Атѹнчѣ виновъцїа ѥсте май мáре, шй педѣѹа май кѹмплитъ, вегиндѹсъ оѹнїй ка ачéщїа, кѹ бътъй пе оѹлицеле ѡрáшѹлѹй, шй плъ-

тиндѹсъ

тíндусъ дин âвѣрѣ лŭр пáгуба причинуйтъ, съсе ŭсѧндѣскъ ку ѧкидерѣ ѧгрóапа ŭкнїй, пéнтру шáсе âнй.

2.) Кѧнд виновáтул съва доведѝ, къ ѧмулте рѧндурй âŭ пŭс фóк, шѝ дин ѧтѧмплáре нѝ сáŭ âпринс: âтŭнчѣ оунул ка âчéста пéнтру кŭцетáта рѣутáте, съва педеѱѝ ку бѣтáе пе оулицъ, шѝ ку ѧкидерѣ ѧтéмницъ пéнтру дóй âнй.

3.) Кѧнд фóкул сáŭ âпринс, дáр сáŭ ѧтѧмпинáт, шѝ нŭ сáŭ причинуйт вре ŭ сѧмцитóаре пáгубъ: Âтŭнчѣ виновáтул съсе педеѱѣскъ дŭпъ дéма де май сŭс âл 2. лѣ.

4.) Кѧнд виновáтул съ доведѣще, къ нóаптѣ âŭ пŭс фóк, сáŭ ла вре оун лóк, оунде лѣсне âŭ пŭтŭт фóкул âсъ лѣцѝ, сáŭ оунде âŭ пŭтŭт âфѝ ѧпрїимéждїе вїáцъ де ŭамений: Âтŭнчѣ виновѣцїа съ мѣрѣще, шѝ педѣѱа съ âдáще, фїинд къ прїивѣще ѧпротивá ŭбщéщїй сигурáнцїй: шѝ дŭпъ ѧпрежурѣриле фáптїй съва мѣрѝ шѝ педѣѱа сáŭ съва мнкшурà.

§. 236.

Дѣка чинеà дин ŭрй чѣ скóпос рѣŭ, ва дà фóк лŭкрурилŭр сáле, шѝ прин âчѣ фáптъ съ вŭр âпринде шѝ лŭкрурile âлтуѧ: âтŭнчѣ оунул ка âчéла, ва кѣдѣ âсéминѣ сŭпт виновѣцїа криминаличáскъ, шѝ съва педеѱѝ ку бѣтѣй шѝ ку ѧкидерѣ ѧтéмницъ.

КАП

BCU Cluj / Central University Library Cluj

КАПАЛ ПАТРУСПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтру фуртишáг, ши тъйнуйрѣ лукрурилор фурáте.

§. 237.

Чéл че ва фурà дй âвѣрѣ âлтуй, бáнй, сáу âлте лукрурй, кáде сýпт виновъціа де фуртишáг.

§. 238.

Виновъціа фуртишáгулуй, кýм ши педѣ́ва, се мърѣ́ще сáу се микшурѣ́зъ, дýпъ оурмътоарele прежурѣ́рй:

1.) Дýпъ персóанъ, пре кýм кáнд слýга фýръ дела стъпâн ши друмéцул дела гáздъ.

2.) Дýпъ лýкру, пре кýм кáнд фýръ чинеà лýкрурй сфинте, сáу бáнй домнéцй, сáу â вистїерїей.

3.) Дýпъ лóк, пре кýм, кáнд се фáче фуртишáг â Бесéрикъ.

4.) Дýпъ врѣ́ме, пре кýм кáнд фýръ чинеà нóаптѣ, сáу âврéмѣ чюмїй, â âрдерїй, сáу кáнд ѝсте ръзвръ́тире.

5.) Дýпъ кип, âдекъ кáнд фýрул ва спáрце кáсъ, сáу дýгѣнъ, сáу ва âтрà â âрмáт, сáу кáнд фýрул

фýрул пе âскýнс ва ѧтрà прин ферѣстръ, сáй ва дескýѧ кý мешершýг.

6.) Дýпъ кѧтúме, пре кýм, кѧнд ва фýрà ѡсýмъ мúкъ, сáй ѡсýмъ мáре.

7.) Дýпъ фелюрúме, кѧнд фýртишáгул съ ва фáче фъцúшй, сáй пе âскýнс.

§. 239.

Чéл че ва фýрà дела оýн ѡм партикулáрник, съсе педеѱѣскъ кý бътáе, плътúд шѝ чéѧ че âй фýрáт: шѝ съсе ѧкúдъ ла тéмницъ кý врѣ́ме хоѳтѕрѧ́тъ, дýпъ мърúмѣ фýртишáгулуй. Дѣ́ка тóт âчéла ва фýрà шѝ де âлдоúлѣ, âтýнчѣ съсе бáтъ пе оýлицъ, шѝ съсе ѡсѧ́дѣскъ ла тéмницъ пéнтрý оý âн де зúле.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 240.

Фýрул де лýкрýрй сфнте дин Бесéричй, кýм шѝ âчéл де лýкрýрй домнéщй, шѝ ѡбщéщй, кáреле ѧ âрмáт кълкѧнд âй фýрáт, ва кѧдѣ сýпт май кýмплúтъ педѣѱъ, де кѧ́т âчéл че фýръ дела партикулáрничй: бътѧндýсъ пе тóате оýлициле, шѝ ѡсѧндúндýсъ ла грóапа ѡкнїи, пе тóатъ вїáца сà.

§. 241.

Âчéл че ва фýрà ѧврѣ́мѣ áрдерїй де фóк, сáй ѧврѣ́мѣ де ръзврътúре, сáй чюмъ, съсе педеѱѣскъ май кýмплúт, кý бътáе де кътръ целáт, пе тóате оýлициле: шѝ âпóй кý тримúтере ѧгрóапа ѡкнїй пéнтрý трéй áнй.

Пъртáшй

§. 242.

Пърта́ши фуртиша́гулуй съ сокоте́ще, ши а̂че́л че тъинуми́ще лукрури фура́те: ши̂ съ педеуте́ще л̂то́кма ка ши̂ фу́рул дупъ мъри́ме фа́пції.

§. 243.

То́т су́пт а̂че́ми́ши педе́уъ съ сокоте́ск ши̂ га́зделе фу́рилор.

§. 244.

Стъпа́нул лу́крурилор фура́те, сӑ пръдате, ори оу́нде леба гъси̂, а̂ре дрепта́те, а̂ле лу̂а, фъръ а̂съ л̂датори̂ съ плътеска́ пре́цул кумпъръту́рії: ши̂ а̂че́л че лӗ кумпъра́т, съ́ши ка́уте ку вънзъто́рюл. Ши̂ а̂ча́стъ хотъръ́ре а̂пра́вилії, прівеще май му́лт, пе́нтру ка кумпъ[illegible]рії съ прівигіа́зе дела чи́не ку́мпъръ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ка́пи́ла́чи́ни́чи́ спре́зе́челе.

Пе́нтру Йкономикоу́л фалїме́нт.

§. 245.

Че́й пръ́щи, кў къ а̂р фи̂ фъку́т фалїме́нт ми̂чинос съ л̂тре су́пт черчета́ре, ка съсе доведе́ск ку дове́зи бре́дниче де креди́нцъ, де́ка дин не поро-

чи́те

чи́те л̂тѫмплѫ́рй а̂ѹ скъпъта́т, са́ѹ де и̂сте фалимéнтѹл лѡ́р виклѣ́н.

§. 246.

Чéй че съвѡр доведѝ фали́цй викле́нй, съ вѡр сокѡтѝ л̂то́кма ка ни́ще фѹ́рй ѡ̂бѡще́нй, шѝ съ вѡр ѡ̂сѫндѝ ла л̂кисо́аре пе трéй а̂нй, спѫнзѹрѫ́ндѹсъ шѝ ки́пѹл лѡ́р де къ́тръ цела́т спре дефъйма́ре л̂па́трѹ ло́кѹрй а̂ ѡ̂ра́шѹлѹй, съва а̂лъ́тѹра̀ шѝ причи́на лѡ́р л̂ скри́с: и̂ар а̂вѣ́рѣ лѡ́р вѫнзѫ́ндѹсъ съсе плъ́тѣскъ кредито́рилѡр.

§. 247.

Това́рѫшїй фали́цилѡр минчино́шй, а̂́декъ а̂чéй че фъ́ръ а̂й л̂прѹмѹта̀ са́р а̂ръта̀ де кредито́рй, шѝ л̂ оу̂рмъ съ доведéск минчино́шй: кѹ́м шѝ чéй че л̂прѹмѹтѫ́нд май пѹци́н, са́р а̂ръта̀ кредито́рй де со́ме май ма́рй: са́ѹ чéй че а̂р тъйнѹ̀й дин а̂вéрѣ фали́цилѡр: са́ѹ а̂р кѹмпъра̀ кѹ ки́п и̂кономикѡ́с: оу̂нїй ка а̂чéѧ съсе педеѱéскъ, кѹ а̂чéст ки́п, а̂́декъ кѫ̂ нѹ̀ ва а̂ѫ̂ѹце дй а̂вéрѣ фали́цилѡр, спре пла́та кредито́рилѡр чéлѡр а̂деврáцй, а̂чѣ̀ ли́ѱъ съсе л̂плинéскъ дин а̂вéрѣ лѡ́р: и̂ар де ва а̂ѫ̂ѹце а̂вéрѣ фали́цилѡр, спре пла́та а̂деврáтелѡр даторїй, а̂тѹ́нчѣ а̂чéа съсе глобéскъ кѹ да́ре ла кѹтїа ми́лелѡр, потриви́тъ кѹ со́ма а̂чéѧ, кѹ ка́рѣ а̂ѹ брѹ́т съ фа́къ л̂шъ́лъчюне.

КАПАЛ ШАСПРЕЗЕЧЕЛЕ.

Пентрꙋ прăдăчꙋне кꙋ цинчерĕ дрꙋмꙋрилор.

§. 248.

Хоцїи чей вестицй, карїй ал армацй ар цинчĕ дрꙋмꙋриле чĕле марй, шй ар фаче прăдăчюне кꙋ кинꙋирй: оунїй ка ачеа, фїинд кă фапта лор прївĕще апротива линицїй шй а сигꙋранцїй ошцїей, сăвор педеșй кꙋ моарте, сăй дꙋпă апрежꙋрăриле фаптїй кꙋ аделунгатă ошеандире ла гроапа ошкнїй.

§. 249.

Хоцїй чей вестицй, мăкар де шй нꙋ ва адꙋче прїлежꙋл, касă фăкă моарте де ошм; кꙋ тоате ачестĕ, сă педеșеск, дꙋпă кꙋм сăй ардтат ла параграфꙋл май сꙋс.

§. 250.

Чел че шїинд, сăй кꙋноскînд вре оун лꙋкрꙋ дй чĕле прăдате, алва тăйнꙋй, сăй алва винде, сă фаче винобат, де апărтăшире ла прăдăчюне, шй сă ошеандĕще атокма ка шй тăлхарюл прăдăторю.

§. 251.

Лꙋкрꙋриле чĕле прăдате, че сă găсăск ла тăлхарй;

сѫсе черчетѣзе âкýй сѫнт, шѝ сѫсе дѣ́е стъпѫ́нуáй лѡ́р, шѝ пéнтрý чей че сáй сѫргýит âйпри́нде, сѫва оýрмà дýпъ §. 83.

§. 252.

Гáзделе де тѫлхáрй, сѫсе ѡ̂сѫндѣ́скъ, ѧ̂тóкма ка шѝ тѫлхáрїй: ѡ̂р дѣ́ка сѫвѡр доведѝ, къ де фрикъ âй фóст силицй âпрїимѝ пе тѫлхáрй, шѝ къ âй оýрмáт даторїей лѡр, дѫ́нд ѧ̂ оýрмъ де ѡ́ре, сѫсе ѩ́рте, фїинд е̂шицй де сýпт виновъцїе.

КАПÂЛ ШÂПТЕ СПРЕЗѢЧИЛѢ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Пéнтрý пластографíе, жýрътмѫ́нтýл минчинóс, шѝ мъртýрíа минчинóасъ шѝ виклѣ́нъ.

§. 253.

Сýпт виновъцїе де виклешýг, шѝ ѧ̂шѫлъчýне, ва къдѣ́:

1.) Чéл че ва префáче áкт Дѡ̂нéск, сáй жýдекъторéск, кýм шѝ чéл че ва фáче минчинóасе и̂скълитýрй, сáй печéцй: оýнýл ка ấчéста дýпъ ѧ̂прежýрзриле фáптїй сѫва педеѩѝ, áдекъ де вафѝ виновáтýл дин чéй прóцй, сѫва бáте ла пóарта кýрцїи Гóспо̂,

ку тоѫце, шѝ сѫва ѡсѫндѝ ла гро́апа ѡ́кнїй пе́нтру оу́н а́н де зи́ле: ѩр де вафѝ дин че́й май де и́спра́въ, ѧ́бръкѫндусъ ѧстра́е църъне́щѝ, сѫва тримѝте ла монасти́ре пе́нтру оу́н а́н де зи́ле.

2.) Че́л че ва фа́че минчино́асе скрисо́рѝ а̂ партикула́рничилѡр, са́ѹ ва префа́че пе че́ле а̂девъра́те ѧ̂ деѡсеби́те глъсу́ирѝ:

Сѫсе вегѣ́скъ ку ѡ̂ педѣ́ѹъ май мъсура́тъ, а́декъ ку бъта́е, шѝ ку ѧ̂ки́дере де ша́съ лу́нѝ.

3.) Че́л че ку минчино́асъ дїа́тъ, са́ѹ да́нїе, са́ѹ а́ате скрисо́рѝ минчино́асе ва а̂мъцѝ жудека́та, спре а̂съ фа́че не дрѣ́птъ хотърѫ́ре:

Оу́нул ка а̂че́ста сѫсе вегѣ́скъ ку педѣ́ѹа хотърѫ́тъ ла Θе́ма а̂лдо́илѣ.

Пе́нтру а̂че́щѝ май су́с а̂рта́цѝ, пе лѫ́нгъ челѣла́ате сѫсе скрі́е шѝ ѧ̂ко́ндика шнре́цилѡр.

4.) Кѫ́нд чинева̀ ку минчино́асе а̂рътъ́рѝ, шѝ скрисо́рѝ, ва ѧ̂дуплека̀ пе а́лтул, касъ фа́къ ѧ̂воѫ́лъ ку дѫ́нсул:

Оу́нул ка а̂че́ста съ плътѣ́скъ то́атъ па́губа че сар ѧ̂тѫмпла̀, глоби́ндусъ шѝ ку да́ре ла кутї́а ми́лелѡр.

5.) Че́л че ва ѧ̂фъцоша̀ ма́ртурѝ минчино́шѝ нъими́цѝ де дѫ́нсул;

6.) Че́л че ва мъртурисѝ ѧ̂наи́тѣ жудекъ́цїй ми́чу́нѝ;

А̂че́цїа а̂тѫ́т ѧ̂демнъто́рїй, кѫ́т шѝ сѫвѫршито́рїй

то́рїй, съвшр вегѣ̀ ку бъта́е ла по́арта ку́рцїй, глоби́ндуѕъ ши̇̀ ку да́ре ла кутїа ми́лелшр.

7.) Че́л че ва жура̀ стрѫ́мб, съсе ба́тъ ла тре́й ло́кури пе оу́лицъ, ши̇̀ съсе глобѣ́скъ ла кутїа ми́лелшр: ѿр дѣ́къ винова́тул вафи̇̀ ѐвгени́с, съва спъси̇̀ ку ѧ̂ки́дерѣ ла монасти́ре, пе ша́съ лу́ни.

8.) Че́л че съ ва ѧ̂требуинца̀ де ку́мпени, са́у мъсу́ри минчино́асе спре а̀ ѧ̂шъла̀; съсе ба́тъ ла по́арта ку́рцїй Го́спод.

9.) Че́л че ва мута̀ пїе́три де хота́р, са́у ле ва ско́ате дин ло́кул лѡ́р, ши̇̀ ле ва лепъда̀: оу́нул ка а̂че́ста, де ва фи̇̀ дин че́й про́щи, съсе ба́тъ ла фа́ца ло́кулу́й, ѿр де вафи̇̀ дин че́й ма́й де и̂спра́бъ, съсе глобѣ́скъ ла кутїа ми́лелшр.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

10.) Че́л че ва гъси̇̀ лу́кру́ри пїерду́те, пре ку́м пакѐ́тури де скрисо́ри, са́у ѡ̂до́аръ, са́у а̂манѐ́тури, са́у а̂лте лу́кру́ри де пре́ц, ши̇̀ ле ва тъинуи̇̀; оу́нул ка а̂че́ста ка оу́н фу́р съ сокотѣ́ще, ши̇̀ ва лу̀а педѣ́ѹъ ду́пъ §. 239.

11). А̂чѣ́ѧ че пѐнтру вре́ун и̂нтере́с ва суну́не е̂ни́ фїю не а̂девъра́т, ѧ̂шълѧ́нд пе бърба́т ши̇̀ пе ру́дѐнїй: оу́на ка а̂чѣ́ѧ съ ва ѧ̂ки́де ла ѡ̂ монасти́ре ѧ̂ку́рцере де оу́н а̂н.

§. 254.

Фїи́нд къ нѹ ѿсте прин пути́нцъ, а̂съ ку́при́нде ѧ̂пра́вели то́ате ки́пуриле виклешу́гулу́й, ши̇̀ а̂ ѧ̂шелъчу́нїй,

шелъчѹнїй, пéнтрѹ мѹлта фелюрúмѣ лѹр; Пéнтрѹ ачѣѧ дáр, сáѹ ашезáт нѹмай ачéлѣ, чесаѹ сшкотúт афѝ мáй де требѹúнцъ.

КАПАЛ ѠПТ СПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрѹ адоúтъ кѹнѹнїе кѹ цинéрѣ адóша фъмéй.

§. 255.

Кѧнд ѡперсóанъ асоцúтъ, ва кѹтезà асъ май кѹнѹнà шѝ кѹ алта; атѹнчѣ кáде сѹпт виновъцїа дигамїей.

§. 256.

Тóт сѹпт ачѣѧшй виновъцїе, ва кѧдѣ шѝ персóана ачѣѧ, чѐ фїинд слóводъ, прин шїинцъ съва кѹнѹнà, кѹ ѡ персóанъ късъторúтъ.

§. 257.

Персóана ачѣѧ, чѐ наѹ авѹт шїинцъ де кѹнѹнїа дин тѧю съва ертà. ѡр ачéл че аѹ кѹтезáт асъ кѹнѹнà кѹ дóаъ фъмéй, дѹпъ деспърцúре плътúнд фъмéїй не виновáте, чѐѧ че съва сокотѝ дѹпъ стáрѣ ей: глобúндѹсъ шѝ ла кѹтїа мúлелѡр: дева фѝ стреúн, съва дà сѹргѹн пéсте хотáр: ѡр дева фѝ

дин

дин пъмѫнтéнй, съва педеѱѝ ку ѧкисóаре шѝ глобúре.

§. 258.

Ачéѧ че щїинд де кунунїа дин тѫю, ва кутезà âсъ кунунà ку âчéст фѣлю де бърбáт, кáде сýпт виновъцїе де прѣ курвїе: шѝ съ ѡсѫдѣще дýпъ §. 231.

КáПѢЛНОѦ СПРЕЗѢЧЕЛѢ.

Пéнтрý клеветúре, ѡкáръ, шѝ въттъмáрѣ чúнстїй ѣлтýл.

§. 259.

Кѫнд чинеà ва пѫрà пре ѣлтýл ла жýдекáтъ, пéнтрý вре ѡ виновъцїе криминалич́аскъ, кáрѣ съ доведѣще âфѝ не âдевърáтъ: âтýнчѣ оýнýл ка ѣчéста кáде сýпт виновъцїа клеветúрїй, шѝ съ ѡсѫндѣще ку тáфтшпáдїе.

§. 260.

Въттъмáрѣ чúнстїй кýиà съ фáче ѡрй прин кувѫнт; сáѹ прин фáптъ. Прин кувѫнт съ фáче, кѫнд ѡкърáще чинеà пре ѣлтýл, прин вóрбе, сáѹ ѧскрúс: прин фáптъ, кѫнд ва бáте пре ѣлтýл.

Мърúмѣ

§. 261.

Мъри́мѣ въ́тъмъ́рїй де чи́нстѣ ку́йва̀; съ сокотѣ́ще ду́пъ оу̑рмъто́ареле ѧ̑прежу́ръ́рй:

1.) Ду́пъ ки́пу́л въ́тъмъ́рїй, пре ку́м ка́нд ва ба́те чинева̀ пре а̑лту́л; май му́лт ѧ̑л не чинстѣ́ще, де ка́т ка́нд ѧ̑л ѡ̑къра́ще.

2.) Ду́пъ персо́анъ, пре ку́м ка́нд фїю́л ва нечинстѝ пре та́тъл съ́ѹ, са́ѹ слу́га пре стъпа́ну́л съ́ѹ, са́ѹ оу̑н ѡ̑м партику́ла́рник пре жу́декъто́рю.

3.) Ду́пъ ло́к, оу̑нде съ фа́че въ́тъма́рѣ чи́нстїй, пре ку́м ка́нд чинева̀ ва нечинстѝ пре жу́декъто́рю, ла ло́ку́л оу̑нде фа́че жу́дека́та, са́ѹ ва нечинстѝ пре оу̑н ѡ̑м ѧ̑пу́бликъ, са́ѹ де ѡ̑се́бй.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 262.

Виновъцїа а̑ча́ста съва педеѱѝ ду́пъ ѧ̑прежу́ръ́рile фа́пттїй, шѝ въ́тъма́рѣ чи́нстїй ку́йва̀; ку гло́бире ла ку́тїа ми́лелѡр, са́ѹ ку ѧ̑ки́дере ла ѡ̑ мона́стире пе ѡ̑ хотъра́тъ бре́ме, са́ѹ де ва фѝ дѝ про́щй, ку въ́тъ́й ла по́арта ку́рцїй.

Ка́пѧ́л доѧзе́чилѣ.

Пе́нтру параграфѝ а̑фа́пте́лѡр Криминаличе́щй шѝ а̑педѣ́ѱилѡр.

Прин

§. 263.

При́н параграфѝ съ кꙋ́рмъ виновъцїа, шѝ педѣ́ꙋа, кѫ́д съвѫ́ршитóрюл фáптїй, ѧ̂кꙋ́рцере де дóаъзéчи́й де а̂ни́й нꙋ̀ сáꙋ̆ трáс ла криминáл: ꙗ̂р ѧ̂причи́нъ де фꙋртишáг, слобóаде прáвила а̂трáце пре тѫлхáрю ла жꙋдекáтъ, кѫ́т ва трѣ̀й: ꙗ̂р пéнтрꙋ чѣ́ле че сáꙋ̆ рѣпи́т, шѝ сáꙋ̆ прѣдáт, съ ѧ̂ти́нде параграфѝ пѫ́нъ ѧ̂трейзéчи́й де а̂ни́й: ꙗ̂ръ ѧ̂причи́на ѡ̂кѣрїй, сáꙋ̆ вѣтѣмѣрїй чи́нстїй кꙋ́ива̀; дꙋ́пъ оу̂н а̂н де зи́ле: шѝ ѧ̂при́чинъ де кꙋрвíе, сáꙋ̆ прѣ̂ кꙋрвíе, дꙋ́пъ трéй лꙋ́нй де зи́ле, нꙋ̀ ꙗ̂сте е̂ртáт а̂съ май порнѝ пѫ́ръ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

НОИ ІѢАН СЛНДУЛ СТУГЗА В БѢД КУМИЛАЛУИ ДМНЕЗЕУ.

ДѢМНЦЪГІИ МОЛДАВІЕИ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Тотул че дуп ăдевăр полте мăй ку диплинăтăте ăферичи: пре оуи Домниторю, нефїинд де кă ăнаинцăрĕ, ши спорирĕ ѡбщескулуй фолос, ши ă тикнитей петречирй ă суп ушилор сăй.

Де ăчеă дăрă кăтрă ăчăста дĕ пуруре ăвăндуне ши Домніă мĕ пironитă сокотинца.

Луатам сăма ăтре ăлтеле ши ла жудекăторіă департаментулуй криминăл, корĕ пентру кă ăтăрнă де черчетăриле ши хотărăриле еи чинстй, ăвери,

шѝ ѧ̂сꙋшѝ вїѧ́ца, съ сокотѣ́ще, прекꙋ́м шѝ ѧ̂-
тра́лте цѣ́рѝ, чѣ́ма́ѝ ѧ̂тѣ́ѝ ѧ̂тре челела́лте. Шѝ вѣ-
зи́нд къ ни́чѝ оу̂н фе́лю́ де ѧ̂скри́с лецꙋ́нрѝ, шѝ хо-
тѣрѧ́рѝ правиличе́щѝ а̂лте́ле, дꙋ́пъ ка́рѣ съ съ по́-
лтъ пъзѝ ѡ̂ бꙋ́нъ кꙋмпъни́ре, шѝ потриби́ре ѧ̂трꙋ
оурма́рѣ черчетъ́рилѡр, ѝ хотѣрѧ́ре педе́ѱїѝ че́лѡр
ѧ̂виновъци́цѝ, ши деспъгꙋби́ре жъфꙋ́ѝнцелѡр де
кътръ дѧ́нѡїѝ, нꙋ а̂ре, де кѧ́т пра́велиле ѧ̂пъръте́-
щѝ, ка́ре пе́нтрꙋ векиме ѧ̂че́ле маѝ мꙋ́лте не а̂вѧ́нд
потреви́ре кꙋ ѡ̂бичеюриле, шѝ рѧндꙋ́елиле цѣ́рїѝ, де
мꙋ́лте ѡ̂рѝ шѝ рѣмѧ́нѣ ѧ̂ не ѧ̂требꙋица́ре. Де а̂че́ѧ
да́р пе де ѡ̂па́рте де къ́тръ дори́ре пре кꙋ́м са́ꙋ
маѝ а̂рѣта́т, а̂ ѡ̂бщескꙋлꙋѝ фоло́с, шѝ пикни́ре, ѝ̂р
пе де а̂лта шѝ де Нгемонича́ска даторі́е ѧ̂демна́цѝ
фїѝ́нд, сокотѝ́нд а̂хо́тѣрѧ́, шѝ а̂лецюѝ, шѝ ѧ̂н
а̂чѣ жꙋдекъторі́е ѡ̂ ко́ндикъ правиличе́скъ, дꙋ́пъ
ка́ре съ се цїе рѧндꙋ́ѧ́ла, че́ трѣ́бꙋе а̂съ пъзѝ, а̂тѧ́
ѧ̂трꙋ оурма́рѣ черчетъ́рїѝ, шѝ хотѣрѧ́ре, прекꙋ́ са́ꙋ
маѝ зи́с, а̂фе́люлꙋѝ педе́ѱїѝ ѧ̂виновъцѝ́цилѡр, прекꙋ́м
шѝ ѧ̂трꙋ ѧ̂деспꙋла́ре, шѝ деспъгꙋби́рѣ жъфꙋ́ѝци-
лѡр де дѧ́нѡїѝ, а̂м шѝ пꙋ́с ѧ̂лꙋкра́ре ѧ̂плини́рѣ,
шѝ а̂флѧ́нд а̂че́ст ѧ̂чепꙋ́т фъкꙋ́т ѧ̂къ дела а̂нꙋ́л:
1820: пе́нтрꙋ къ ѝ̂рѣшѝ дин домнѣ́ска порꙋ́нкъ
ѡ̂рѧндꙋ́ѝндꙋ́съ пе кѧцва́ дин боерїѝ патоїѡ́цѝ
а̂че́ѝ маѝ ѧ̂тѣ́ѝ, шѝ кꙋ шїѝ́нцъ де пра́велѝ,

аѹ фо́ст адѹна́т дин пра́келиле ѧпъръте́щи оу́н ѧ-
дестѹла́т но́мер де ка́пете де хотържа́ри, дин ка́ри
пе оу́неле пе́нтрѹ не потривѝре префъкандѹле кѹ кѹ-
пъни́рѣ сокотинцїи дѹмилшрса́ле, лѣѹ адѹ́с, пре
ка́т саѹ пѹтѹ́т, ѧтрѹ асъмъна́рѣ ѡбнче́юлѹи, ши
аржандѹе́лилшр църїи, ши а́ша а́лкътѹи́нд ѡ кон-
дѣкъ ѧдѡ́аъ пъ́рци, кѹпринзъто́аре па́ртѣ ѧтъ́и де
ржандѹе́лиле правиличе́щи ѧтрѹ черчета́рѣ фа́птелшр
де виновъцїи, ши па́ртѣ а́л до́илѣ де лецѹи́теле
педе́ѹ́и а́фа́птелшр криминаличе́щи, са́ѹ ши а́пѹка́
а́съ да́ дин тржнселе а́тѹнчѣ, па́ртѣ ѧтъ́и ѧтѵпа́рю
ла Софи́та Митрополїе. Ѩръ па́ртѣ а́л до́илѣ ръ-
мжи́нд ши пъ́нъ а́кѹ́м не тѵпъри́тъ, са́ѹ ѡржандѹ-
и́т де и́зно́акъ ши а́кѹ́м кѹ цидѹ́ла Дѡнїе́й мѣ́ле ѧ-
трѹ а́л до́илѣ черчета́ре ши дешрси́ре а́ дѹмилорса́-
ле велицилшр бое́ри, ши дешрисжандѹѡ, аѹ а́фла́тѡ
бѹ́нъ, потриви́тъ кѹ ѡбнче́юрнле, и ржандѹе́леле
църїи, ши оу́рмъто́аре кѹвїи́нцїи. Пе́нтрѹ ка́ри при
анафора́, дѹ́пъ ржандѹа́лъ, сѹ́пт а́лътѹра́ре ши а́мжа-
дѹрѡ́р а́че́лшр кѡндечи, фъкжандѹне кѹноскѹ́т, са́ѹ
дешрисит ши де къ́тръ но́й. Ши де а́се́минѣ ѧтрѹ
то́ате кѹноскжандѹле, а́м ѡржандѹ́ит прин цидѹ́ла
домнїе́й мѣ́ле къ́тръ дѹ́ховничеѧкѹ́л но́стрѹ пъ́ринте,
Преѡсфинци́тѹл Митрополи́т а́л цъ́рїи, де саѹ да́
де и́зно́аваъ ѧтѵпа́рю ѧтрѹ оу́ни́ре а́мжандо́аъ. Ши

фъкъ́ндъсъ оу́н но́мер ѧ́дестъла́, са́ѹ ѧ́пърцѝ спре
щїи́нца оу́рмърїй, чи а́ри а́съ пъзи́, ши́ пела челе-
ла́лте жъдекъторїй. Шѝ да́ръ порѹнчи́м ка де
а́кѹм ѧнаи́нте ѧкѹпри́ндерѣ а́чей ко́ндечи́ ѧто́к-
ма́й шѝ пре де пли́н съ съ пъза́скъ оу́рмаре. Спре
ка́ри са́ѹ ѧтъри́т хрисо́вѹл а́честа шѝ кѹ а́нша́стръ
Домнѣ́скъ и́скълнто́ръ шѝ пече́те.

1826. Декем: 15.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 139.R.V. 1929.
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Прѡ́чи Решка̀ Вѡ́рнїк.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj